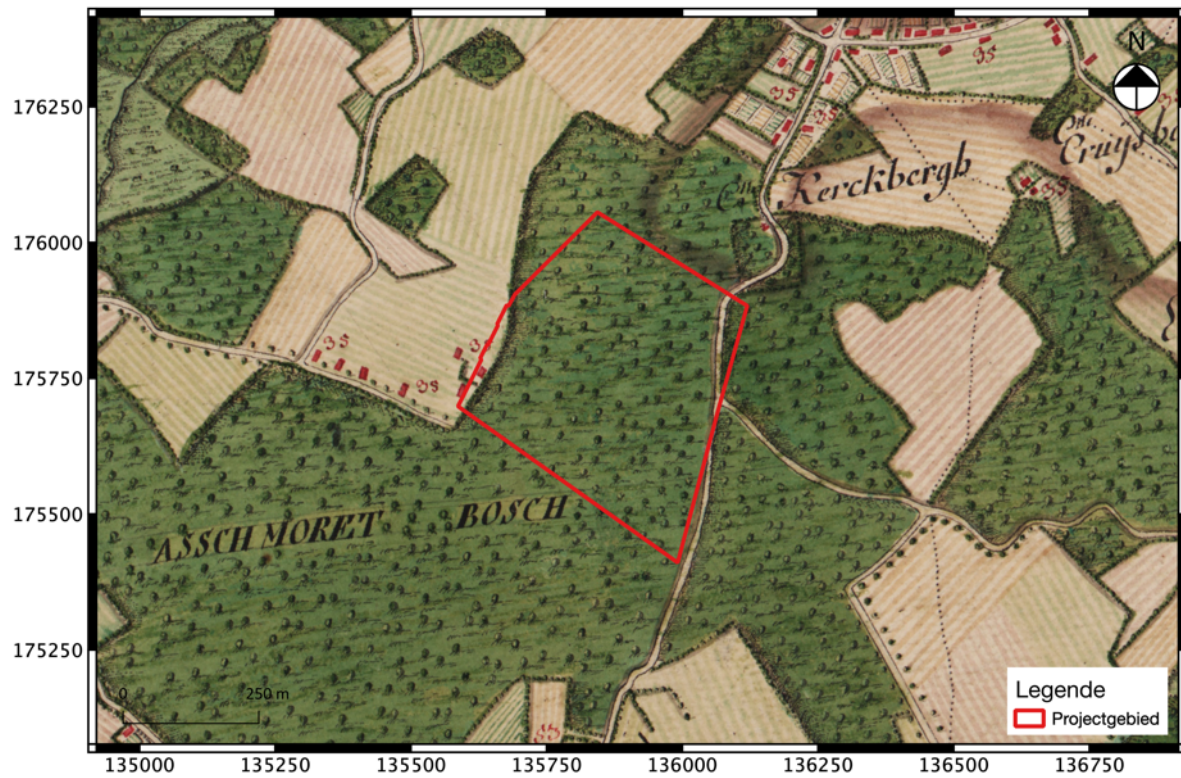

Archeologienota: Het renovatieproject aan het domein De Morette te Asse

**Vanessa Vander Ginst
Willem De Cuyper**

Colofon

Archeologienota: Het renovatieproject aan het domein De Morette te Asse

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst, Willem De Cuyper
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2022, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1 : Beschrijvend gedeelte	2
1.1 <i>Beschrijvend gedeelte</i>	2
1.1.1 Administratieve gegevens.....	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoekopdracht.....	12
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken.....	13
1.1.5 Werkwijze	27
1.2 <i>Assessmentrapport</i>	28
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	28
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	32
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied.....	47
1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied	57
1.2.5 Synthese en beantwoording van de onderzoeksvragen	59
Hoofdstuk 2 : Programma van maatregelen	61
2.1 <i>Administratieve gegevens</i>	61
2.2 <i>Gemotiveerd advies</i>	63
2.3 <i>Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem</i>	67
2.3.1 Onderzoeksstrategie, methode en technieken.....	67
2.3.2 Onderzoeksmethode en -strategie	68
2.3.3 onderzoekstechnieken	70
2.3.4 Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk.....	71
Bibliografie	72

Hoofdstuk 1: Beschrijvend gedeelte

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2022A32
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 193 425 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Asse, Edingsesteenweg (Fig. 1.1 en Fig. 1.2) Bounding box: punt 1: x = 135 587, y = 175 411 punt 2: x = 136 120, y = 176 056 Asse, afd. 1, sectie G , perceel 189f, 189g, 196 ^e , 197h, 197m, 198g/3, 198h/3, 198k/3, 200a3, 200l4, 200p3, 200z2, 202t2, 2020v2 (Fig. 1.3)
Relevante termen:	Bureauonderzoek, nieuwe tijd, buitengebied
Bebouwde zones:	Op perceel 198/3G situeert zich het kasteel 'De Morette'. Op perceel 198/3K bevindt zich de Steenmolen. Op perceel 197 M en perceel 189G situeren zich momenteel woonhuizen.

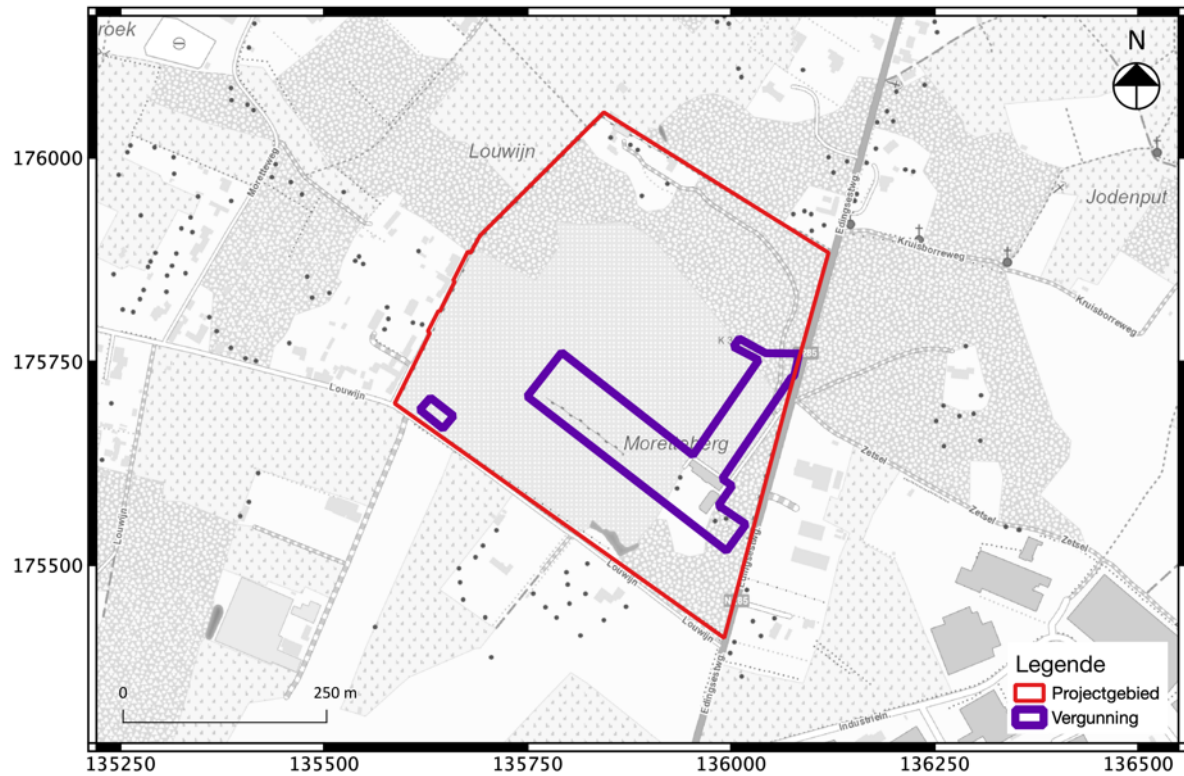

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied.

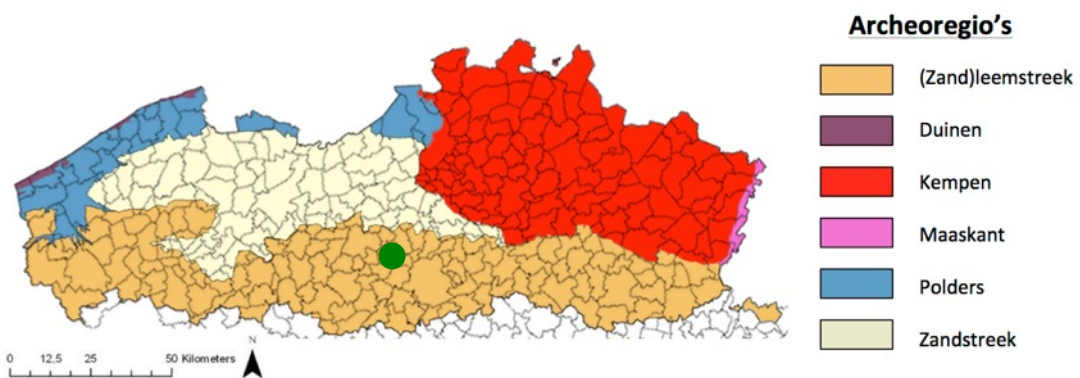

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.¹

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

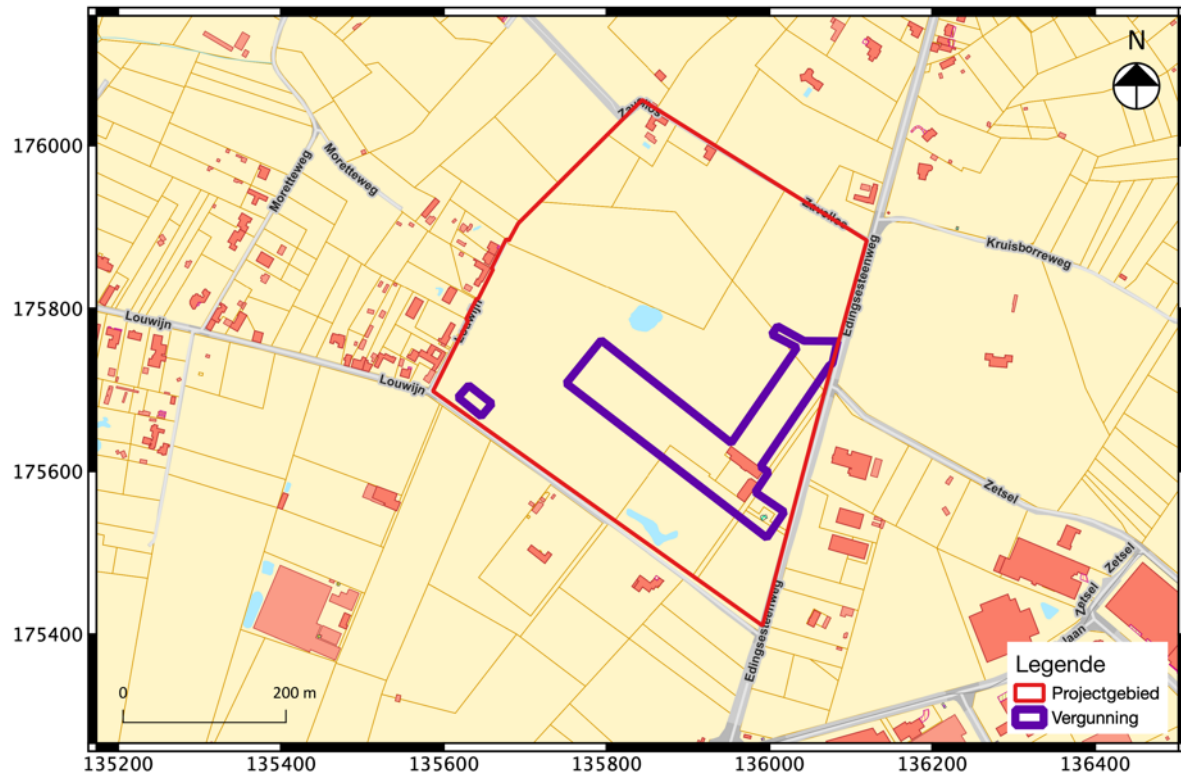

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

1.1.2 Archeologische voorkennis

Het projectgebied omvat het beschermd cultuurhistorisch landschap Domein de Morette (ID. 134029) alsook het vastgesteld bouwkundig erfgoed Kasteel La Morette met hoeve en graanwindmolen (ID. 117245). Deze worden in onderdeel 1.2.2.2. *Historische beschrijving van het projectgebied*, verder toegelicht. Twee van de vleugels van het kasteel zijn thans verdwenen, namelijk de zuid- en de westvleugel.

Op 1 augustus 2019 een geofysisch onderzoek middels GPR (*Ground Penetrating Radar*) uitgevoerd ter hoogte van deze verdwenen vleugels. Er werden twee afgebakende zones tot 2,5 meter onder het maaiveld onderzocht (Fig. 1.4). Zone 1 heeft een omvang van 15 x 31 m; zone 2 meet 4x13 m.

Na analyse van de resultaten bleek dat in zone 1 zich een reeks structuren bevinden die wijzen op de aanwezigheid van begraven muren of muurfunderingen. Er werd gesteld dat ter hoogte van deze zone zich geen lege kelders bevinden. Het is echter wel mogelijk dat er volgestorte kelders in de ondergrond zitten. Sommige lineaire structuren kunnen overeenkomen met de aanwezigheid van balken of ingangen. Vanaf 130cm onder het maaiveld konden deze lineaire structuren worden geïnterpreteerd als begraven muren. Deze muren waren zichtbaar tot op een diepte van 220cm onder het maaiveld. Zone 2 daarentegen vertoonde duidelijke reflecties van lege kelders. Zo konden de gewelfstructuren duidelijk worden opgemerkt. Deze kelders liggen op een diepte tussen 0,5m en 2,5m onder het maaiveld. Deze kelders lijken niet verder te lopen naar het zuiden toe.²

Onderstaande afbeeldingen (Fig. 1.4 - Fig. 1.15) met bijhorende conclusie werden integraal overgenomen uit het verslag.

Het volledige geofysisch verslag wordt in bijlage meegeleverd.

² Lambot, 2019.

Fig. 1.4: Weergave van de zones van het GPR-onderzoek (bron: Sensor Consulting).

Zone 1:

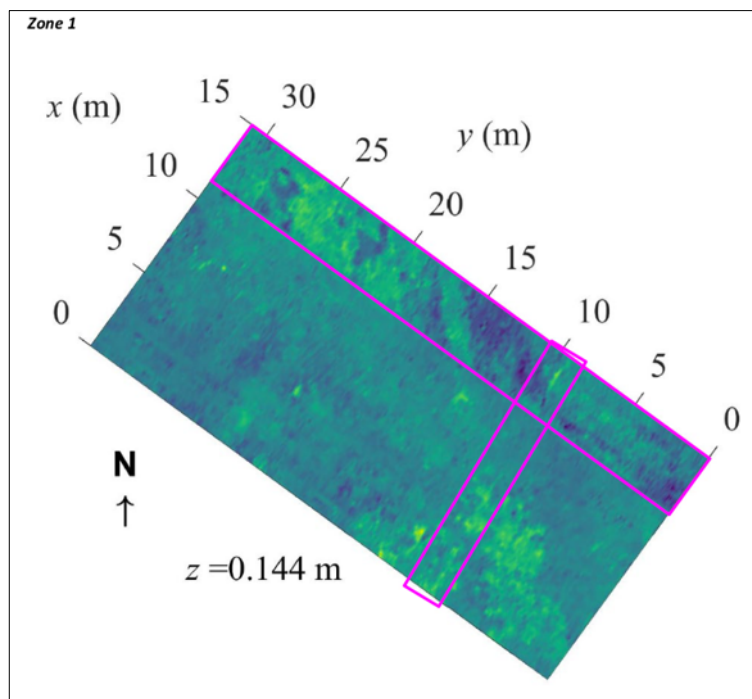

Fig. 1.4: Horizontaal vlak op ongeveer 15 cm diepte met een band van ongeveer 4 m breed die verschilt van de rest van het gebied. Hoewel discontinu, verschijnt er ook een lineaire structuur die de zone doorkruist. Het is belangrijk op te merken dat radarbeelden worden beïnvloed door oppervlakteomstandigheden (bijv. nederzettingen door passerende voertuigen) (bron: Sensor Consulting).

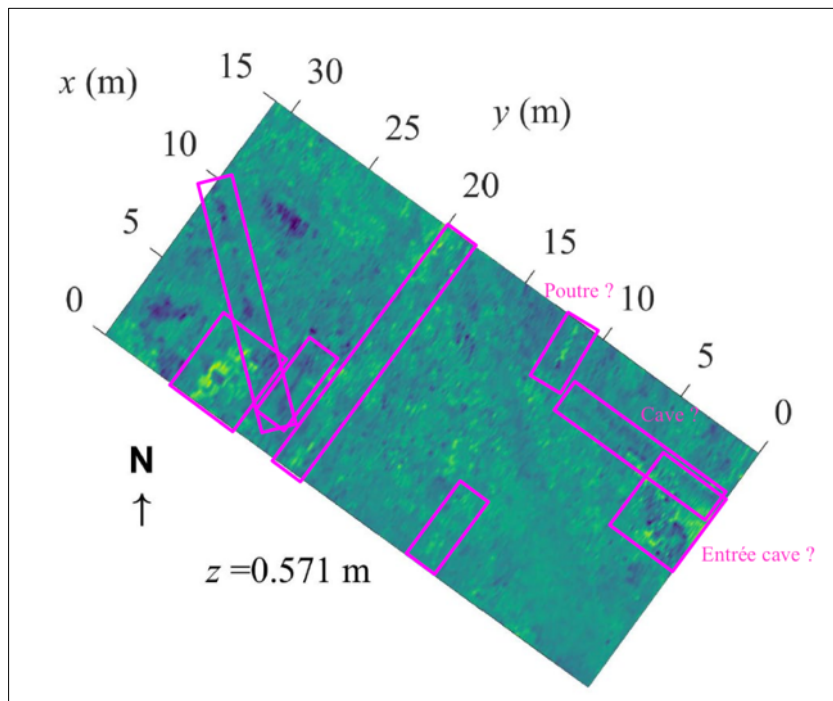

Fig. 1.5: Horizontaal vlak op ongeveer 60 cm diepte met verschillende lineaire structuren (zie ook andere onderliggende vlakken) en gebieden met minder gestructureerde reflecties die opvallen. De aanwezigheid van een kelder is mogelijk. Indien nodig zou het volledig gevuld zijn met aarde (zie Zone 2 radarsignaturen voor lege kelders).

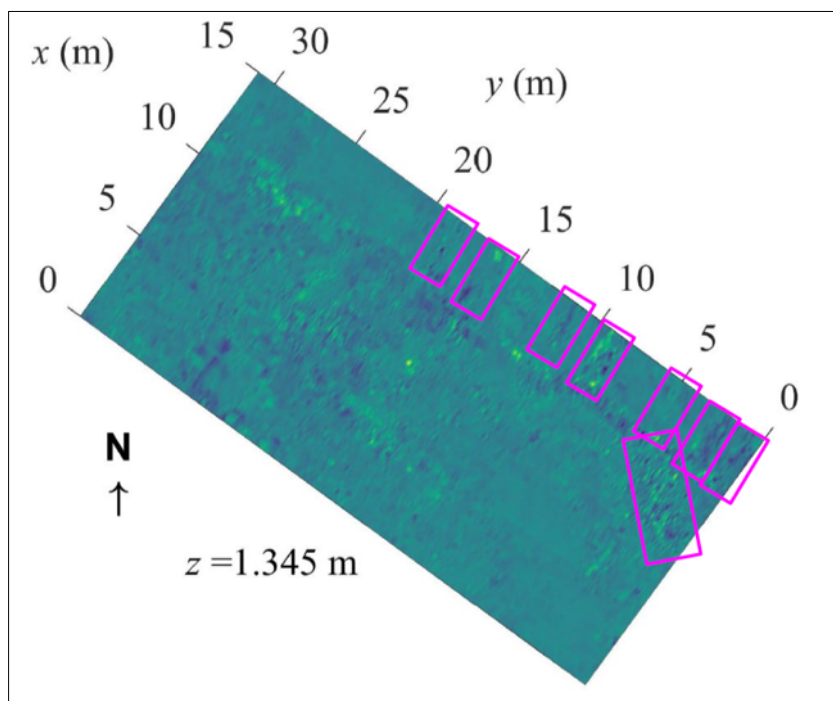

Fig. 1.6: Horizontaal plan op ongeveer 130 cm diep met verschillende lineaire structuren die kunnen overeenkomen met begraven muren en stalen balken en/of nutsvoorzieningen.

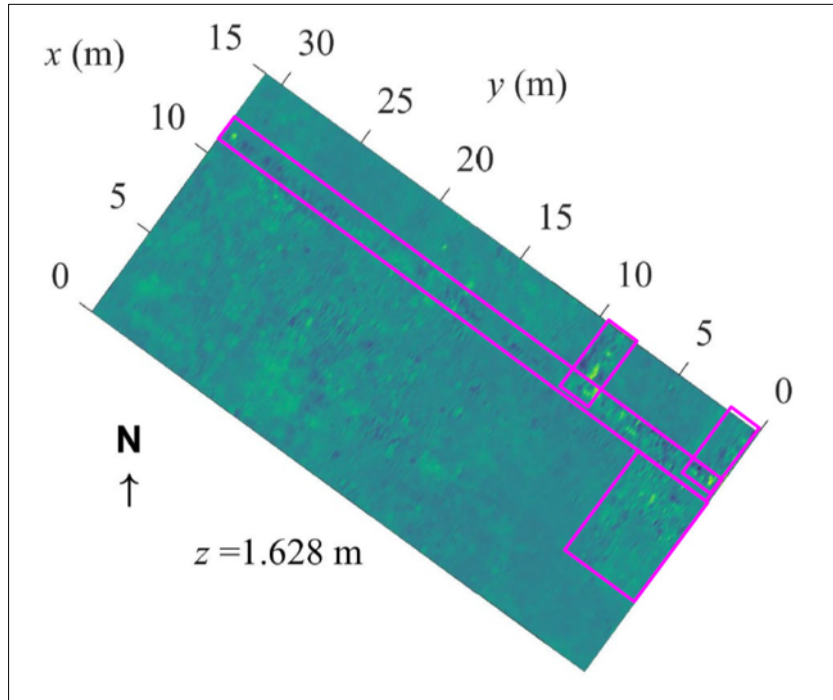

Fig. 1.7: Horizontaal plan op ongeveer 160 cm diepte met lineaire structuren die de aanwezigheid van begraven muren suggereren.

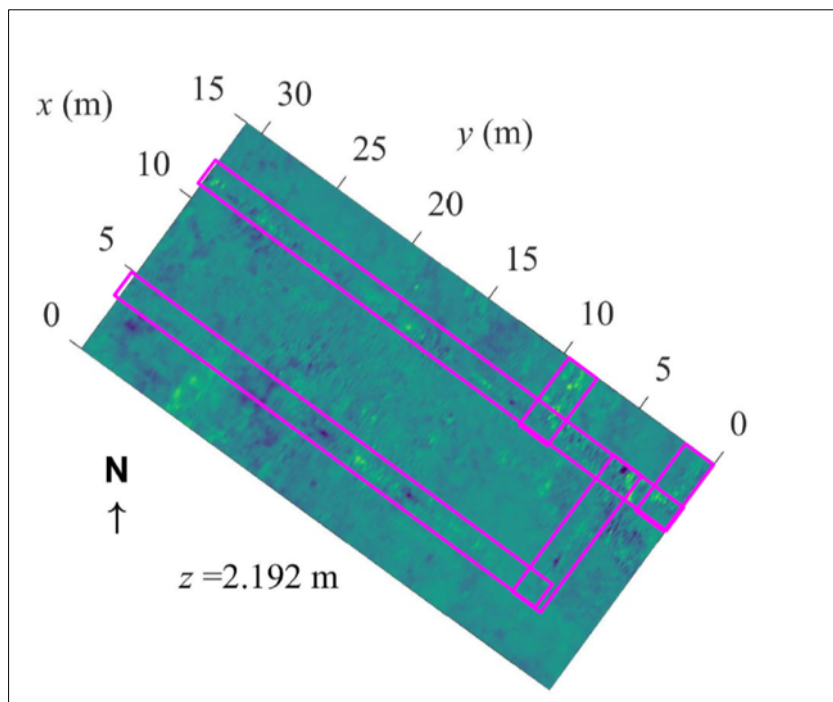

Fig. 1.8: Horizontaal vlak op ongeveer 220 cm diepte met lineaire structuren die de aanwezigheid van begraven muren suggereren, met variabele dikte afhankelijk van de muur.

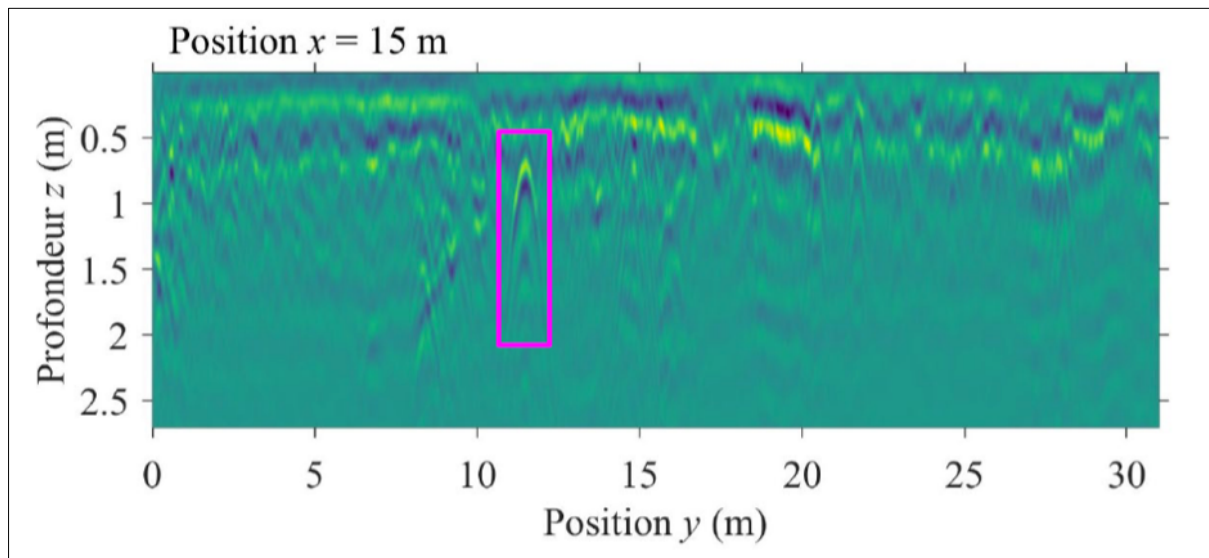

Fig. 1.9: Verticaal vlak in $x = 15$ m, evenwijdig aan 1 m van het bestaande gebouw. De reflectiehyperbool duidelijk zichtbaar op $y = 11,5$ m en zichtbaar op meerdere opeenvolgende profielen (zie figuur 4) kan bijvoorbeeld overeenkomen met een buis of een stalen balk. Deze staat niet perfect loodrecht op de muur van het naastgelegen gebouw.

Zone 2:

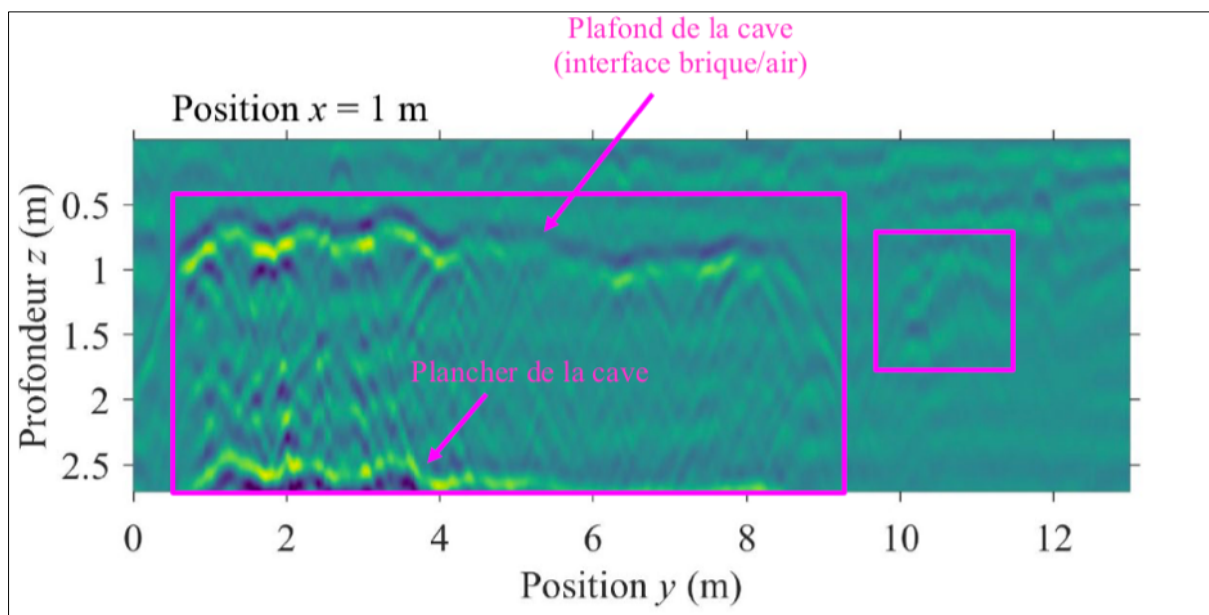

Fig. 1.10: Verticaal vlak in $x = 1$ m dat de reflecties benadrukt die worden geproduceerd door de onbedekte kelders. Het is belangrijk op te merken dat de geschatte diepten in het bijzonder beïnvloed zijn door de aanwezigheid van de holte (lucht) waarvoor de snelheid van de radargolven die van licht c is (zie de paragraaf over de verwerking van radargegevens), terwijl de voortplantingssnelheid in aanmerking wordt genomen voor het hele beeld is $c/v5$. Het radarbeeld geeft aan dat er geen andere lege grot is buiten $y = 9-10$ m. Reflecties worden echter voornamelijk waargenomen tussen $y = 10$ m en $y = 11$ m.

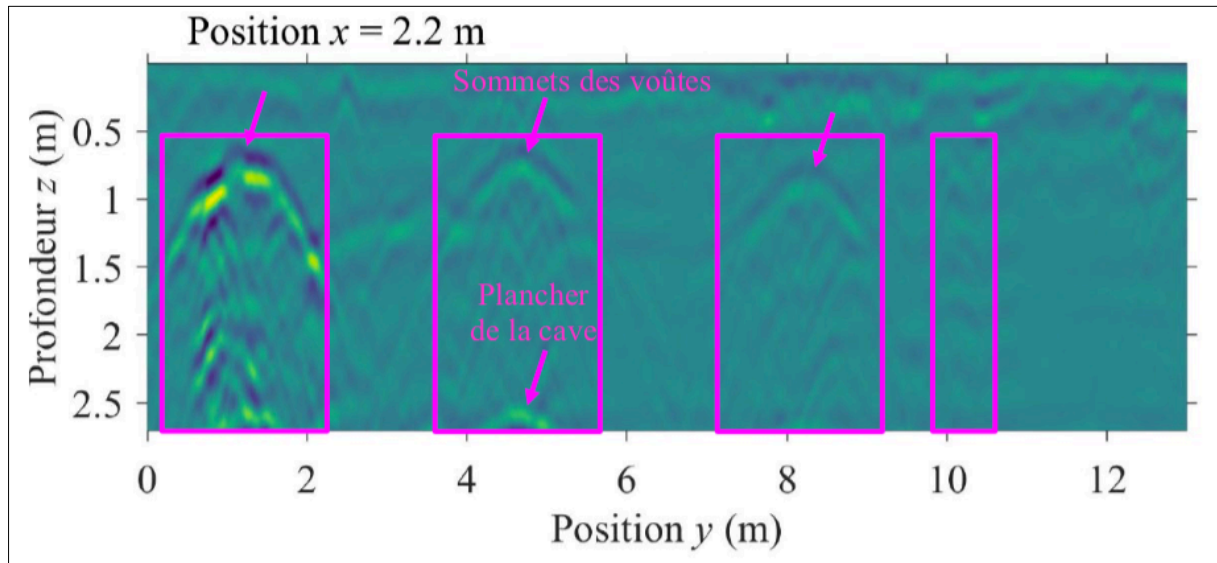

Fig. 1.11: Verticaal vlak in $x = 2,2$ m dat de reflecties benadrukt die worden geproduceerd door de gewelven van de kelder (waarschijnlijk de bovenkant van de gewelven tussen de pilaren). De kelder eindigt waarschijnlijk op $x =$ ongeveer 10 m. Buiten $y = 10$ m zijn er geen reflecties die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van een andere kelder.

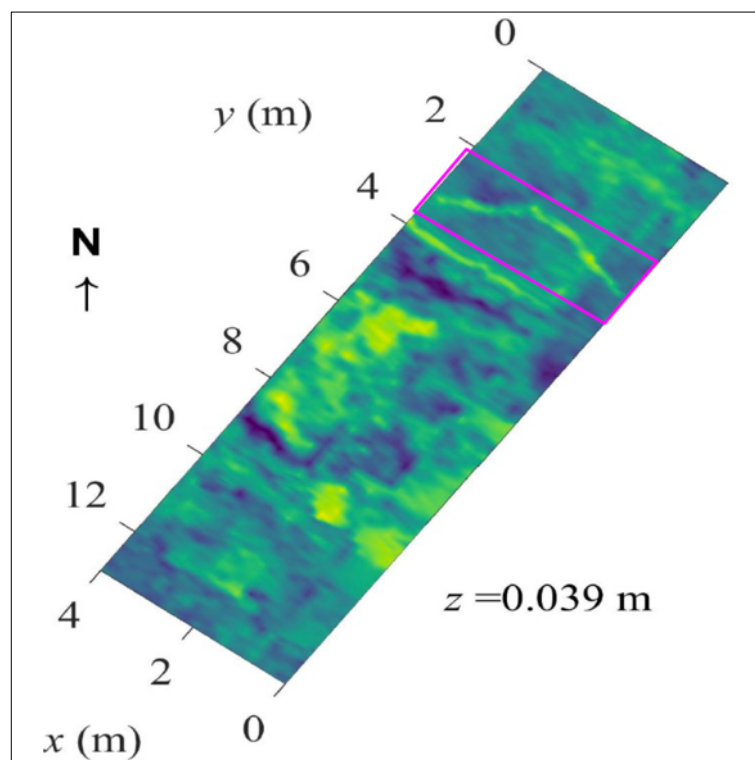

Fig. 1.12: Horizontaal vlak dicht bij het oppervlak dat de verschillende oppervlaktmaterialen benadrukt. Er verschijnen twee transversale reflecties, waarvan er één niet-lineair is. Dit kan overeenkomen met een relatief grote scheur.

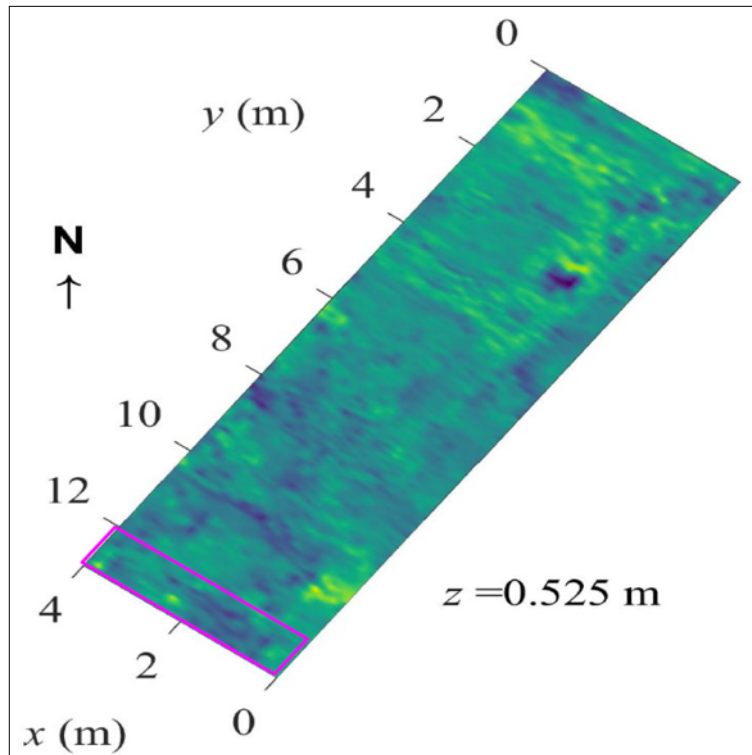

Fig. 1.13: Horizontale opname met reflecties die zouden kunnen overeenkomen met een muur. Niettemin blijft de amplitude van de reflecties op de andere vlakken als functie van de diepte relatief laag. Deze reflectie zou kunnen komen van de oneffenheden aan de rand van de zone.

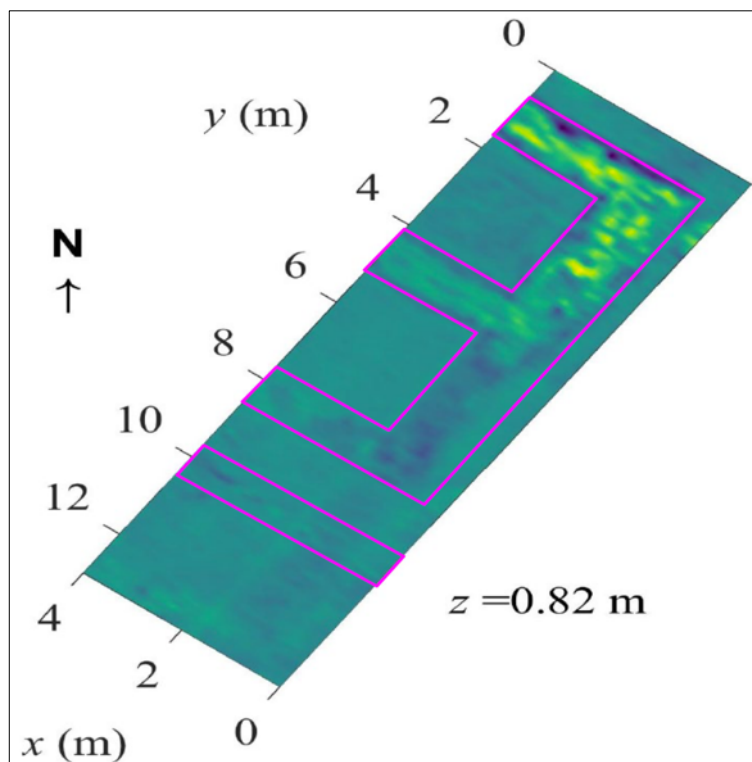

Fig. 1.14: Horizontaal plan met een structuur van reflecties die overeenkomt met de bovenkant van de gewelven van de kelder. De muur die de kelder naar het zuidwesten begrenst, lijkt ook te verschijnen op $y = 10$ m.

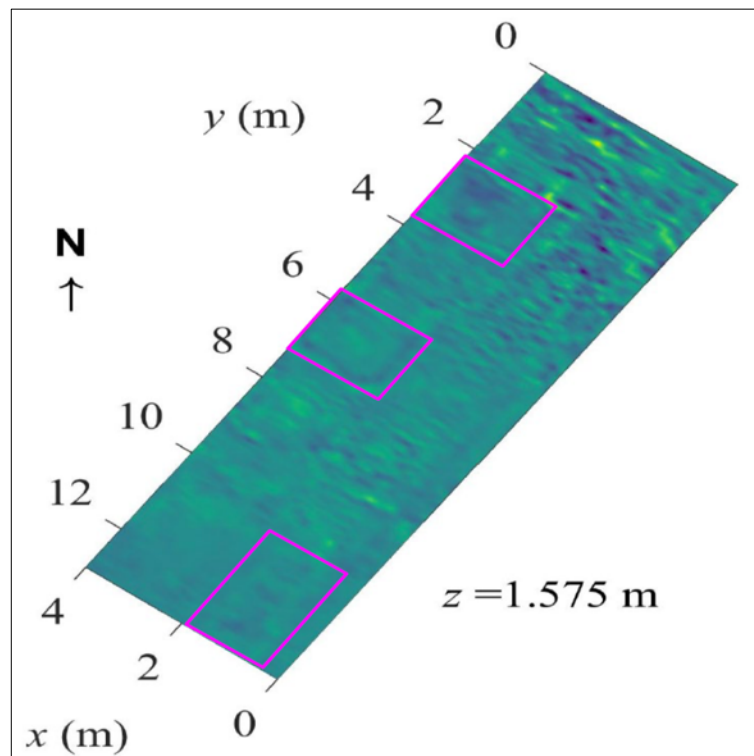

Fig. 1.15: Horizontaal plan met de twee pijlers van het gewelf (doorsnede op een bepaalde hoogte). Reflecties met een relatief lage amplitude verschijnen voorbij $y = 10$ m, maar het lijkt onwaarschijnlijk dat deze reflecties overeenkomen met de aanwezigheid van een andere grot (en zeker niet leeg, zelfs niet gedeeltelijk).

Conclusie

Zone 1 toont een hele reeks constructies die wijzen op de aanwezigheid van begraven muren of funderingen van muren, of zelfs stapels stenen. Er zijn waarschijnlijk geen lege kelders in deze zone, maar één of meerdere gevulde kelders zijn mogelijk. Desalniettemin zijn er geen boogsignaturen die uit de radarbeelden naar voren komen. Sommige lineaire structuren, van verschillende lengtes, kunnen overeenkomen met de aanwezigheid van balken of voorzieningen.

Zone 2 toont duidelijk wel reflecties van bekende lege kelders. De structuren van het gewelf zijn bijzonder goed zichtbaar. Deze kelders lijken niet verder naar het zuiden door te lopen (zekerheidsgraad: 90%). Er zou een leegte zijn onder de stenen plaat ten zuiden van het gebied, ook al is deze niet erg dik, dit zou zichtbaar zijn op de radarbeelden (hoog contrast).

Wanneer naar de historische kaarten van de 19de eeuw wordt gekeken, kan worden vastgesteld dat ten zuiden en ten westen van het huidige kasteel nog twee vleugels hebben gestaan (zie onderdeel 1.2.2.3 *Cartografische studie*). Van de bewaarde kelders in zone 2 werd een grondplan en doorsnedes aangeleverd door de initiatiefnemer (zie onderdeel 1.1.4: *Beschrijving van de geplande werken*).

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen worden omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Huidige situatie

Het overgrote deel van het projectgebied wordt momenteel ingenomen door grasgebied met een boomgaard (Fig. 1.16 – Fig. 1.18). Centraal situeert zich een vijver. Tegen de noordelijke grens van het projectgebied bevindt zich een beboste zone. In het noordwestelijke punt staan momenteel twee woonhuizen.

Binnen de contouren van het eigenlijke vergunningsgebied bevindt zich het kasteel De Morette in het zuidoostelijke deel. Twee van de vleugels van het kasteel zijn thans verdwenen, namelijk de zuid- en de westvleugel. Het noordelijke deel van het vergunningsgebied wordt ingenomen door gras en bomen. Het westelijke deel door bomen, een oude tuinmuur en gras.

Het nog bestaande hoevegebouw en de inmiddels verdwenen westelijke vleugel zijn deels onderkelderd (Fig. 1.19 – Fig. 1.26). In onderstaande afbeeldingen wordt de kelder van de verdwenen westelijke vleugel benoemd als kelder 1. De kelder van het hoevegebouw wordt aangeduid als kelder 2. Het betreft gewelfde kelders. De kelders staan niet in verbinding tot elkaar zoals zichtbaar op fig. 1.21 en 1.22.

Fig. 1.16: Weergave van de huidige toestand van het projectgebied met behulp van de meest recente luchtfoto.

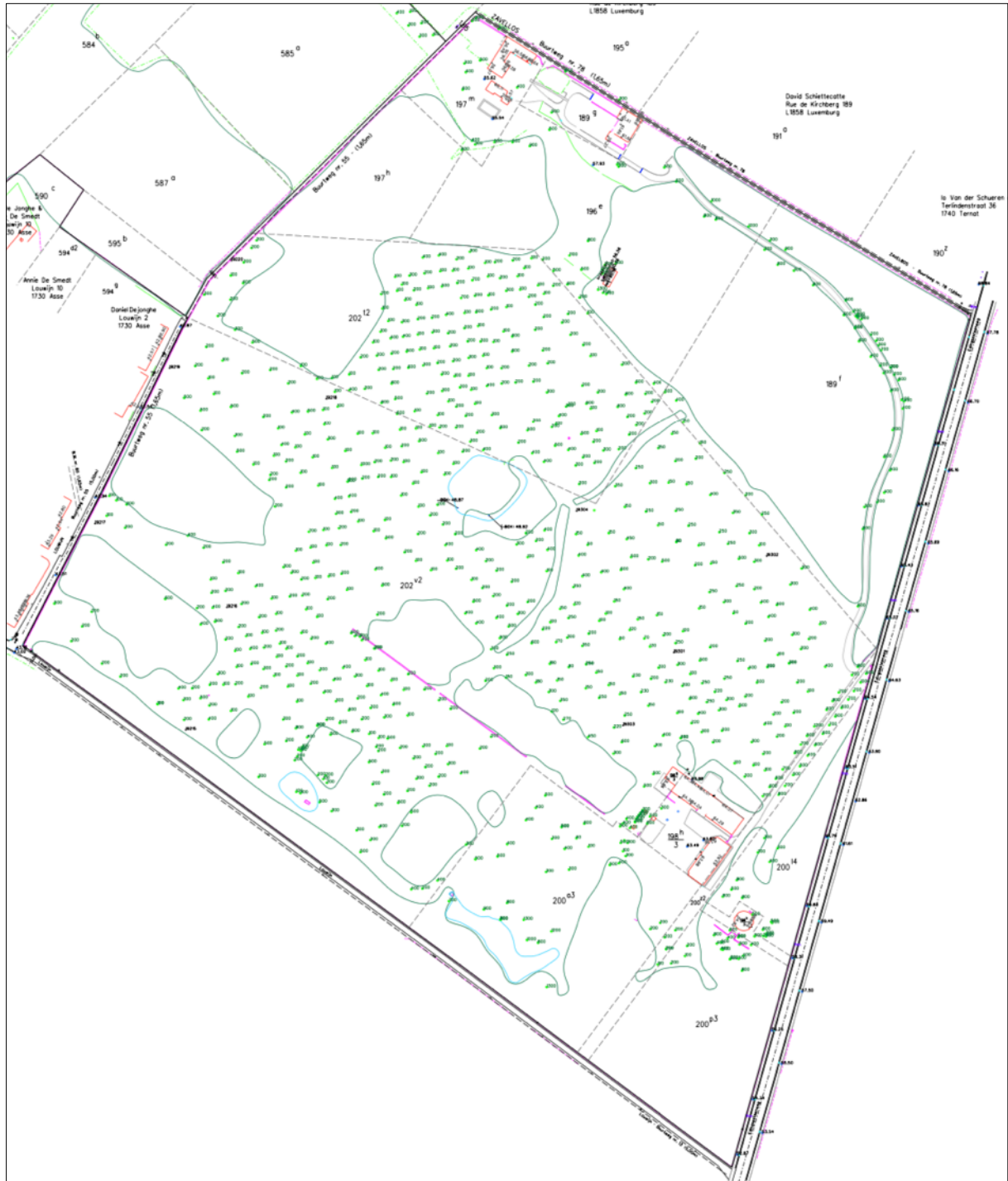

Fig. 1.17: Landmetersplan de huidige toestand van het projectgebied.

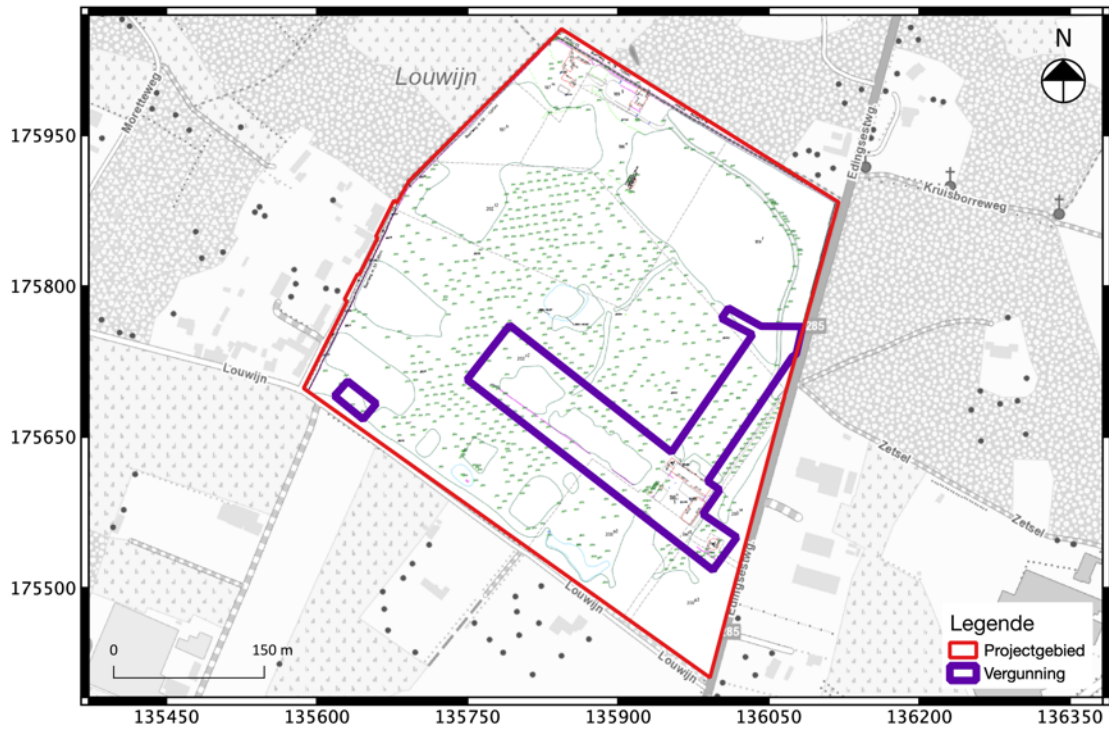

Fig. 1.18: Landmetersplan bestaande toestand geprojecteerd op de topografische kaart met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

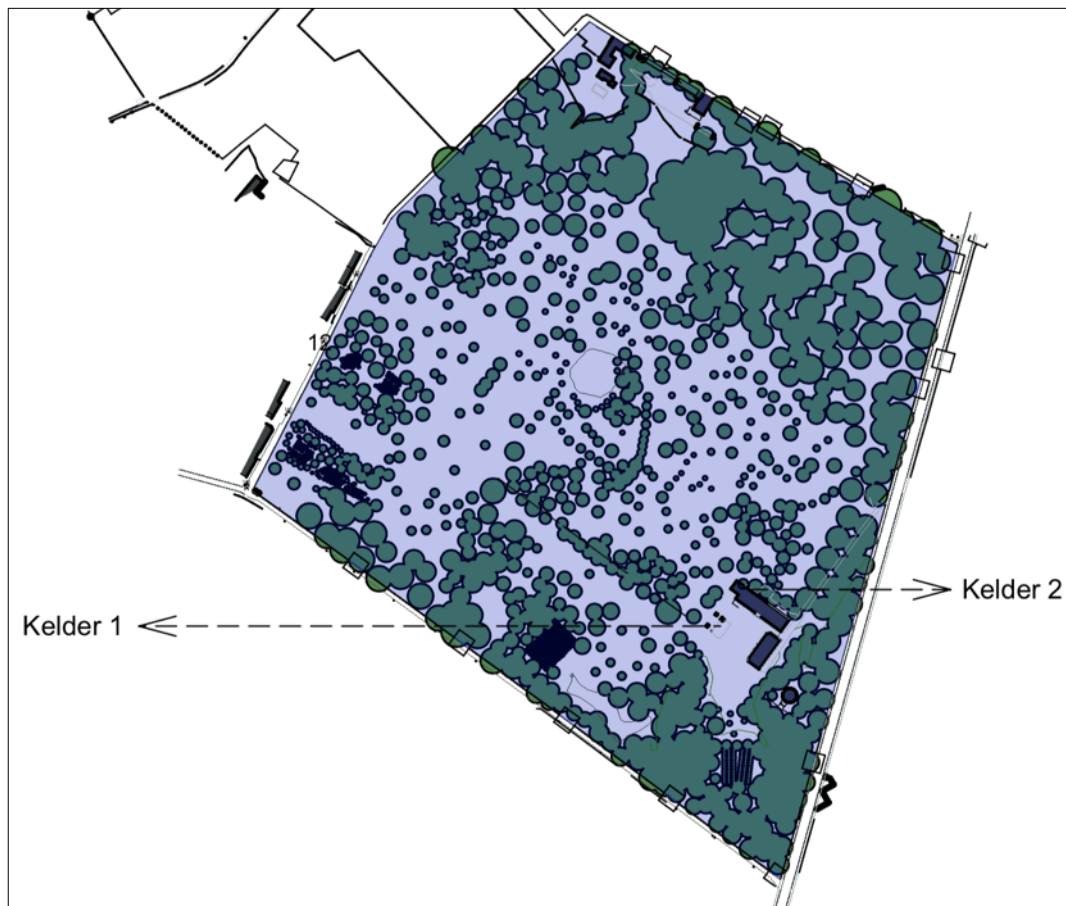

Fig. 1.19: Weergave van de locaties van de kelders (bron: initiatiefnemer).

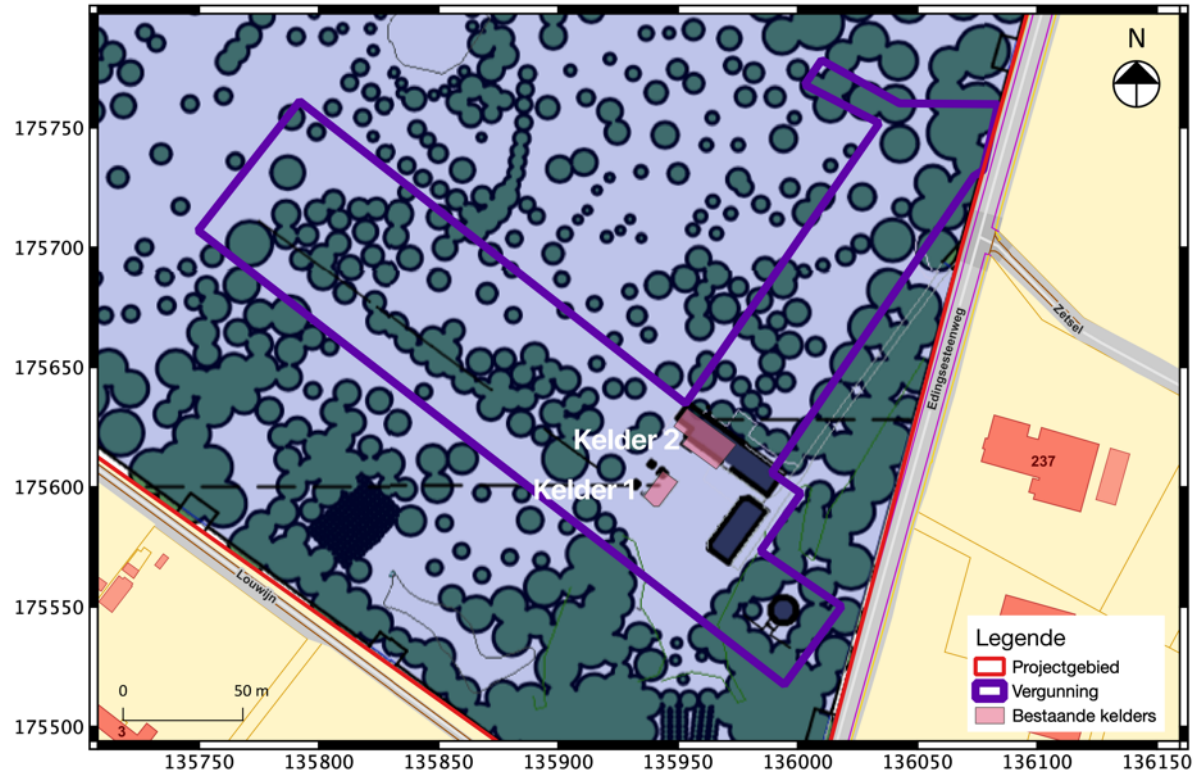

Fig. 1.20: Weergave van de bestaande kelders.

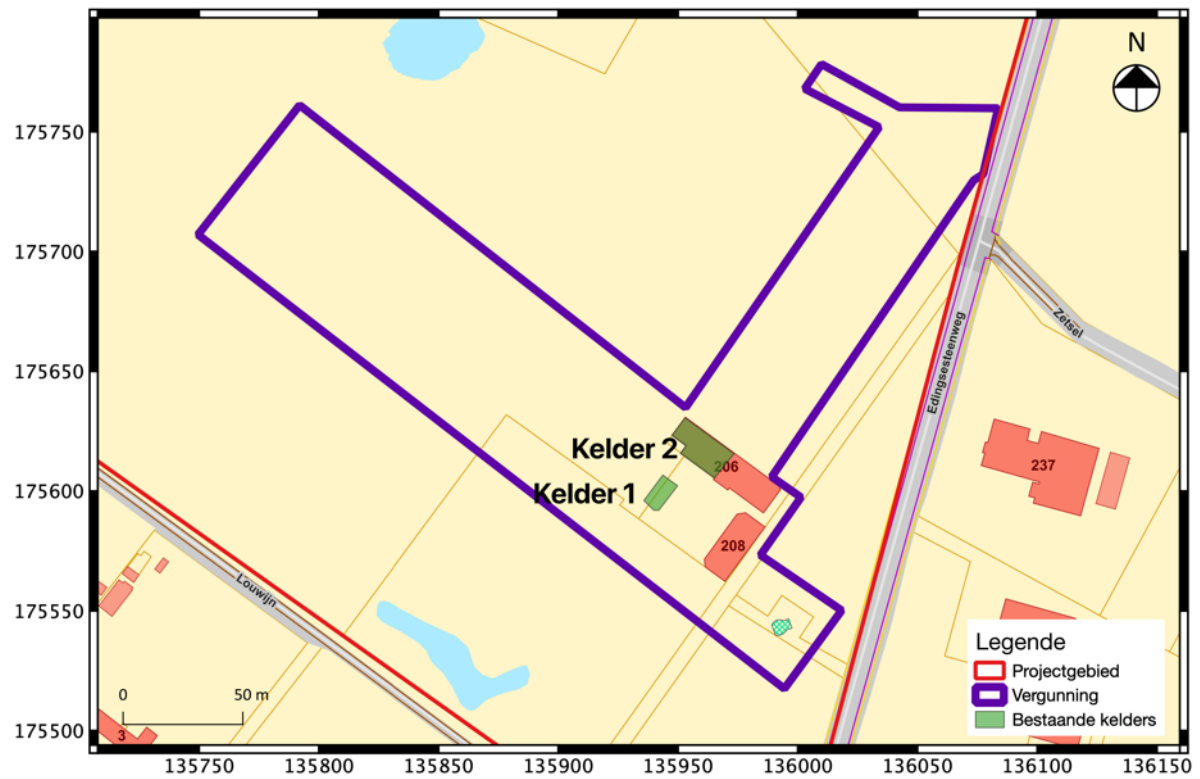
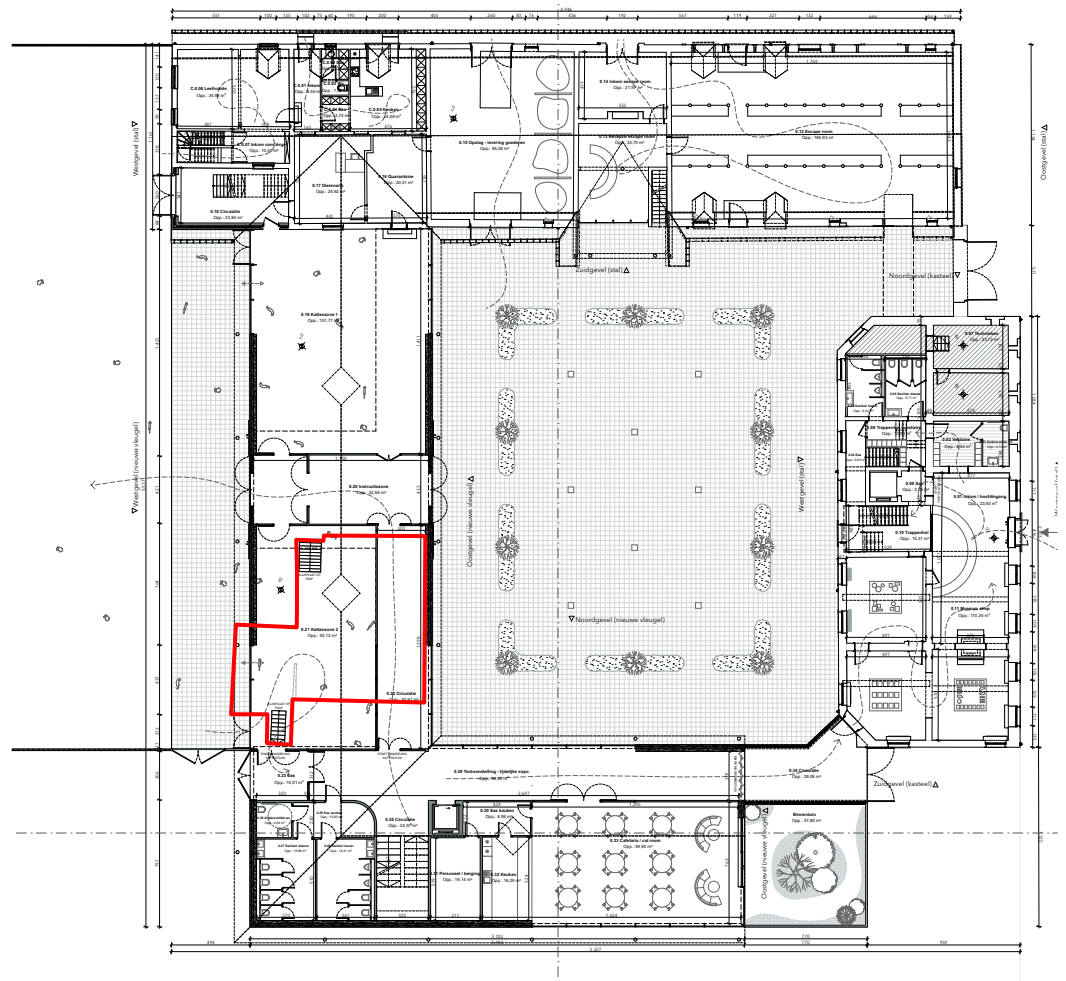

Fig. 1.21: Locatie van de bestaande kelders, geprojecteerd op de kadastrakaart.

0013	Renovatie kasteelsite Demorette		
Publicatie:	Edgiprestatieweg Asse		
Gebruiker:	A11.1 - Soc. n. v. n. 097-189p-196a-197a-198g-198h-198i-198j-198k-198l-198m-198n-198o-198p-198q-198r-198s-198t-198u-198v-198w-198x-198y-198z-199a-199b-199c-199d-199e-199f-199g-199h-199i-199j-199k-199l-199m-199n-199o-199p-199q-199r-199s-199t-199u-199v-199w-199x-199y-199z-200a-200b-200c-200d-200e-200f-200g-200h-200i-200j-200k-200l-200m-200n-200o-200p-200q-200r-200s-200t-200u-200v-200w-200x-200y-200z-201a-201b-201c-201d-201e-201f-201g-201h-201i-201j-201k-201l-201m-201n-201o-201p-201q-201r-201s-201t-201u-201v-201w-201x-201y-201z-202a-202b-202c-202d-202e-202f-202g-202h-202i-202j-202k-202l-202m-202n-202o-202p-202q-202r-202s-202t-202u-202v-202w-202x-202y-202z-203a-203b-203c-203d-203e-203f-203g-203h-203i-203j-203k-203l-203m-203n-203o-203p-203q-203r-203s-203t-203u-203v-203w-203x-203y-203z-204a-204b-204c-204d-204e-204f-204g-204h-204i-204j-204k-204l-204m-204n-204o-204p-204q-204r-204s-204t-204u-204v-204w-204x-204y-204z-205a-205b-205c-205d-205e-205f-205g-205h-205i-205j-205k-205l-205m-205n-205o-205p-205q-205r-205s-205t-205u-205v-205w-205x-205y-205z-206a-206b-206c-206d-206e-206f-206g-206h-206i-206j-206k-206l-206m-206n-206o-206p-206q-206r-206s-206t-206u-206v-206w-206x-206y-206z-207a-207b-207c-207d-207e-207f-207g-207h-207i-207j-207k-207l-207m-207n-207o-207p-207q-207r-207s-207t-207u-207v-207w-207x-207y-207z-208a-208b-208c-208d-208e-208f-208g-208h-208i-208j-208k-208l-208m-208n-208o-208p-208q-208r-208s-208t-208u-208v-208w-208x-208y-208z-209a-209b-209c-209d-209e-209f-209g-209h-209i-209j-209k-209l-209m-209n-209o-209p-209q-209r-209s-209t-209u-209v-209w-209x-209y-209z-210a-210b-210c-210d-210e-210f-210g-210h-210i-210j-210k-210l-210m-210n-210o-210p-210q-210r-210s-210t-210u-210v-210w-210x-210y-210z-211a-211b-211c-211d-211e-211f-211g-211h-211i-211j-211k-211l-211m-211n-211o-211p-211q-211r-211s-211t-211u-211v-211w-211x-211y-211z-212a-212b-212c-212d-212e-212f-212g-212h-212i-212j-212k-212l-212m-212n-212o-212p-212q-212r-212s-212t-212u-212v-212w-212x-212y-212z-213a-213b-213c-213d-213e-213f-213g-213h-213i-213j-213k-213l-213m-213n-213o-213p-213q-213r-213s-213t-213u-213v-213w-213x-213y-213z-214a-214b-214c-214d-214e-214f-214g-214h-214i-214j-214k-214l-214m-214n-214o-214p-214q-214r-214s-214t-214u-214v-214w-214x-214y-214z-215a-215b-215c-215d-215e-215f-215g-215h-215i-215j-215k-215l-215m-215n-215o-215p-215q-215r-215s-215t-215u-215v-215w-215x-215y-215z-216a-216b-216c-216d-216e-216f-216g-216h-216i-216j-216k-216l-216m-216n-216o-216p-216q-216r-216s-216t-216u-216v-216w-216x-216y-216z-217a-217b-217c-217d-217e-217f-217g-217h-217i-217j-217k-217l-217m-217n-217o-217p-217q-217r-217s-217t-217u-217v-217w-217x-217y-217z-218a-218b-218c-218d-218e-218f-218g-218h-218i-218j-218k-218l-218m-218n-218o-218p-218q-218r-218s-218t-218u-218v-218w-218x-218y-218z-219a-219b-219c-219d-219e-219f-219g-219h-219i-219j-219k-219l-219m-219n-219o-219p-219q-219r-219s-219t-219u-219v-219w-219x-219y-219z-220a-220b-220c-220d-220e-220f-220g-220h-220i-220j-220k-220l-220m-220n-220o-220p-220q-220r-220s-220t-220u-220v-220w-220x-220y-220z-221a-221b-221c-221d-221e-221f-221g-221h-221i-221j-221k-221l-221m-221n-221o-221p-221q-221r-221s-221t-221u-221v-221w-221x-221y-221z-222a-222b-222c-222d-222e-222f-222g-222h-222i-222j-222k-222l-222m-222n-222o-222p-222q-222r-222s-222t-222u-222v-222w-222x-222y-222z-223a-223b-223c-223d-223e-223f-223g-223h-223i-223j-223k-223l-223m-223n-223o-223p-223q-223r-223s-223t-223u-223v-223w-223x-223y-223z-224a-224b-224c-224d-224e-224f-224g-224h-224i-224j-224k-224l-224m-224n-224o-224p-224q-224r-224s-224t-224u-224v-224w-224x-224y-224z-225a-225b-225c-225d-225e-225f-225g-225h-225i-225j-225k-225l-225m-225n-225o-225p-225q-225r-225s-225t-225u-225v-225w-225x-225y-225z-226a-226b-226c-226d-226e-226f-226g-226h-226i-226j-226k-226l-226m-226n-226o-226p-226q-226r-226s-226t-226u-226v-226w-226x-226y-226z-227a-227b-227c-227d-227e-227f-227g-227h-227i-227j-227k-227l-227m-227n-227o-227p-227q-227r-227s-227t-227u-227v-227w-227x-227y-227z-228a-228b-228c-228d-228e-228f-228g-228h-228i-228j-228k-228l-228m-228n-228o-228p-228q-228r-228s-228t-228u-228v-228w-228x-228y-228z-229a-229b-229c-229d-229e-229f-229g-229h-229i-229j-229k-229l-229m-229n-229o-229p-229q-229r-229s-229t-229u-229v-229w-229x-229y-229z-230a-230b-230c-230d-230e-230f-230g-230h-230i-230j-230k-230l-230m-230n-230o-230p-230q-230r-230s-230t-230u-230v-230w-230x-230y-230z-231a-231b-231c-231d-231e-231f-231g-231h-231i-231j-231k-231l-231m-231n-231o-231p-231q-231r-231s-231t-231u-231v-231w-231x-231y-231z-232a-232b-232c-232d-232e-232f-232g-232h-232i-232j-232k-232l-232m-232n-232o-232p-232q-232r-232s-232t-232u-232v-232w-232x-232y-232z-233a-233b-233c-233d-233e-233f-233g-233h-233i-233j-233k-233l-233m-233n-233o-233p-233q-233r-233s-233t-233u-233v-233w-233x-233y-233z-234a-234b-234c-234d-234e-234f-234g-234h-234i-234j-234k-234l-234m-234n-234o-234p-234q-234r-234s-234t-234u-234v-234w-234x-234y-234z-235a-235b-235c-235d-235e-235f-235g-235h-235i-235j-235k-235l-235m-235n-235o-235p-235q-235r-235s-235t-235u-235v-235w-235x-235y-235z-236a-236b-236c-236d-236e-236f-236g-236h-236i-236j-236k-236l-236m-236n-236o-236p-236q-236r-236s-236t-236u-236v-236w-236x-236y-236z-237a-237b-237c-237d-237e-237f-237g-237h-237i-237j-237k-237l-237m-237n-237o-237p-237q-237r-237s-237t-237u-237v-237w-237x-237y-237z-238a-238b-238c-238d-238e-238f-238g-238h-238i-238j-238k-238l-238m-238n-238o-238p-238q-238r-238s-238t-238u-238v-238w-238x-238y-238z-239a-239b-239c-239d-239e-239f-239g-239h-239i-239j-239k-239l-239m-239n-239o-239p-239q-239r-239s-239t-239u-239v-239w-239x-239y-239z-240a-240b-240c-240d-240e-240f-240g-240h-240i-240j-240k-240l-240m-240n-240o-240p-240q-240r-240s-240t-240u-240v-240w-240x-240y-240z-241a-241b-241c-241d-241e-241f-241g-241h-241i-241j-241k-241l-241m-241n-241o-241p-241q-241r-241s-241t-241u-241v-241w-241x-241y-241z-242a-242b-242c-242d-242e-242f-242g-242h-242i-242j-242k-242l-242m-242n-242o-242p-242q-242r-242s-242t-242u-242v-242w-242x-242y-242z-243a-243b-243c-243d-243e-243f-243g-243h-243i-243j-243k-243l-243m-243n-243o-243p-243q-243r-243s-243t-243u-243v-243w-243x-243y-243z-244a-244b-244c-244d-244e-244f-244g-244h-244i-244j-244k-244l-244m-244n-244o-244p-244q-244r-244s-244t-244u-244v-244w-244x-244y-244z-245a-245b-245c-245d-245e-245f-245g-245h-245i-245j-245k-245l-245m-245n-245o-245p-245q-245r-245s-245t-245u-245v-245w-245x-245y-245z-246a-246b-246c-246d-246e-246f-246g-246h-246i-246j-246k-246l-246m-246n-246o-246p-246q-246r-246s-246t-246u-246v-246w-246x-246y-246z-247a-247b-247c-247d-247e-247f-247g-247h-247i-247j-247k-247l-247m-247n-247o-247p-247q-247r-247s-247t-247u-247v-247w-247x-247y-247z-248a-248b-248c-248d-248e-248f-248g-248h-248i-248j-248k-248l-248m-248n-248o-248p-248q-248r-248s-248t-248u-248v-248w-248x-248y-248z-249a-249b-249c-249d-249e-249f-249g-249h-249i-249j-249k-249l-249m-249n-249o-249p-249q-249r-249s-249t-249u-249v-249w-249x-249y-249z-250a-250b-250c-250d-250e-250f-250g-250h-250i-250j-250k-250l-250m-250n-250o-250p-250q-250r-250s-250t-250u-250v-250w-250x-250y-250z-251a-251b-251c-251d-251e-251f-251g-251h-251i-251j-251k-251l-251m-251n-251o-251p-251q-251r-251s-251t-251u-251v-251w-251x-251y-251z-252a-252b-252c-252d-252e-252f-252g-252h-252i-252j-252k-252l-252m-252n-252o-252p-252q-252r-252s-252t-252u-252v-252w-252x-252y-252z-253a-253b-253c-253d-253e-253f-253g-253h-253i-253j-253k-253l-253m-253n-253o-253p-253q-253r-253s-253t-253u-253v-253w-253x-253y-253z-254a-254b-254c-254d-254e-254f-254g-254h-254i-254j-254k-254l-254m-254n-254o-254p-254q-254r-254s-254t-254u-254v-254w-254x-254y-254z-255a-255b-255c-255d-255e-255f-255g-255h-255i-255j-255k-255l-255m-255n-255o-255p-255q-255r-255s-255t-255u-255v-255w-255x-255y-255z-256a-256b-256c-256d-256e-256f-256g-256h-256i-256j-256k-256l-256m-256n-256o-256p-256q-256r-256s-256t-256u-256v-256w-256x-256y-256z-257a-257b-257c-257d-257e-257f-257g-257h-257i-257j-257k-257l-257m-257n-257o-257p-257q-257r-257s-257t-257u-257v-257w-257x-257y-257z-258a-258b-258c-258d-258e-258f-258g-258h-258i-258j-258k-258l-258m-258n-258o-258p-258q-258r-258s-258t-258u-258v-258w-258x-258y-258z-259a-259b-259c-259d-259e-259f-259g-259h-259i-259j-259k-259l-259m-259n-259o-259p-259q-259r-259s-259t-259u-259v-259w-259x-259y-259z-260a-260b-260c-260d-260e-260f-260g-260h-260i-260j-260k-260l-260m-260n-260o-260p-260q-260r-260s-260t-260u-260v-260w-260x-260y-260z-261a-261b-261c-261d-261e-261f-261g-261h-261i-261j-261k-261l-261m-261n-261o-261p-261q-261r-261s-261t-261u-261v-261w-261x-261y-261z-262a-262b-262c-262d-262e-262f-262g-262h-262i-262j-262k-262l-262m-262n-262o-262p-262q-262r-262s-262t-262u-262v-262w-262x-262y-262z-263a-263b-263c-263d-263e-263f-263g-263h-263i-263j-263k-263l-263m-263n-263o-263p-263q-263r-263s-263t-263u-263v-263w-263x-263y-263z-264a-264b-264c-264d-264e-264f-264g-264h-264i-264j-264k-264l-264m-264n-264o-264p-264q-264r-264s-264t-264u-264v-264w-264x-264y-264z-265a-265b-265c-265d-265e-265f-265g-265h-265i-265j-265k-265l-265m-265n-265o-265p-265q-265r-265s-265t-265u-265v-265w-265x-265y-265z-266a-266b-266c-266d-266e-266f-266g-266h-266i-266j-266k-266l-266m-266n-266o-266p-266q-266r-266s-266t-266u-266v-266w-266x-266y-266z-267a-267b-267c-267d-267e-267f-267g-267h-267i-267j-267k-267l-267m-267n-267o-267p-267q-267r-267s-267t-267u-267v-267w-267x-267y-267z-268a-268b-268c-268d-268e-268f-268g-268h-268i-268j-268k-268l-268m-268n-268o-268p-268q-268r-268s-268t-268u-268v-268w-268x-268y-268z-269a-269b-269c-269d-269e-269f-269g-269h-269i-269j-269k-269l-269m-269n-269o-269p-269q-269r-269s-269t-269u-269v-269w-269x-269y-269z-270a-270b-270c-270d-270e-270f-270g-270h-270i-270j-270k-270l-270m-270n-270o-270p-270q-270r-270s-270t-270u-270v-270w-270x-270y-270z-271a-271b-271c-271d-271e-271f-271g-271h-271i-271j-271k-271l-271m-271n-271o-271p-271q-271r-271s-271t-271u-271v-271w-271x-271y-271z-272a-272b-272c-272d-272e-272f-272g-272h-272i-272j-272k-272l-272m-272n-272o-272p-272q-272r-272s-272t-272u-272v-272w-272x-272y-272z-273a-273b-273c-273d-273e-273f-273g-273h-273i-273j-273k-273l-273m-273n-273o-273p-273q-273r-273s-273t-273u-273v-273w-273x-273y-273z-274a-274b-274c-274d-274e-274f-274g-274h-274i-274j-274k-274l-274m-274n-274o-274p-274q-274r-274s-274t-274u-274v-274w-274x-274y-274z-275a-275b-275c-275d-275e-275f-275g-275h-275i-275j-275k-275l-275m-275n-275o-275p-275q-275r-275s-275t-275u-275v-275w-275x-275y-275z-276a-276b-276c-276d-276e-276f-276g-276h-276i-276j-276k-276l-276m-276n-276o-276p-276q-276r-276s-276t-276u-276v-276w-276x-276y-276z-277a-277b-277c-277d-277e-277f-277g-277h-277i-277j-277k-277l-277m-277n-277o-277p-277q-277r-277s-277t-277u-277v-277w-277x-277y-277z-278a-278b-278c-278d-278e-278f-278g-278h-278i-278j-278k-278l-278m-278n-278o-278p-278q-278r-278s-278t-278u-278v-278w-278x-278y-278z-279a-279b-279c-279d-279e-279f-279g-279h-279i-279j-279k-279l-279m-279n-279o-279p-279q-279r-279s-279t-279u-279v-279w-279x-279y-279z-280a-280b-280c-280d-280e-280f-280g-280h-280i-280j-280k-280l-280m-280n-280o-280p-280q-280r-280s-280t-280u-280v-280w-280x-280y-280z-281a-281b-281c-281d-281e-281f-281g-281h-281i-281j-281k-281l-281m-281n-281o-281p-281q-281r-281s-281t-281u-281v-281w-281x-281y-281z-282a-282b-282c-282d-282e-282f-282g-282h-282i-282j-282k-282l-282m-282n-282o-282p-282q-282r-282s-282t-282u-282v-282w-282x-282y-282z-283a-283b-283c-283d-283e-283f-283g-283h-283i-283j-283k-283l-283m-283n-283o-283p-283q-283r-283s-283t-283u-283v-283w-283x-283y-283z-284a-284b-284c-284d-284e-284f-284g-284h-284i-284j-284k-284l-284m-284n-284o-284p-284q-284r-284s-284t-284u-284v-284w-284x-284y-284z-285a-285b-285c-285d-285e-285f-285g-285h-285i-285j-285k-285l-285m-285n-285o-285p-285q-285r-285s-285t-285u-285v-285w-285x-285y-285z-286a-286b-286c-286d-286e-286f-286g-286h-286i-286j-286k-286l-286m-286n-286o-286p-286q-286r-286s-286t-286u-286v-286w-286x-286y-286z-287a-287b-287c-287d-287e-287f-287g-287h-287i-287j-287k-287l-287m-287n-287o-287p-287q-287r-287s-287t-287u-287v-287w-287x-287y-287z-288a-288b-288c-288d-288e-288f-288g-288h-288i-288j-288k-288l-288m-288n-288o-288p-288q-288r-288s-288t-288u-288v-288w-288x-288y-288z-289a-289b-289c-289d-289e-289f-289g-289h-289i-289j-289k-289l-289m-289n-289o-289p-289q-289r-289s-289t-289u-289v-289w-289x-289y-289z-290a-290b-290c-290d-290e-290f-290g-290h-290i-290j-290k-290l-290m		

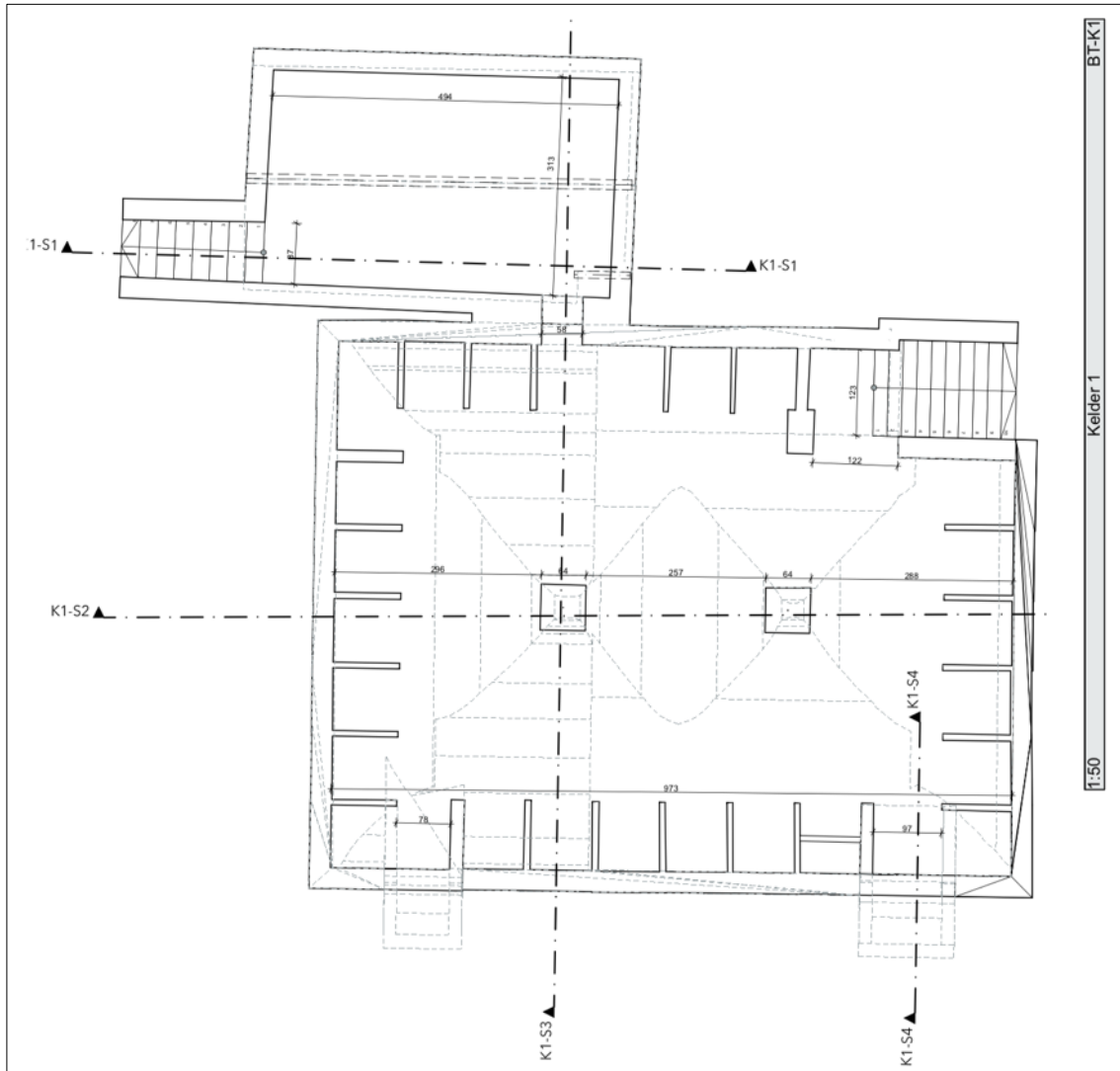

Fig. 1.23: Weergave van het grondplan van kelder 1 (bron: initiatiefnemer).

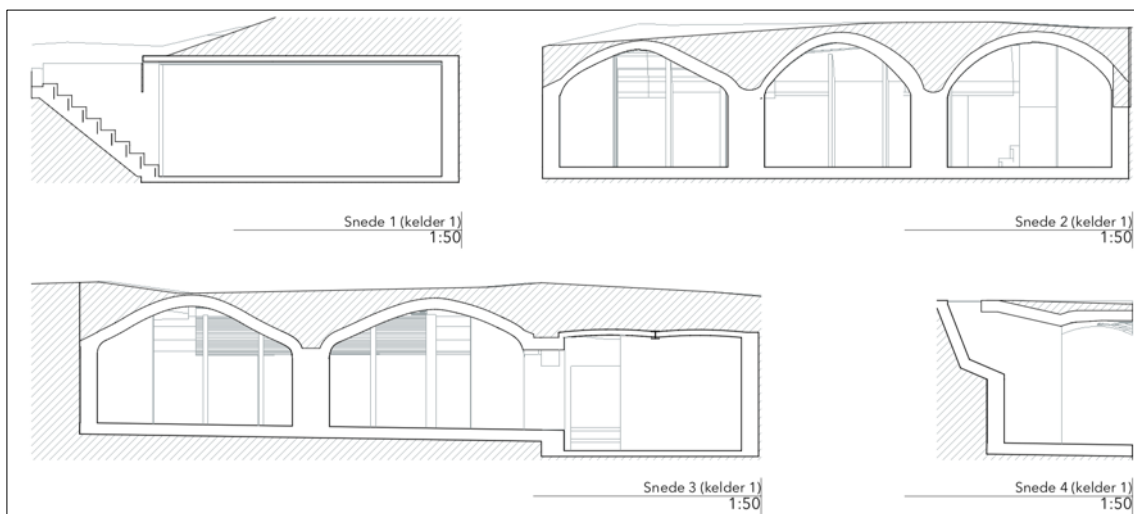

Fig. 1.24: Weergave van de doorsnedes van kelder 1 (bron: initiatiefnemer).

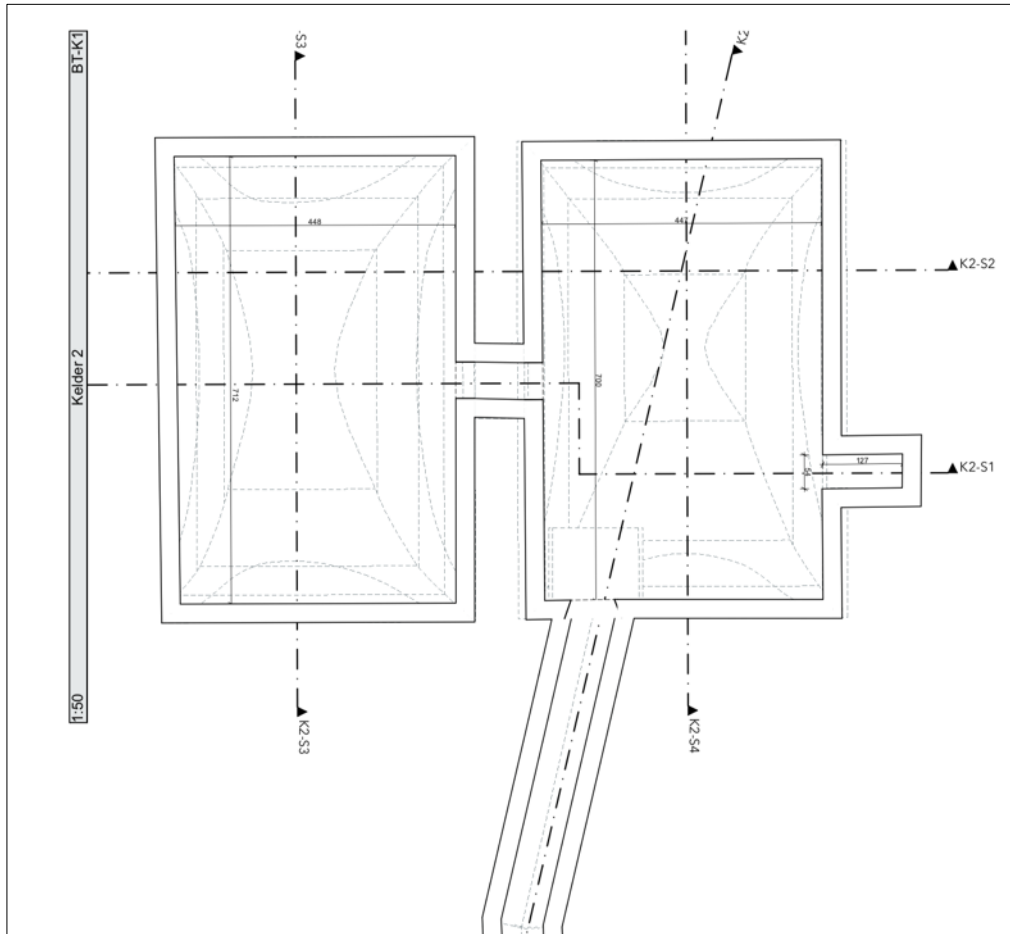

Fig. 1.25: Weergave van het grondplan van kelder 2 (bron: initiatiefnemer).

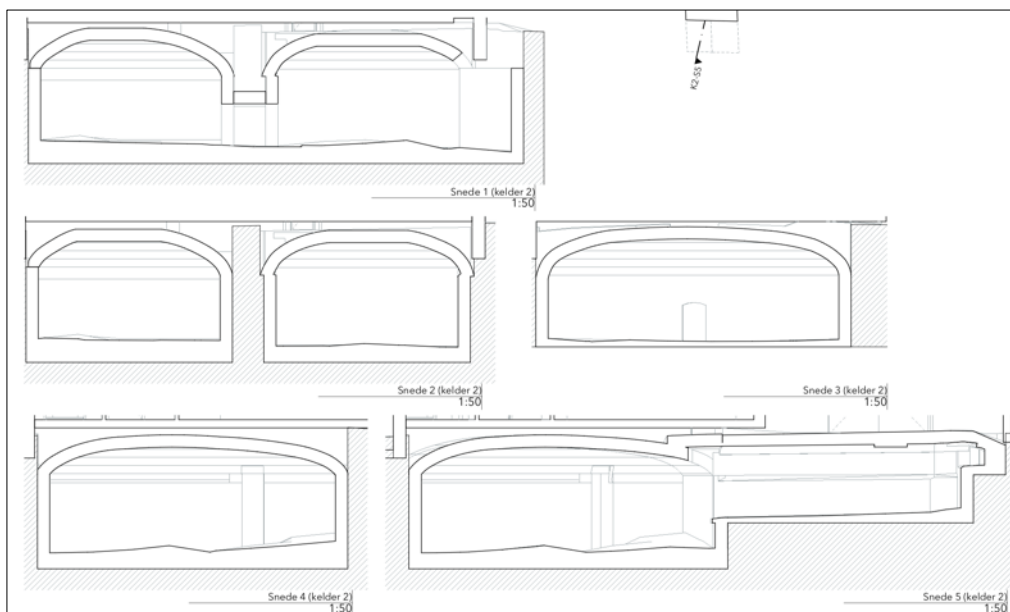

Fig. 1.26: Weergave van de doorsnedes van kelder 2 (bron: initiatiefnemer).

Geplande werken³

De geplande werken kaderen in de herbestemming van het domein De Morette tot een museum. Hierbij worden de nog bestaande volumes gerenoveerd. Er worden geen graafwerken uitgevoerd binnen deze bestaande volumes, de oost- en de noordvleugel.

Ook alle kelders blijven intact bewaard, zowel de kelder onder de nog bestaande noordvleugel als de kelder onder de thans verdwenen westvleugel (zie respectievelijk kelder 2 en 1 op fig. 1.21).

Ter hoogte van de bestaande noordvleugel wordt wel een kleine verharding ten noorden weggenomen en eentje ten zuiden, respectievelijk ter hoogte van een geplande nieuwe parking in het noorden en de heropbouw van de verdwenen vleugel in het zuiden (rood op fig. 1.29)

De inmiddels verdwenen vleugels in het zuiden en westen worden terug opgebouwd (paars op Fig. 1.27 en 1.30). De nog bestaande gewelfde kelders onder de nieuw te bouwen westvleugel blijven hierbij zoals vermeld behouden en zullen opnieuw toegankelijk gemaakt worden. Ter hoogte van de kelders zal er dan ook niet bijkomend afgegraven worden. Er wordt een funderingsplaat over (bovenop) de kelders aangebracht. Errond wordt wel afgegraven om een vorstrand te realiseren voor deze funderingsplaat (afgebeeld op fig. 1.31). De vloerplaat heeft een dikte van ca. 30 cm; de vorstranden worden 80 cm onder maaiveld uitgegraven. Ter hoogte van de westelijke nieuwbouw dienen eerst nog wat opgeschoten bomen/struiken verwijderd te worden.

Ook bij de nieuw te bouwen zuidvleugel wordt gebruik gemaakt van een funderingsplaat (30cm dikte) met errond af te graven vorstranden (80 cm onder maaiveld).

Nog ten westen en ten zuiden van de nog bestaande gebouwen, op de opnieuw te vormen binnenplaats, worden in totaal vier putten ingegraven (oranje op fig. 1.27 en 1.28). Het betreft twee regenwaterputten van 20.000 l op de binnenplaats en een septische put en infiltratieput ten zuiden van de nieuw te bouwen zuidvleugel. De putten worden 2,5 m diep gestoken. De putten worden met elkaar verbonden door een vrij dense nieuwe riolering (ca. 80 cm diep) die uiteindelijk zal uitmonden op de straatriolering.

Na het steken van de riolering wordt de binnenplaats voorzien van een verharding met kasseien en smalle plantvakken voor telkens een boom (fig. 1.32). Deze betekenen respectievelijk een bodemingreep van ca. 30 cm en ca. 1m onder maaiveld.

Ook ten westen van de nieuw te bouwen westvleugel wordt een smalle strook verhard met kasseien (bodemingreep 30 cm).

Ten oosten van de nieuw te bouwen zuidvleugel wordt een kleine binnentuin (ca. 58 m²) voorzien met enkele bomen. Voor deze plantgaten wordt eveneens 1 m afgraving voorzien.

Ten noorden van de noordvleugel en ten westen van de bestaande en te bewaren toegangsdreef wordt de aanleg van een parking voorzien (groen op Fig. 1.27 en fig. 1.30). Deze wordt bereikbaar met een nieuwe inrit via de Edingsesteenweg. Alle aanwezige begroeiing ter hoogte van de parking dient hiertoe te worden verwijderd. Op fig. 1.29 staan een 18-tal bomen in rood (te rooien) op en onmiddellijk nabij de toekomstige parking.

Voor de aanleg van de parking zal een waterdoorlatende halfverharding worden gebruikt. Het betreft meer concreet type Dureko mix. De opbouw bestaat uit een toplaag van 7 cm en een koffer in zandbed van 30 cm. De parking omvat een fietsenstalling voor 56 fietsen en een zone voor bakfietsen. Er komt plaats voor 46 parkeerplaatsen en 4 plaatsten voorbehouden voor mindervaliden. Ook wordt ruimte voorzien voor 2 parkeerplaatsen voor autobussen. Ter hoogte van de plaats voor autobussen wordt gebruik gemaakt van een granulaatfundering van 30 cm op geotextiel.

³ Originele plannen in bijlage

De bestaande reeds verharde toegangsdrif wordt aangepast in het kader van brandveiligheid: er komt een uitbreiding van de weg naar het zuiden toe met mogelijkheid tot draaien naar het westen (fig. 1.30 en schematisch weergegeven in grijs op fig. 1.27). Ook aan de oostzijde wordt de weg wat uitgebreid om een vlottere circulatie mogelijk te maken. De nieuwe wegen hebben een breedte van 4 m. De verlenging en uitbreiding van de bestaande weg wordt uitgevoerd in verhard gazon. Dit heeft een opbouw van 30 cm: 20 cm fundering in waterdoorlatende granulaten, een legbed van 5 cm en bovenaan een 5 cm dikke laag met substraat met organisch materiaal en gazon.

Ten slotte wordt ook een nieuwe tuinmuur voorzien ten westen van het hoevegebouw (lichtgroen op Fig. 1.27). Hiervoor wordt een (smalle) fundering tot 80 cm onder het maaiveld aangelegd. In de zone binnen deze tuinmuur worden enkele bomen gerooid. Deze staan in rood weergegeven op fig. 1.29.

Tenslotte worden twee nieuwe schuren voorzien van 12 m breed en 30 m lang (licht paars op fig. 1.27). Deze nieuwbouw van beide schuren wordt gerealiseerd met een funderingsplaat en een vorstrand, wat een respectievelijke verstoring van ca. 30 cm en ca. 80 cm onder maaiveld inhoudt. Ter hoogte van de schuren dienen geen bomen verwijderd te worden.

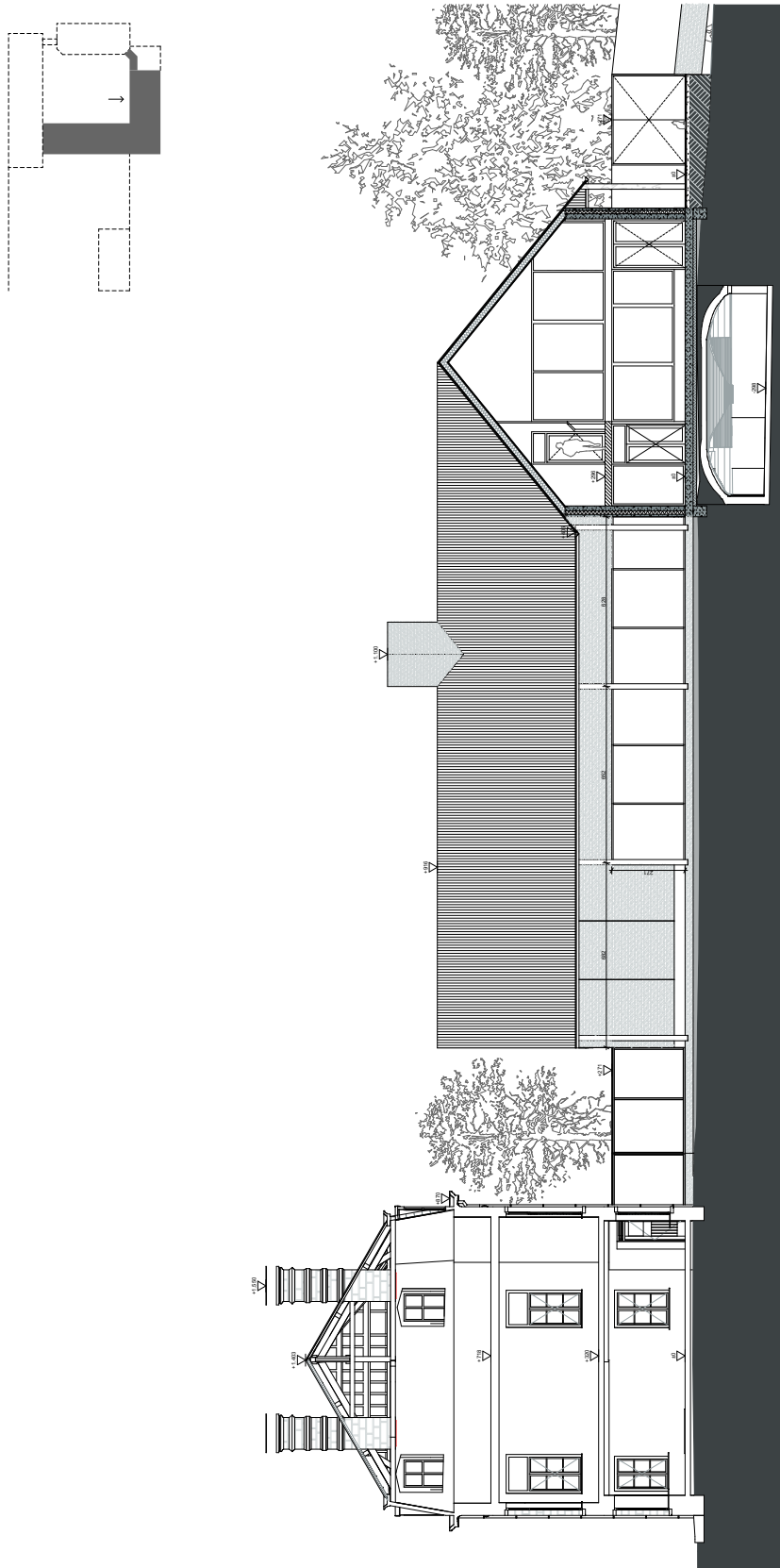
Rond de uiterst westelijke schuur wordt geen nieuwe wegenis voorzien.

Wel worden nog twee nieuwe smalle (2m) wegjes van de nieuwe westvleugel naar de schuur binnen de nieuwe tuinmuur aangelegd (zichtbaar op fig. 1.30). Deze wegjes worden uitgevoerd in Komex verharding met een toplaag van 15 cm en een koffer in zandbed van 30 cm.

Mogelijk worden de werken gefaseerd uitgevoerd.

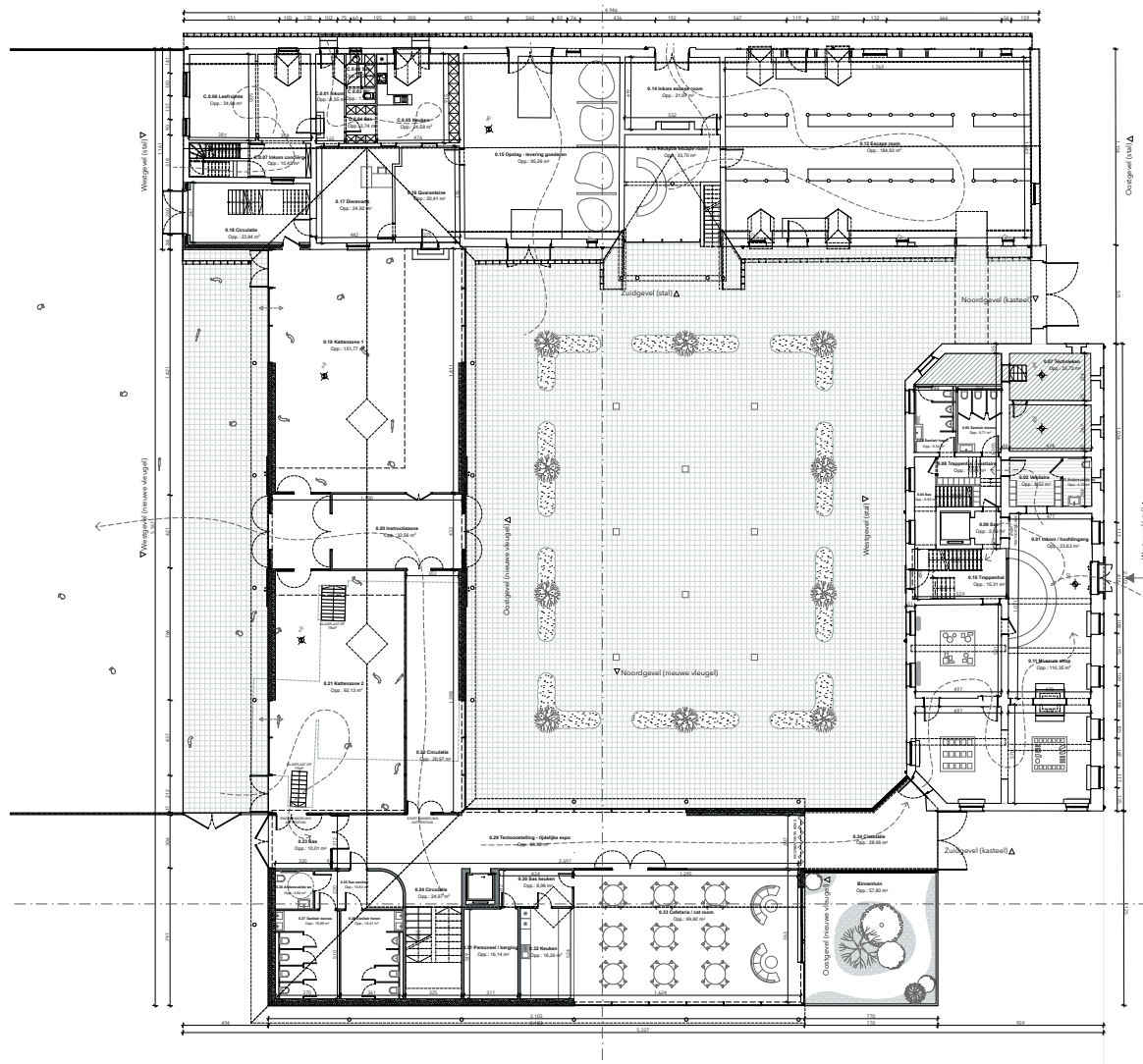

Fig. 1.27: Overzicht van de geplande werken met bodemingrepen binnen het vergunningsgebied (voor riolering op binnenplein zie fig. 1.28- ten westen van de nieuwe westvleugel wordt bijkomend nog een smalle verharding met kasseien voorzien).

Projectnaam: Renovatie kastelstele De Morette Adres: De Morette 1, 1300 Asse Gemeente: Asse	
Ontwerper: Ark architecten Architect: Patrick V.	Opdrachtgever: CG Noordhoff Nieuw Vrijdorp Nieuw Projectleider: Patrick V.
Datum: 4/03/2022 Schaal: 1:100	Status: 1:100

Fig. 1.31: Snede met kelder ter hoogte van verdwenen westvleugel onder nieuwe toestand westvleugel.

ite	
F. 199a-199b-197h-197m-198g/3-198h/3-198i/3-200a3-200d-200p3-200e2-200f2-200g2	
Bladtitel	Gelijkenvloers
Datum	1/02/2022
Schaal	1:200

Fig. 1.32: Ontworpen toestand

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek werden de aardkundige gegevens (o.a. digitale hoogtemodellen) van het onderzoeksgebied verzameld op basis van online ter beschikking gestelde data.³ Verder werden de topografische kaart van België, het kadasterplan, de Tertiair geologische kaart, de Quartair geologische kaart, de bodemkaart en luchtfoto's geconsulteerd. Dit om een duidelijker beeld te verkrijgen van de landschappelijk en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 7.2). Deze plannen zijn online beschikbaar op het online platform van Geopunt Vlaanderen.⁴ Deze plannen werden herwerkt tot publicatieplannen met behulp van de gis-software QGIS. Voor het opstellen van dit verslag werd er geen geomorfologische kaart geraadpleegd, vermits deze niet beschikbaar is voor het projectgebied.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek werd een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's werd gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het Agentschap Onroerend Erfgoed.⁵ Op basis van dit historisch kaartmateriaal, aangevuld met een sequentie van luchtfoto's doorheen de tijd, kan worden nagegaan hoe het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen op en rond het projectgebied evolueerde. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens. Onderstaande historische kaarten en luchtfoto's werden geconsulteerd:

- De Villaretkaart (1745-1748)
- De Ferrariskaart (1777)
- De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- De Popkaart (1842-1879)
- De Vandermaelenkaart (1846-1854)
- De luchtfoto's van 1947-1954, 1971, 1979-1990, 200-2003, 2005-2007, 2008-2011, 2012, 2016 en de meest recente

Bijkomend archiefonderzoek werd niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat deze niet past binnen een archeologienota. Om een overzicht van de archeologie in de omgeving te creëren, werd gebruikt gemaakt van de gegevens uit de Centraal Archeologische Inventaris, beschikbare archeologienota's en publicaties.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Deze paragraaf overloopt beknopt de landschappelijke context van het projectgebied. De aandacht wordt voornamelijk gevestigd op de aardkundige en hydrografische situering, de fysische geografische context en de bodemtypologie.

Geografische situering van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Asse, Vlaams-Brabant. Het terrein situeert zich aan de Edingsesteenweg. In de nabije omgeving (binnen een straal van een kilometer) loopt de Overnellebeek op ongeveer 700 meter ten westen van het projectgebied. Formeel maakt het gebied deel uit van de (zand)leemstreek. Op basis van de overzichtskaart van het digitaal hoogtemodel (DHM II) kan worden vastgesteld dat het projectgebied is gelegen op zuidwestelijke uitloper van een hoger gelegen gebied (25m – 70m TAW) (Fig. 1.33). De bijhorende terreinprofielen vertonen grote reliëfverschillen binnen de contouren van het projectgebied. Zo toont terreinprofiel 1 een duidelijke stijging van het reliëf in oostelijke richting, gaande van 40m TAW tot 70m TAW. Terreinprofiel 2 vertoont een centrale depressie (50m TAW) binnen het projectgebied. Het terrein kent vanaf deze depressie, in zuidelijke richting terug een stijging (70m TAW), waarna het terrein wederom in dalende trend voortgaat (50m TAW) (Fig. 1.34 – Fig. 1.35).

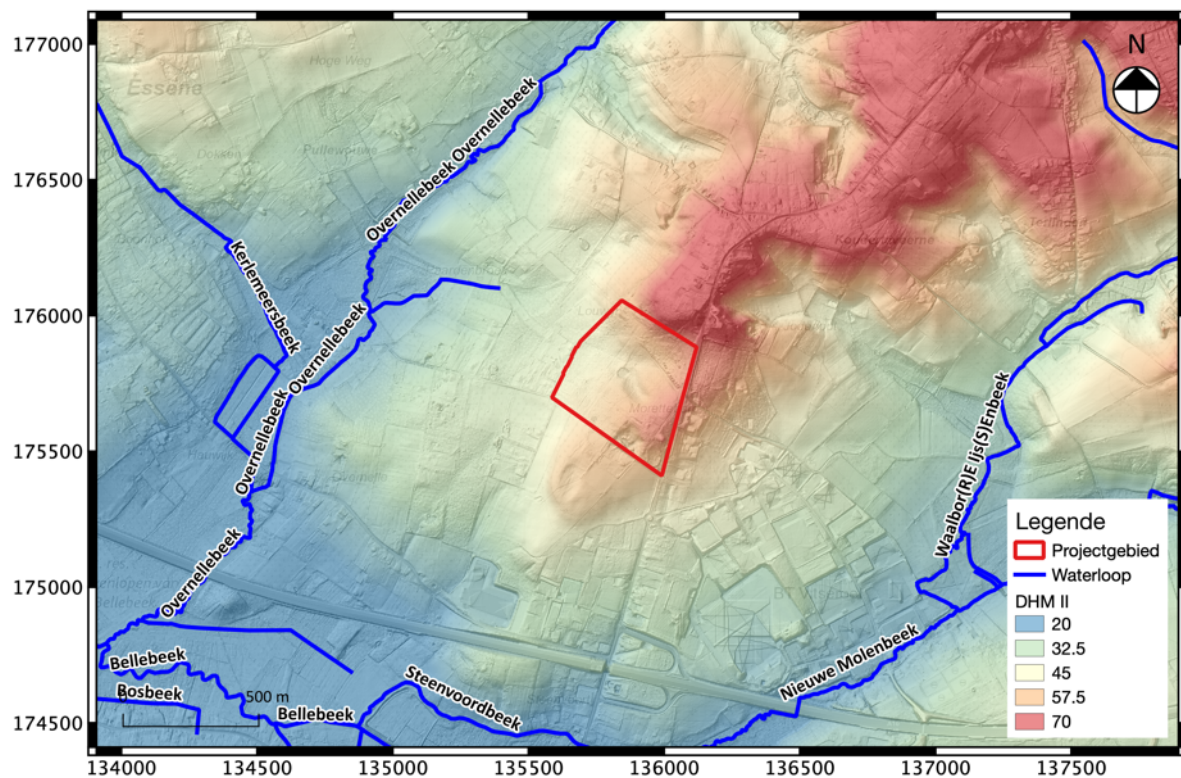

Fig. 1.33: Weergave een ruim beeld van het digitaal hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied en de waterlopen.

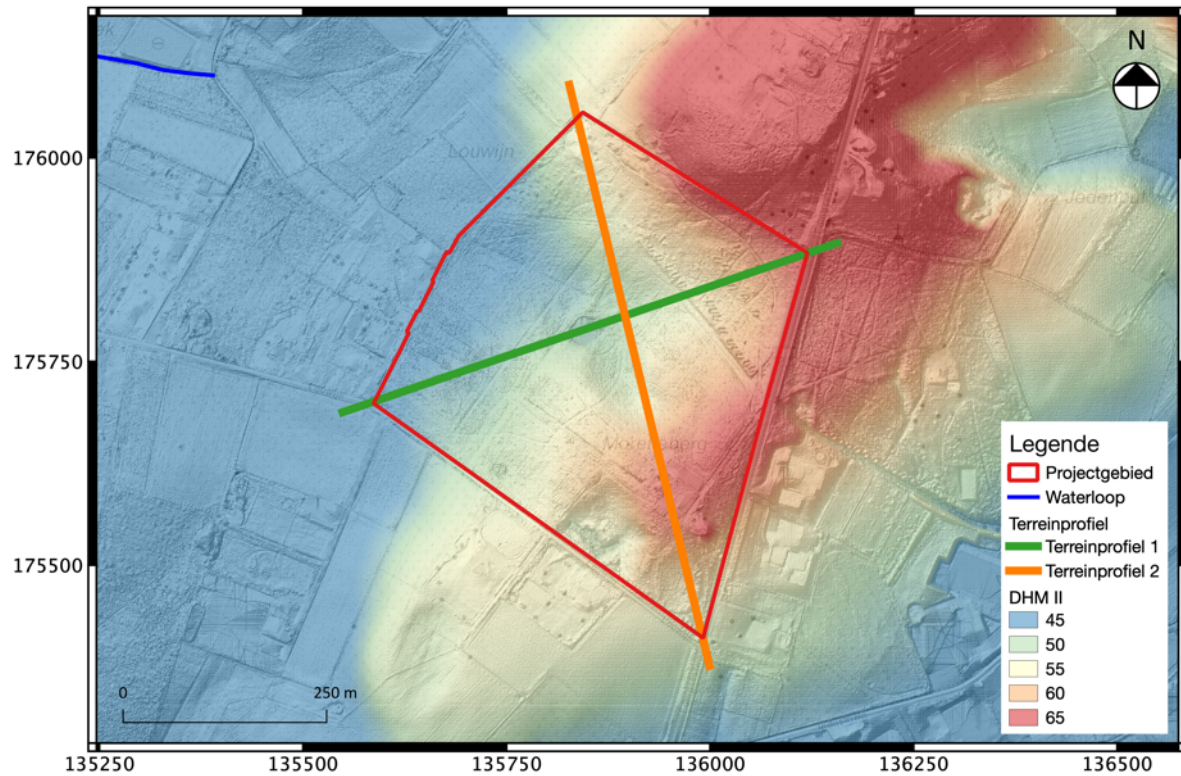

Fig. 1.34: Weergave van een detail van het digitaal hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied, de waterlopen en de bijhorende terreinprofielen.

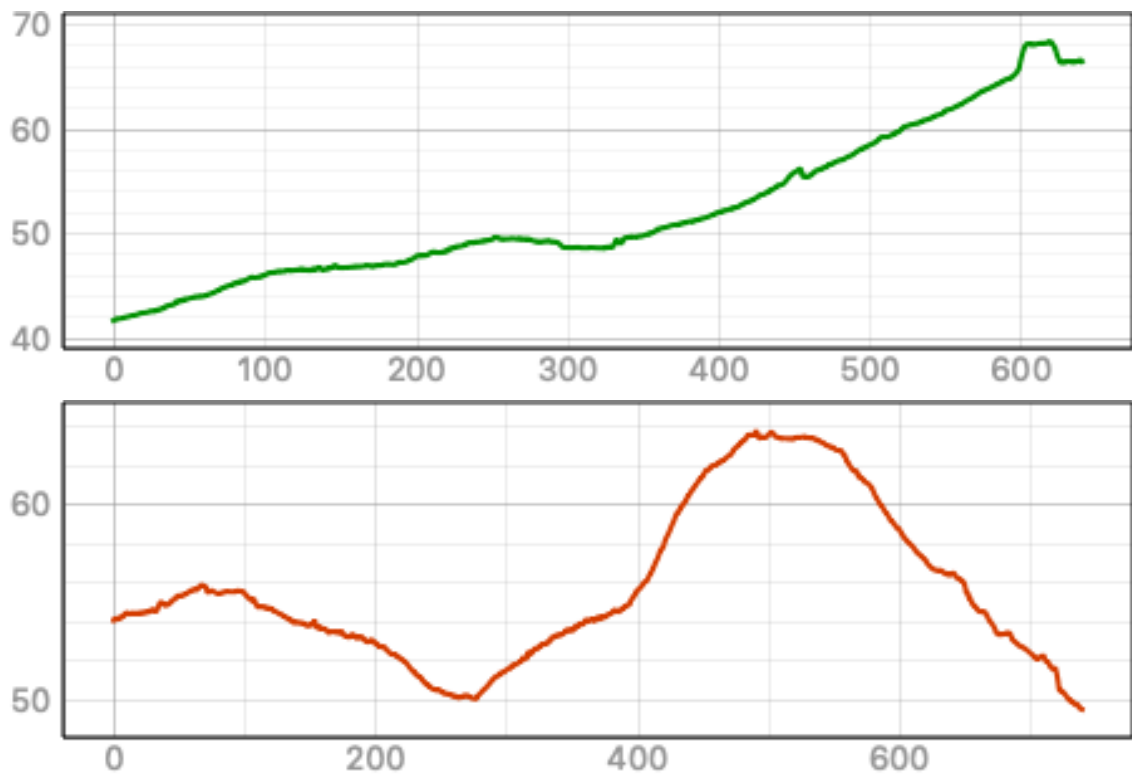

Fig. 1.35: Weergave van de terreinprofielen. Terreinprofiel 1 (groen) werd van west naar oost genomen. Terreinprofiel 2 (oranje) kent een noord-zuid verloop.

De Tertiair geologische kaart (Fig. 1.36) toont drie verschillende Tertiaire afzettingen binnen de contouren van het projectgebied. De Formatie van Gent situeert zich in het lager gelegen gebied in het oostelijke deel van het projectgebied. Deze Tertiaire Formatie werd afgezet in het Onder-Eoceen en bestaat doorgaans uit twee Leden. Een eerste is het Lid van Vlierzele dat bestaat uit een grijsgroen glauconiethoudend zeer fijn zand. Aan de basis wordt dit zand meer kleihoudend. Het tweede betreft het Lid van Merelbeke. Dit Lid bestaat uit een groengrijze klei met groene zandige vlekken. Deze klei is occasioneel pyriethoudend.⁴ De Formatie van Lede bevindt zich in het oostelijke en zuidelijke deel van het projectgebied en werd afgezet in het Midden-Eoceen. Het wordt gekenmerkt door een grijs, fijn zand dat kalk- en glauconiethoudend is. Voorts komen doorgaans enkele banken zandige kalksteen voor die mogelijks fossielen kunnen bevatten. Naar de basis toe kan een duidelijke grindlaag voorkomen.⁵ Tenslotte kan de Formatie van Maldegem worden opgemerkt in het centrale en oostelijke deel van het projectgebied. Deze Formatie werd gevormd in het Midden-Eoceen en bestaat uit vijf Leden. Een eerste betreft het Lid van Zomergem dat bestaat uit een grijze tot grijsblauwe zware klei. Het bevat geen zand, kalk of glauconiet. Een tweede omvat het Lid van Onderdale. Dit Lid wordt gekenmerkt door een donkergrijs, middelmatig siltig zand dat glauconiet- en micahoudend is. De Leden van Ursel en Asse bestaan uit een homogene grijsblauwe klei die geleidelijk overgaat in glauconiethoudende klei met plaatselijk eerder een grof glauconietzand. Tenslotte wordt deze Formatie opgemaakt door het Lid van Wemmel. Dit Lid wordt gekenmerkt door een grijs glauconiethoudend fijn zand met een toename van het kleigehalte naar de top toe. Aan de basis kunnen fossiele resten voorkomen.⁶

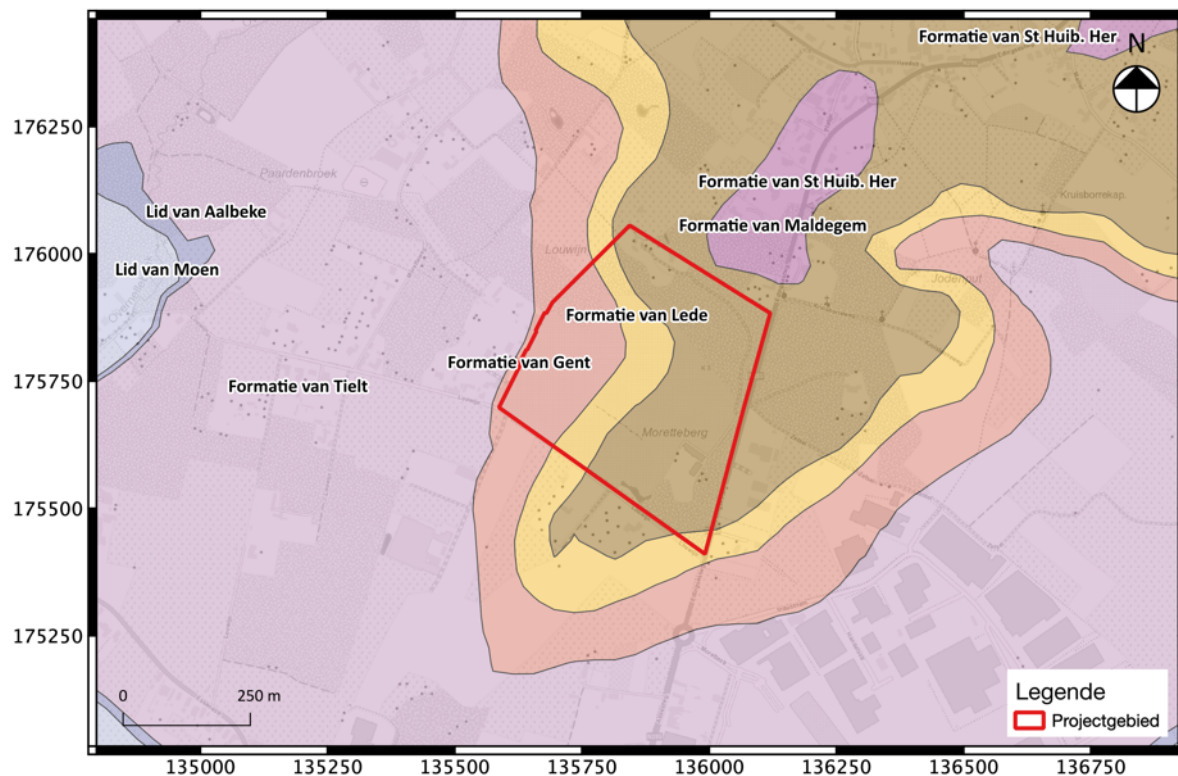

Fig. 1.36: Weergave van de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

⁴ Buffel et al. 2009: 23-24.

⁵ Buffel et al. 2009: 21-22.

⁶ Buffel et al. 2009: 20-21.

De quartair geologische kaart (Fig. 1.37) toont aan dat de quartaire afzettingen integraal behoren tot type 1. Dit type wordt doorgaans opgemaakt door eolische afzettingen van het laat-pleistoceen / mogelijk vroeg-holoceen (code: ELPw). Het is op deze locatie ook mogelijk dat hellingsafzettingen van het quartair kunnen voorkomen (code: HQ).⁷

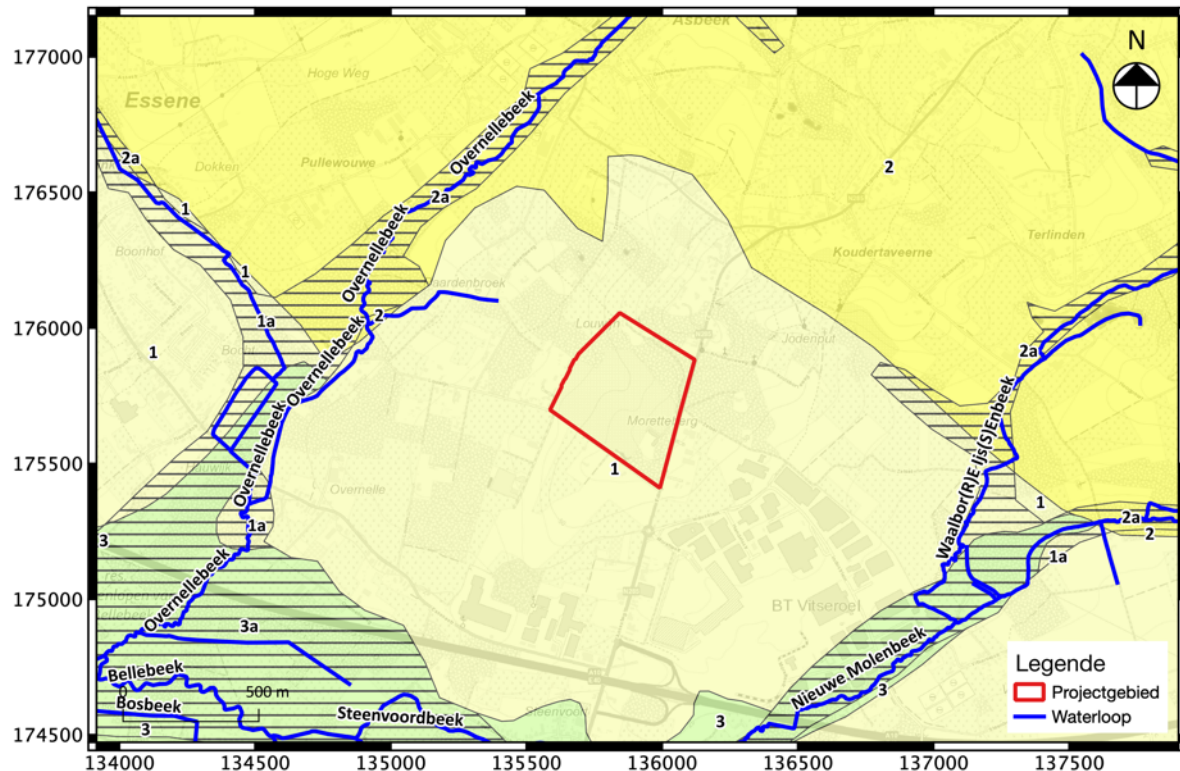

Fig. 1.37: Weergave van de quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied en de waterlopen.

De bodemkaart toont voor het projectgebied acht verschillende bodemseries (Fig. 1.38). Een eerste is een uLDx-bodemserie, gesitueerd in het westelijke deel van het projectgebied. Dit zijn matig droge tot matig natte zandleembodem met onbepaald profiel op een kleisubstraat. De tweede, een PcC-bodemserie, situeert zich eveneens in het westelijke deel van het projectgebied en wordt omschreven als een matig droge licht zandleembodem met structuur B horizont of sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Voorts kan, eveneens in het westelijke deel van het projectgebied, een PbC-bodemserie worden opgemerkt. Dit is een lichte zandleembodem met structuur B horizont of sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Het overgrote deel (het centrale en oostelijk gedeelte) van het projectgebied wordt opgemaakt door een Lca1-bodemserie. Dit is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont. Doorgaans hebben deze bodems een dunne A-horizont (dunner dan 40cm). Tegen de noordoostelijke grens van het projectgebied kan een Lba1-bodemserie worden waargenomen. Dit is een droge zandleembodem met textuur B horizont. De A-horizont is ook hier dunner dan 40cm. Tegen de oostelijke grens kan een EAx-bodemserie worden opgemerkt. Dit zijn niet tot matig gleyige kleibodems met een onbepaald profiel. In het zuidelijke gedeelte werd een OB-bodemserie ingetekend. Dit zijn niet gekarteerde bodems. Tenslotte omvat het zuidelijke deel van het projectgebied een OT-bodemserie. Dit zijn bodems die in het verleden werden vergraven en waar de bodemopbouw bijgevolg niet meer intact is.⁸

⁷ Bogemans, 2008.

⁸ Van Ranst et al. 2000.

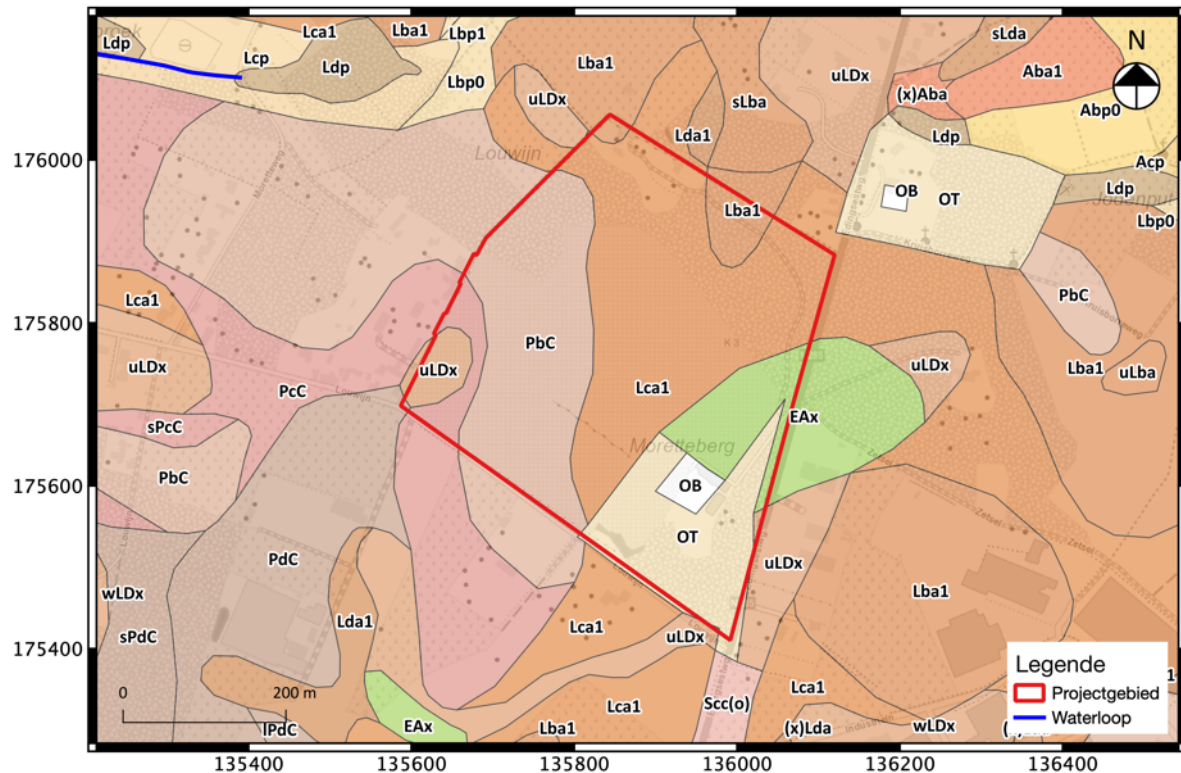

Fig. 1.38: Weergave van de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied en de waterlopen.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

1.2.2.1 Algemeen

De oudst bewaarde vermelding van Asse gaat terug tot de 11de eeuw ('*Ascum*') in de '*Vita Berlindis*'. Van oudsher wordt echter steeds vermoed dat Asse een Keltische oorsprong kent. Diverse bodemvondsten wijzen op de pre-Romeinse menselijke aanwezigheid en op het belang van Asse in de Gallo-Romeinse periode. Bij de Romeinse inval in 57 v. Chr. bestond Asse vermoedelijk uit enkele Nervische woonkernen die met elkaar waren verbonden door wegen op de hoogtekammen. De Romeinen, die het belang van de gunstige strategische ligging op een hoogte inzagen, verkozen Asse als centrum van de noordelijke pagus in de *Civitas Nerviorum*. In de wijk Kalkoven ontwikkelde zich een vicus die niet alleen vanuit militair en administratief oogpunt belangrijk was, maar ook als verkeersknooppunt. De nederzetting kende zijn grootste bloei in de tweede eeuw. De Franken zouden de vicus in de 4de eeuw gedeeltelijk verwoesten. In de daaropvolgende eeuwen (5de-7de eeuw) zouden Frankische boeren zich in de omgeving vestigen. De verschillende hoeven groeiden uiteindelijk uit tot woonkernen. Vanaf de 7de eeuw, ten tijde van de kerstening, werd in de onmiddellijke omgeving van de Oude Romeinse nederzetting, de Sint-Martenskerk gebouwd, welke aan de basis lag van de latere moederparochie Asse.⁹

De heerlijkheid Asse bleef gedurende de hele middeleeuwen rechtstreeks in handen van de hertogen van Brabant, de opvolgers van de graven van Leuven. Deze hertogen benoemden de zogenaamde heren van Asse. Deze verbleven in het Hof van Asse, een burcht in de nabijheid van de huidige Sint-Martinuskerk. Van hieruit beheersten zij de handelsweg Brugge-Keulen. Ten tijde van Hendrik I van Brabant (1190-1235) verkregen de inwoners van Asse een vrijheidskeure.

⁹ De Raymaecker et al. 2016.

Dit was vooral te danken aan de groeiende economische bedrijvigheid en het toenemende verkeer. De oude nederzetting met de Markt als centrum barstte uit haar voegen. De noodzaak voor nieuwe woongelegenheden en een centrale ontmoetingsplaats droeg zich op. De ambachtslui gingen zich voornamelijk vestigen langsheen de 'Steenweg' in functie van de toegenomen transithandel Brugge-Keulen. Vanaf de 11de eeuw speelde ook de abdij van Affligem een belangrijke rol. Deze verwierf immers een belangrijk deel van de gronden in Asse en richtte diverse abdijhoeven op.¹⁰

In het begin van de 16de eeuw werd de hertogelijke heerlijkheid afgestaan aan de Abdij van Affligem. De Abdij manifesteerde zich tevens als voornaamste tiendeheffer en had zich opgewerkt tot één van de machtigste economische organisaties van het hele hertogdom Brabant. Naderhand kwam Asse toe aan Jean de Cotereau en na een korte onderbreken kwam de heerlijkheid wederom in het bezit van de familie de Cotereau in 1626. In 1663 werd Asse verheven tot een markizaat dat achtereenvolgens in het bezit kwam van het geslacht de Taye en de familie van der Noot tot het einde van het ancien régime.¹¹

Door de gunstige strategische ligging van Asse, op de grens van het hertogdom Brabant en het graafschap Vlaanderen, werd de nederzetting in de loop der geschiedenis meermaals onderworpen aan vijandelikheden. Zo werd Asse meermaals in brand gestoken en/of verwoest. Desondanks bleef het vanaf de 12de eeuw tot het einde van de 18de eeuw een belangrijk centrum voor de ontginning van Lediaanse zandsteen. De uitbating van steengroeven was een lucratieve onderneming die aanvankelijk enkel door abdijen werd gestimuleerd en gefinancierd. In het geval van Asse kwam de geldelijke bijdrage van de Abdij van Affligem, die onder meer groeven uitbaatte op de Putberg te Asbeek. De exploratie van de steengroeven kende een eerste bloeiperiode tijdens de 12de eeuw en verliep ongeveer parallel met de groei van de Abdij.¹²

Nadat een einde was gekomen aan de steenontginning, werd de landbouw de voornaamste productieve bedrijvigheid. Dit vooral in functie voor de bevoorrading van de nabijgelegen hoofdstad. Geleidelijkaan ontwikkelde de gemeente zich onder meer tot het Babants centrum van de hopteelt. Deze hopteelt was echter zeer arbeidsintensief. Rond het jaar 1900 kregen de telers het moeilijker. Tijdens het interbellum verdween de hopteelt en werd overgegaan op groente- en fruitteelt. In de 20ste eeuw kwam in Asse tevens de industrialisatie op gang. Dit voornamelijk na de Tweede Wereldoorlog. Heden ten dage heeft Asse zich ontwikkeld tot een langgerekt straatdorp aan de transitbaan van Brussel naar Gent.¹³

1.2.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied omvat het beschermd gebied 'Domein de Morette' (ID. 1490) met het kasteel La Morette met hoeve en graanwindmolen (erfgoedobject 76656).¹⁴ Het kasteel met bijhorende hoeve is gelegen op de Moretteheuvel en is onlangs (8 oktober 2021) hernieuwd als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Het is ten zuidoosten van een deels gekasseide, deels met gras begroeide binnenplaats gelegen. Van de oorspronkelijke dienstgebouwen rest enkel de noordoostelijke vleugel. Ten westen van het kasteel situeert zich een hoogstammige boomgaard. Het kasteel zelf betreft een neoclassicistische structuur met een rechthoekige plattegrond met afgeschuinde hoeken aan de binnenplaatszijde.

¹⁰ De Raymaeker et al, 2016.

¹¹ *Ibid.*

¹² *Ibid.*

¹³ *Ibid.*

¹⁴ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>

Het gebouw bestaat uit negen traveeën en twee bouwlagen onder een mansardedak. Het kasteel werd volgens de literatuur rond het jaar 1830 gebouwd als onderdeel van een hoeve. De primitieve kadasterkaart uit 1823 toonde echter reeds een gesloten hoeve met bijhorende molen. Volgens de kadastragegevens kwam het goed in 1857 in het bezit van Hendrik Felix Van Hoorde, die het geheel uitbreidde tot ongeveer 140 hectare. In het jaar 1910 werd de hoeve omgevormd tot een zomerverblijf. Deze werken zouden het uiteindelijke uitzicht van deze constructie bepalen.

Fig. 1.39: Opname uit 1975 van het kasteel
(bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/76656>).

Fig. 1.40: Opname uit 1975 van de zijkant van het kasteel
(bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/76656>).

Fig. 1.41: Opname uit 2005 van het kasteel
(bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>).

Fig. 1.42: Opname uit 1975 van de hoeve
(bron: (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>)).

De deels bewaarde bakstenen omheining wordt gemarkeerd door rechthoekige spaarvelden en een ezelsrug van Vlaamse pannen. De muur werd doorheen de tijd diverse malen hersteld met mechanische baksteen. Aan het begin van de toegangsdreef situeert zich een ijzeren hek tussen arduinen pijlers.

Fig. 1.43: Opname uit 1975 van de bakstenen muur (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>).

Fig. 1.44: Zicht op de deels bewaarde bakstenen omheining met weergave van het begin van de toegangsdreef (bron: Google Streetview 2021).

De bijhorende windmolen werd opgetrokken in 1831 (Fig. 1.45). Het gebouw zou onder meer gebruikt zijn als drijfkracht voor een bijhorende likeurstokerij. Deze bedrijvigheid werd in 1880 stilgelegd. Omstreeks 1895 verdwenen de wieken van de molen. Enige tijd later stortte de omlopende houten loopbrug in. In de periode 1937-1938 onderging deze constructie een grondige uitwendige restauratie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het bovendeelel verwijderd door de Duitsers om een plat dak te bekomen dat kon worden gebruikt als uitkijkpost.

Het gebouw was oorspronkelijk voorzien van een omlopende houten galerij. Vandaag de dag rest enkel een overwoekerde bakstenen romp met zichtbare stellinggaten als referentie aan de voormalige gaanderij.

Fig. 1.45: Opname uit 1975 van de windmolen met plat dak (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>).

Het domein zelf is sinds december 1987 beschermd als cultuurhistorisch landschap.¹⁵ Het Morettebos werd tijdens het ancien régime uitgebaat door de abdij van Affligem. In het begin van de 19de eeuw werd dit bos in grote mate gerooid. In 1838 werd ten noorden van de hoeve een boomgaard aangelegd van 5,5 hectare. Deze boomgaard is langs twee zijden ommuurd en aan de zuidelijke zijde van deze muur situeren zich talrijke spijkers en krammen als restant van het leifruit. Aan de zuidkant van het domein ligt een parkje in landschappelijke stijl. De oude steenpoel (waar de Balegemse witte zandsteen werd ontgonnen) vormde de kern van de aanleg. Het domein omvat verscheidene merkwaardige bomen.

1.2.2.3 Cartografische studie

Het projectgebied staat slechts gedeeltelijk op de **Villaretkaart (1745-1748)** (Fig. 1.46) afgebeeld. Op deze kaart is duidelijk te merken dat het oostelijke deel van het projectgebied werd ingevuld als bosgebied. Langsheen de oostelijke grens liep een weg waarvan het tracé vergelijkbaar is met de hedendaagse Edingsesteenweg. Voorts kan worden vastgesteld dat het gebied een zeer lage bewoningsdensiteit kende.

Het projectgebied werd op de **Ferrariskaart (1777)** (Fig. 1.47) voornamelijk ingetekend als bos (*Assch Moret Bosch*). De oostelijke weg wordt nog steeds afgebeeld. Het meest zuidwestelijke deel werd aangeduid als akker. Over het algemeen kan worden gesteld dat de voornaamste bewoningsdensiteit in deze periode zich ten noorden van het projectgebied situeerde.

Op de **Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)** (Fig. 1.48) werd het kasteel De Morette aangeduid als 'Morette Ferme'. De inmiddels verdwenen zijvleugels zijn op deze kaart nog duidelijk te onderscheiden. Langsheen de oostkant van het kasteel liep een weg die uitmondde op de Edingsesteenweg. Ten oosten van deze weg werd een kleine structuur aangeduid. Voor het overige deel van het projectgebied werden geen structuren ingetekend.

De **Poppkaart (1842-1879)** (Fig. 1.49) toont een gelijkaardig beeld. Het kasteel werd aangeduid met de inmiddels verdwenen zijvleugels en een toegangsweg naar de hedendaagse Edingsesteenweg. De molen werd op deze kaart eveneens herkenbaar ingetekend ten oosten van deze toegangsweg.

De **Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854)** (Fig. 1.50) bevestigt in grote mate de Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart. Het kasteel wordt op deze kaart aangeduid als 'de Flawyn Ferme Morette Brasserie'. De molen werd ook hier duidelijk aangeduid. Het overige deel van het projectgebied werd voornamelijk ingetekend als open terrein. In het meest noordelijke gedeelte van het terrein werd een bos aangeduid. Dit doet veronderstellen dat doorheen de jaren het bos werd gerooid en dat enkel het noordelijke deel bewaard is gebleven.

¹⁵ <https://inventaris.onroendergoed.be/erfgoedobjecten/134029>

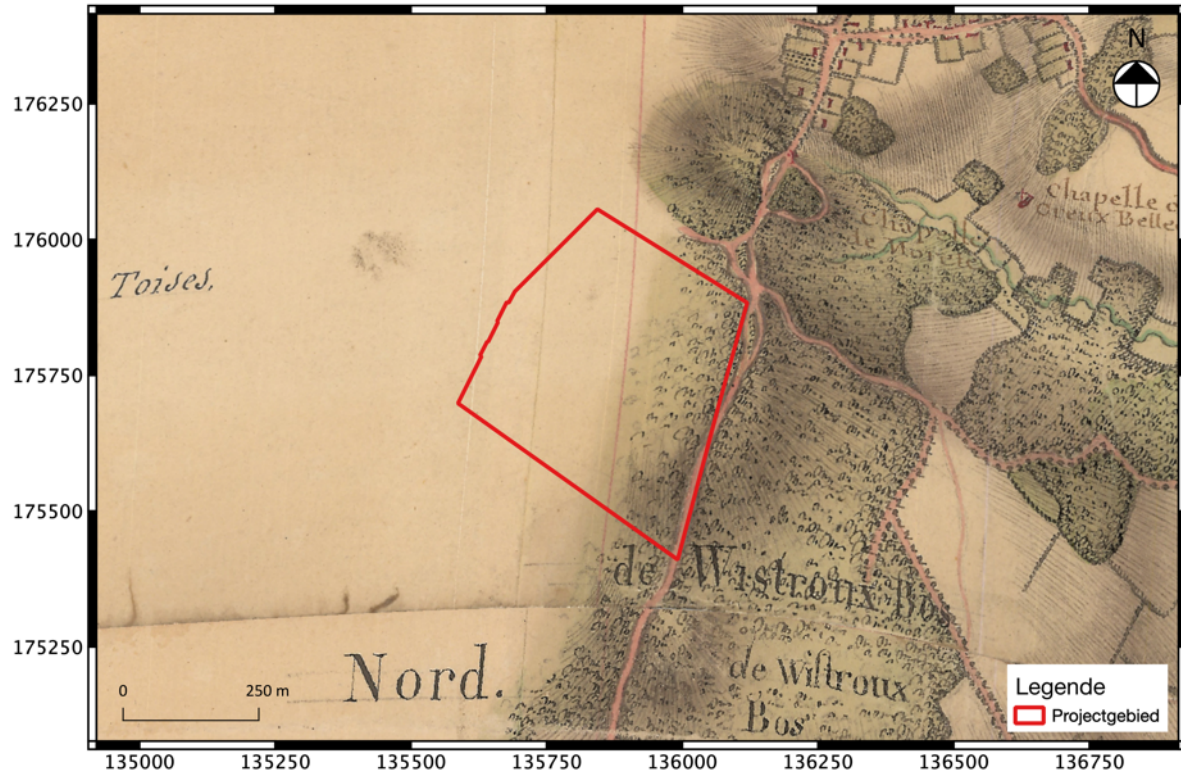

Fig. 1.46: Weergave van de Villaretkaart (1745-1748), met aanduiding van het projectgebied.

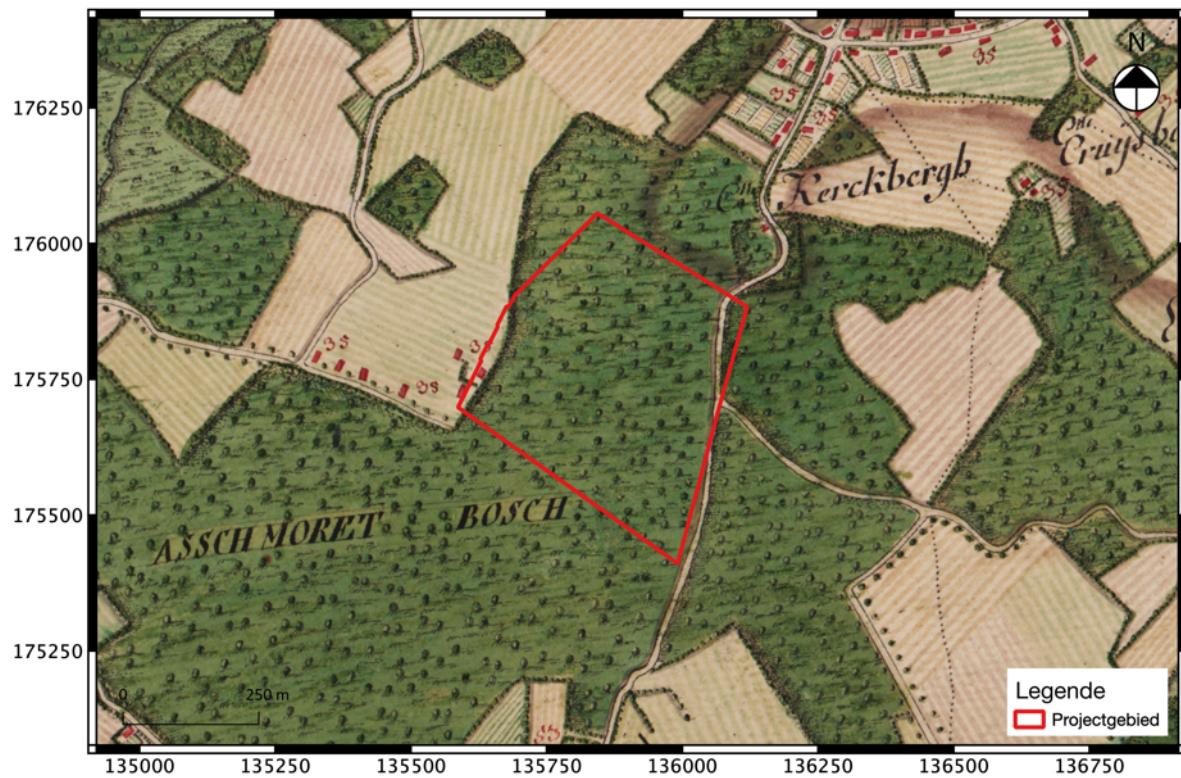

Fig. 1.47: Weergave van de Ferrariskaart (1777), met aanduiding van het projectgebied.

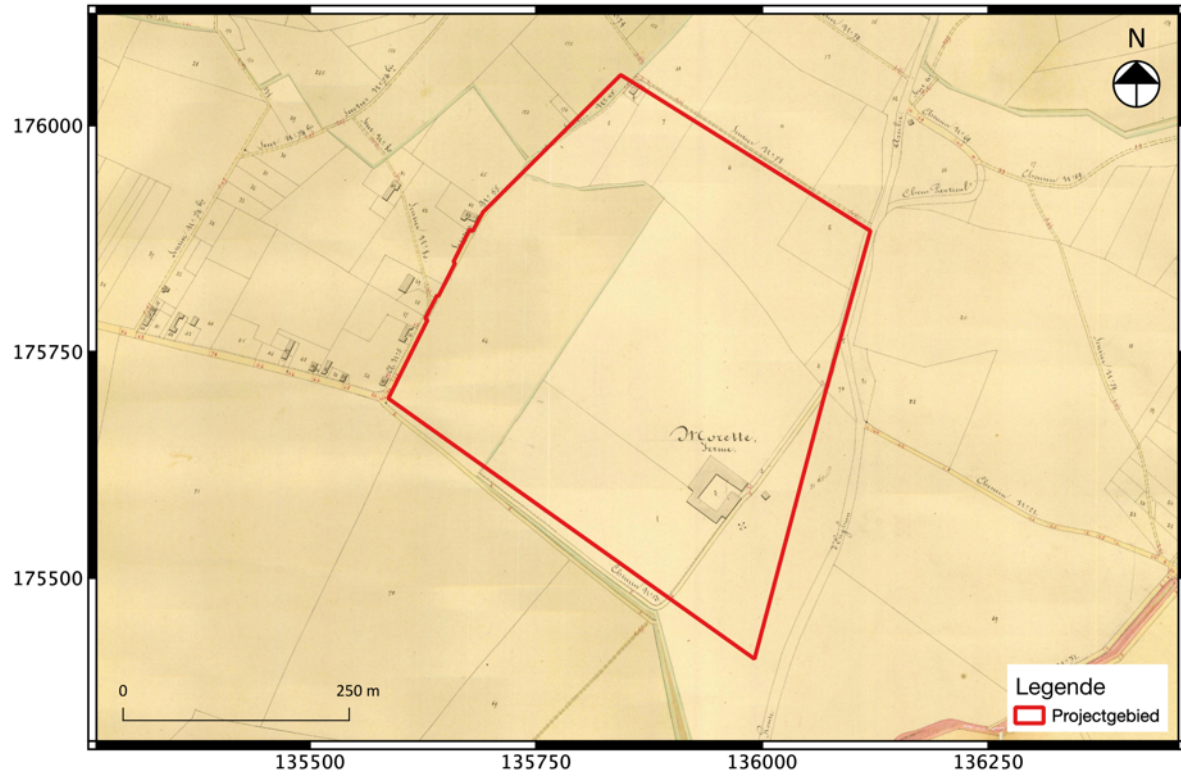

Fig. 1.48: Weergave van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840), met aanduiding van het projectgebied.

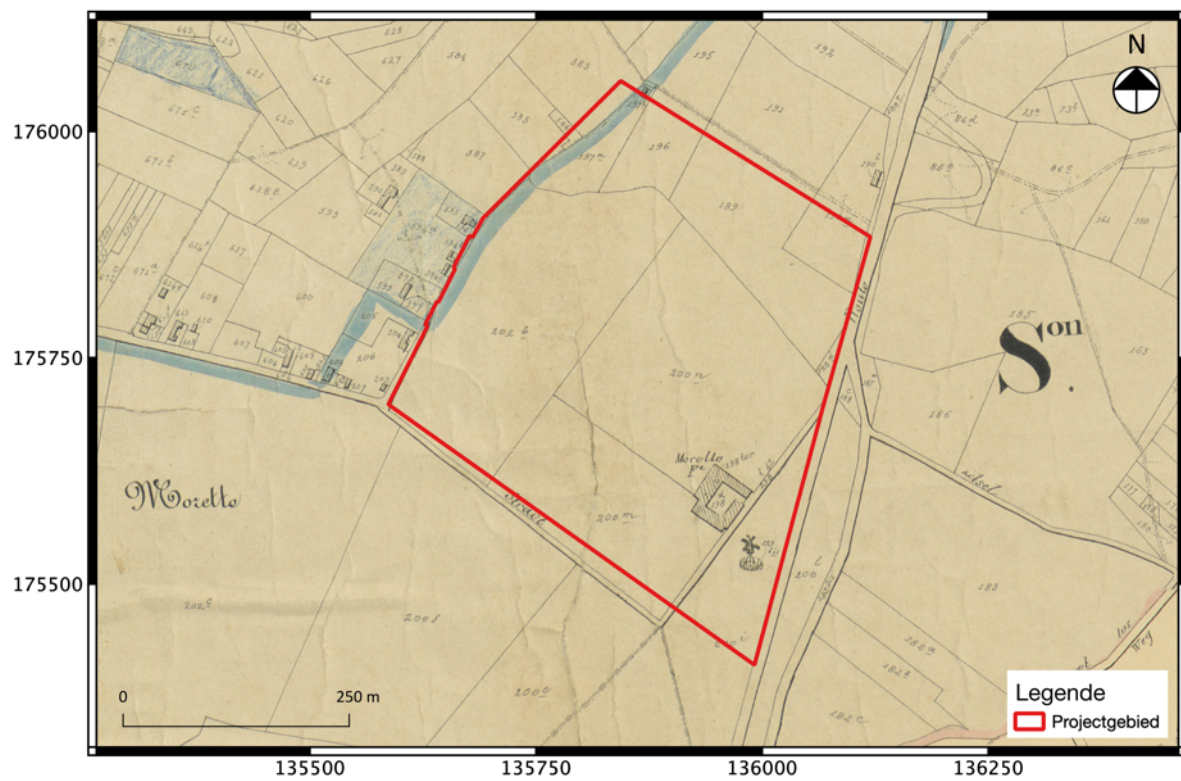

Fig. 1.49: Weergave van de Poppkaart (1842-1879), met aanduiding van het projectgebied.

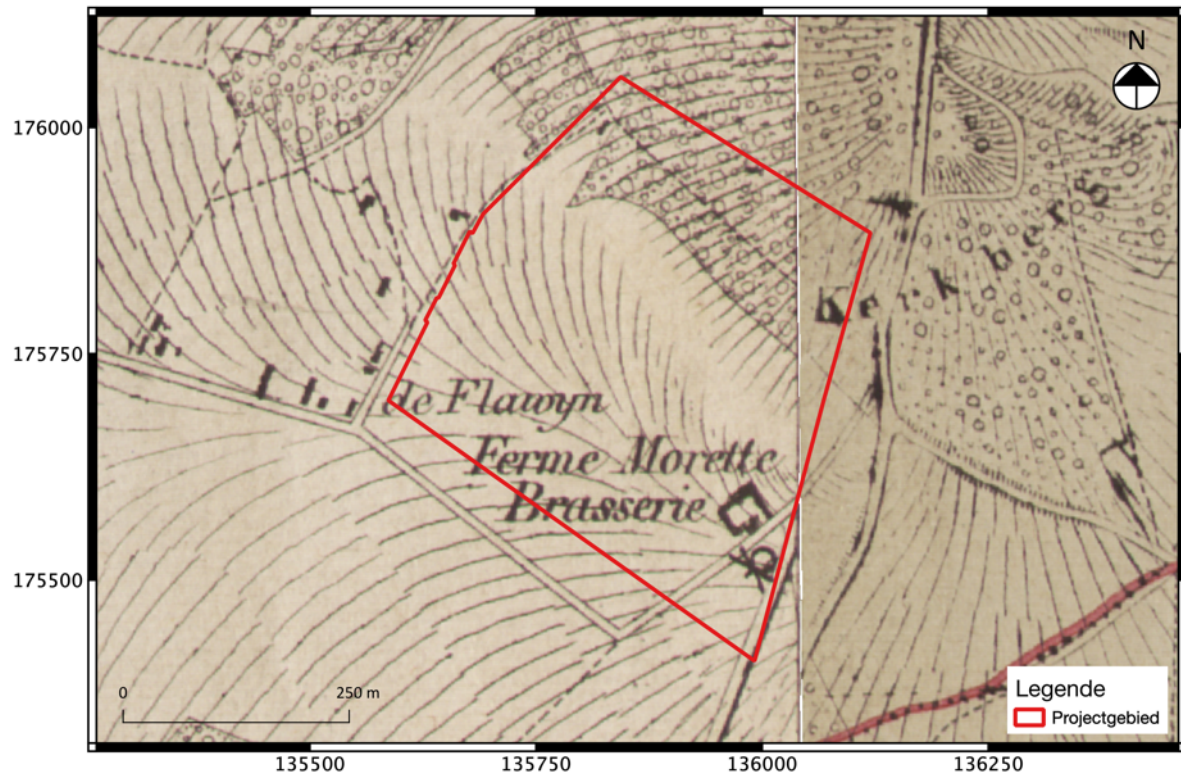

Fig. 1.50: Weergave van de Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854), met aanduiding van het projectgebied.

Recente luchtfoto's

Op de luchtfoto uit de periode **1947-1954** (Fig. 1.51), kan de zuidelijke zijvleugel niet meer worden opgemerkt. De westelijke zijvleugel lijkt in deze periode nog intact te zijn. Voorts is het noordelijke bos duidelijk af te lijnen. In deze periode lijkt het overige deel van het projectgebied te zijn ingevuld als boomgaard. Deze luchtfoto komt in grote mate overeen met de historische kaarten uit de 19de eeuw. De luchtfoto uit **1971** (Fig. 1.52) toont een gelijkaardig beeld. De boomgaard, alsook de centrale historische omheining is duidelijk zichtbaar. Opmerkelijk is dat de westelijke zijvleugel niet meer zichtbaar is. De toestand binnen de contouren van het projectgebied zou constant blijven tot de periode **2005-2007** (Fig. 1.53 – Fig. 1.55), waar duidelijke ingrepen in het landschap merkbaar zijn. Op deze foto kan een centrale vijver de inrichting van bossen tegen de westelijke grens en in het zuidelijke deel van het projectgebied, worden opgemerkt. Tussen deze tuinen lijken kleine wegen te zijn aangelegd. Deze wegen zijn duidelijker zichtbaar op de luchtfoto uit de periode **2008-2011** (Fig. 1.56). Sindsdien vonden er geen noemenswaardige veranderingen meer plaats binnen de contouren van het projectgebied (Fig. 1.57 – Fig. 1.59).

Fig. 1.51: Weergave van de luchtfoto uit de periode 1947-1954, met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.52: Weergave van de luchtfoto uit 1971, met aanduiding van het projectgebied.

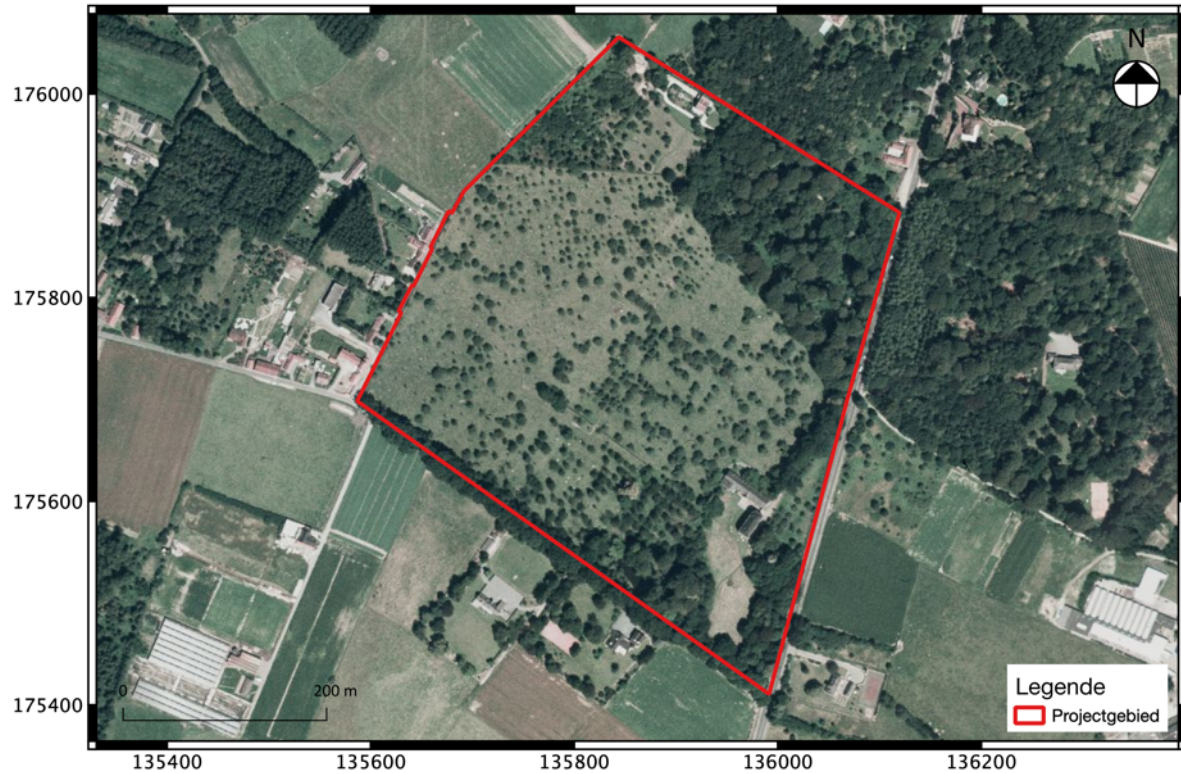

Fig. 1.53: Weergave van de luchtfoto uit de periode 1979-1990, met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.54: Weergave van de luchtfoto uit de periode 2000-2003, met aanduiding van het projectgebied.

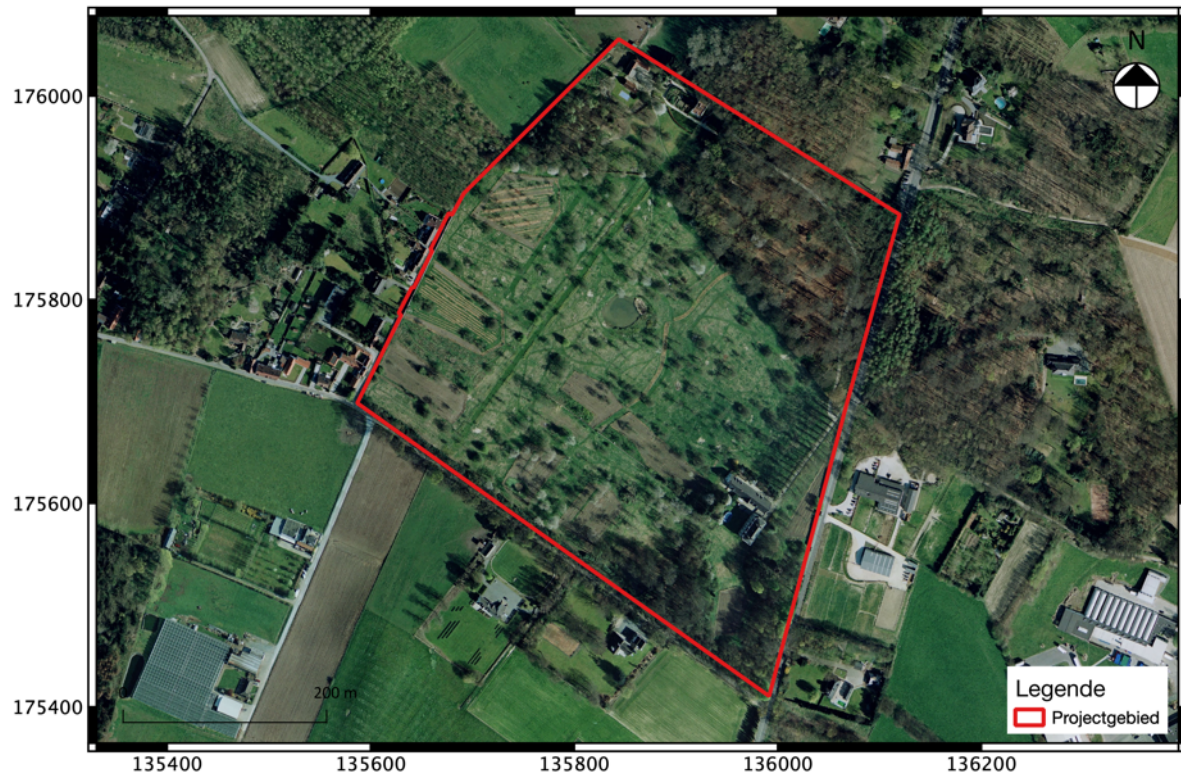

Fig. 1.55: Weergave van de luchtfoto uit de periode 2005-2007, met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.56: Weergave van de luchtfoto uit de periode 2008-2011, met aanduiding van het projectgebied.

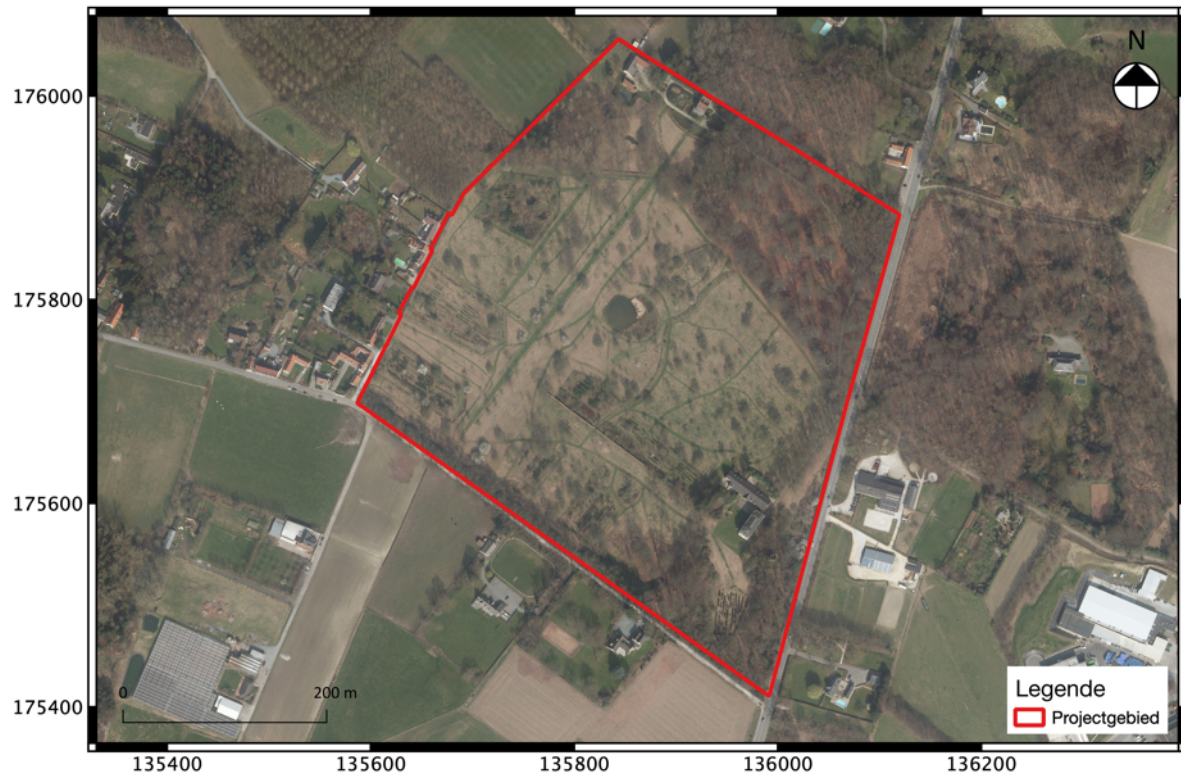

Fig. 1.57: Weergave van de luchtfoto van 2012, met aanduiding van het projectgebied.

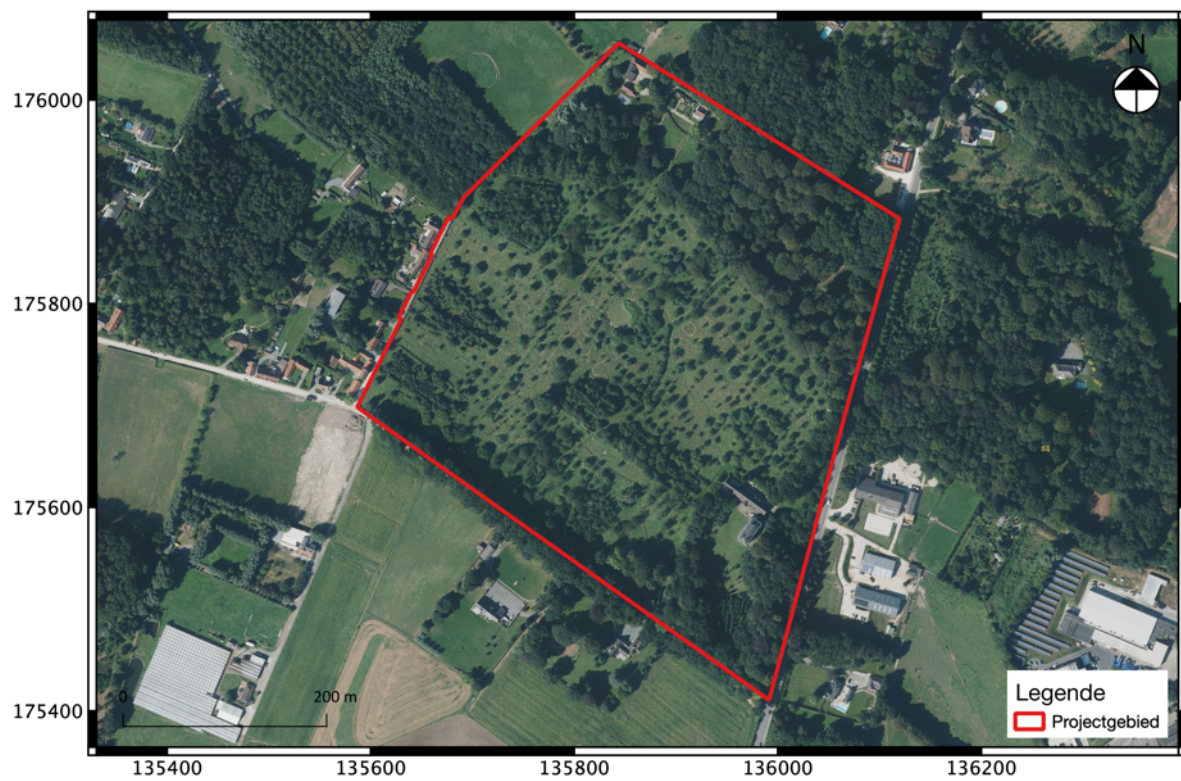

Fig. 1.58: Weergave van de luchtfoto van 2016, met aanduiding van het projectgebied.

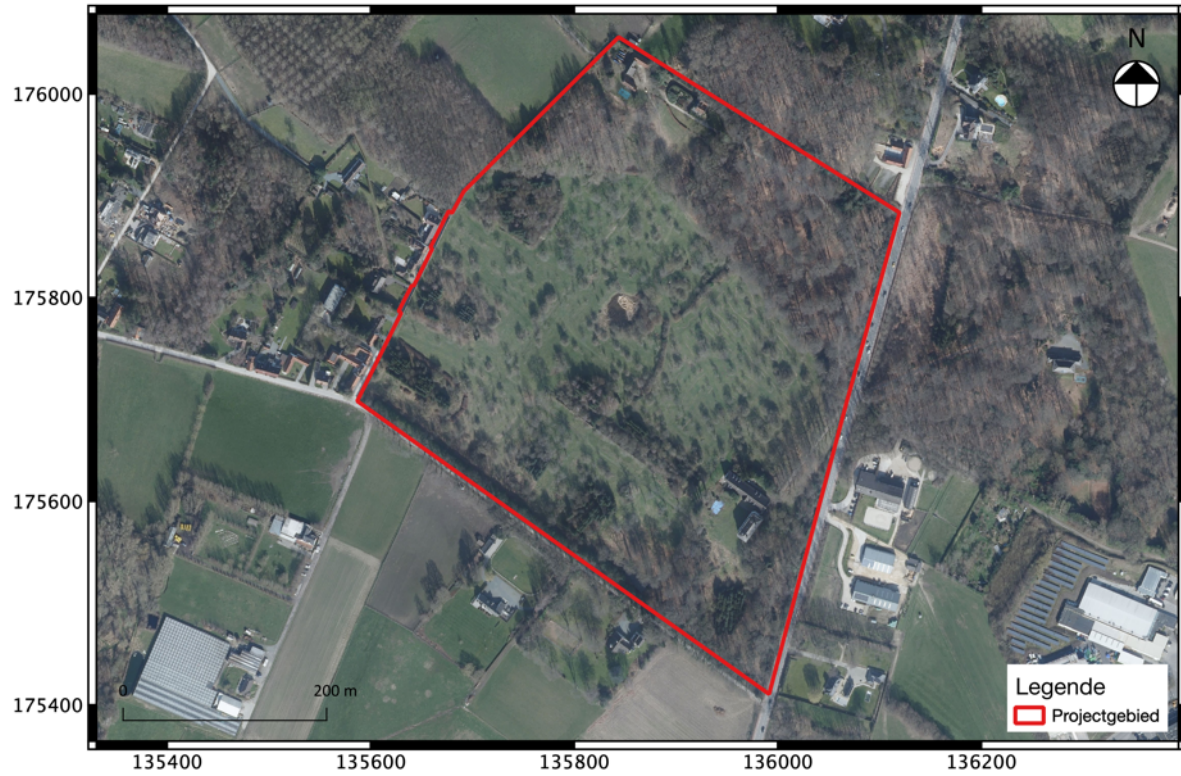

Fig. 1.59: Weergave van de luchtfoto van 2021, met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Binnen een straal van anderhalve kilometer werden diverse meldingen van archeologische waarden opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Het projectgebied is tevens gelegen op ongeveer 2,5 kilometer ten zuidwesten van een Romeins verkeersknooppunt (centrum Asse). Van hieruit vertrokken Romeinse wegen in westelijke richting, op ongeveer 1,5 kilometer ten noorden van het projectgebied, en in zuidelijke richting, op ongeveer 2 kilometer ten oosten van het projectgebied (Fig. 1.42).

Zeer relevant voor de historische ontwikkeling van de streek is de Assesteenweg, waarvan het tracé overeenstemt met de Romeinse hoofdweg die Bavay (de Romeinse stad Bagacum Nerviorum) verbond met de vicus van Asse, zoals uiteengezet hoofdstuk 1.2.2. *Historische beschrijving van het projectgebied.*

Centraal Archeologische Inventaris (Fig. 1.60)

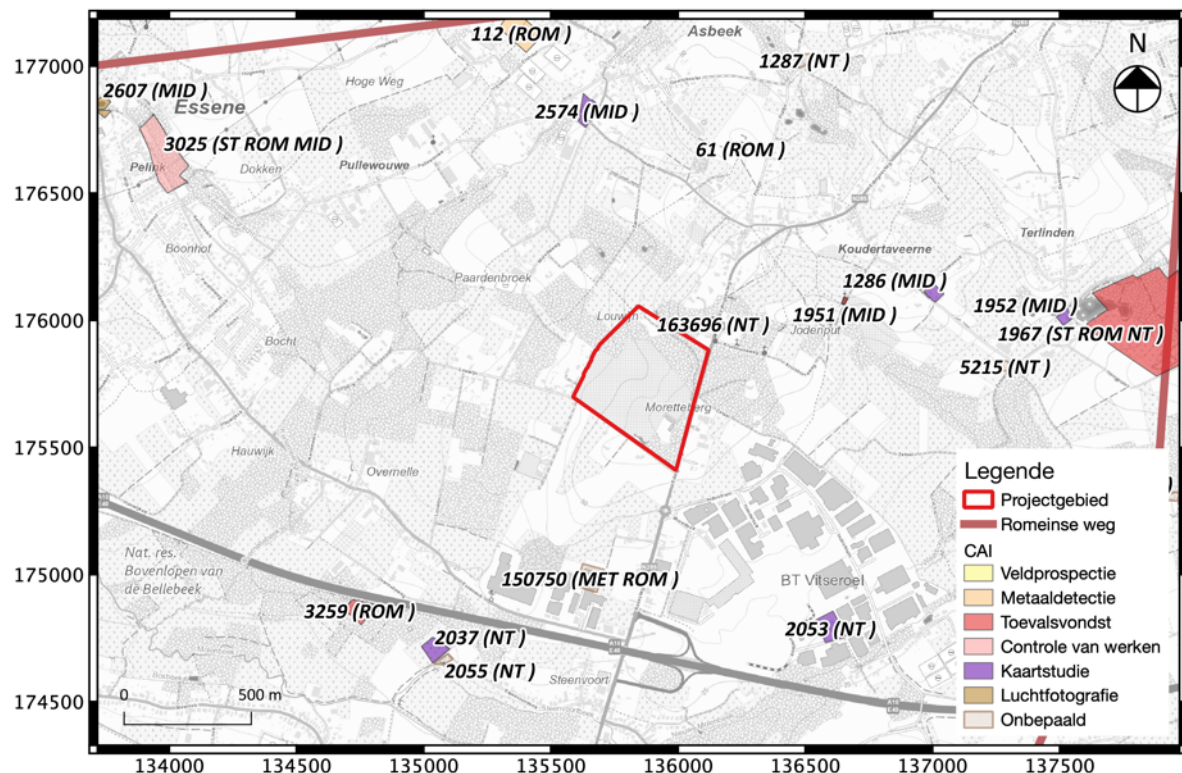

Fig. 1.60: Weergave van de Centraal Archeologische Inventaris, geprojecteerd op de topografische kaart.

Op CAI-locatie **150750**, gelegen op ongeveer 750 meter ten zuiden van het projectgebied, werden diverse munten aangetroffen. Onder deze munten bevond zich een gouden stater met epsilon klasse III. Deze zou zijn gebruikt door de Nerviërs in de **late ijzertijd** (250 v.Chr. – 69 v. Chr.). Voorts werd op deze locatie nog een sestertius van Antonius Pius en een sestertius van Marcus Aurelius teruggevonden. Beide zijn te plaatsen in de **midden-Romeinse periode** (69 – 275).¹⁶

¹⁶ Dengis, 2010 ; <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/150750>

Op CAI-locatie **2574**, gelegen op ongeveer een kilometer ten noorden van het projectgebied, werd een historisch onderzoek uitgevoerd naar de hoeve 'Bastenakenhof'. Op basis van deze studie kon de structuur worden geplaatst in de **late middeleeuwen**.¹⁷

Op CAI-locatie **61**, gelegen op ongeveer 950 meter ten noorden van het projectgebied, werd een archeologische veldprospectie uitgevoerd. Hierbij werden diverse dakpanfragmenten uit de **Romeinse periode** aangetroffen. Een nauwere datering werd niet opgenomen in de CAI.¹⁸

Op CAI-locatie **163696**, gelegen op ongeveer 320 meter ten noordoosten van het projectgebied, werd een kaartstudie naar de Kerkbergkapel uitgevoerd. Op basis van deze studie kon worden vastgesteld dat de constructie zou dateren van de **17de eeuw**. Een nauwere datering werd niet opgenomen in de CAI.¹⁹

Op CAI-locatie **1951**, gelegen op ongeveer 800 meter ten noordoosten van het projectgebied, werd een toevalvondst gemeld aan de Kruisborrekapel. Voor deze locatie werd tevens een historisch uitgevoerd. Uit historisch onderzoek bleek dat de kapel werd gebouwd in 1622 in opdracht van pastoor Calenus. Dit mogelijk ter vervanging van een oudere, mogelijk lemen kapel die stond op de locatie waar het mirakel van het Heilig Kruis plaatsvond. In een kerkrekening van **1477** werd allusie gemaakt op het bestaan van een kapel. In de loop der eeuwen werden meermaals vernieuwings- en herstellingswerken uitgevoerd.²⁰

Op CAI-locatie **1286**, gelegen op ongeveer een kilometer ten noordoosten van het projectgebied, werd een historisch onderzoek uitgevoerd naar de hoeve 'Hof ter Linden'. Op basis van deze studie kon de hoeve worden geconcludeerd dat op deze plaats in de **16de eeuw** een oudere structuur stond. Deze werd toen vervangen door een nieuw pachthof.²¹

Op CAI-locatie **2053**, gelegen op ongeveer 1,5 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied, werd een historisch en cartografisch onderzoek uitgevoerd naar de hoeve 'Hof Vitseroel'. Op basis van deze beide studies kon worden achterhaald dat deze constructie zijn oorsprong kende in de **18de eeuw**. Verdere informatie werd niet opgenomen in de CAI.²²

¹⁷ Kennes, 2005 ; <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/2574>

¹⁸ Michiels, 2001 ; <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/61>

¹⁹ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/163696>

²⁰ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/1951>

²¹ Kennes, 2005 ; <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/1286>

²² <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/2053>

Bekrachtigde archeologienota's (Fig. 1.61)

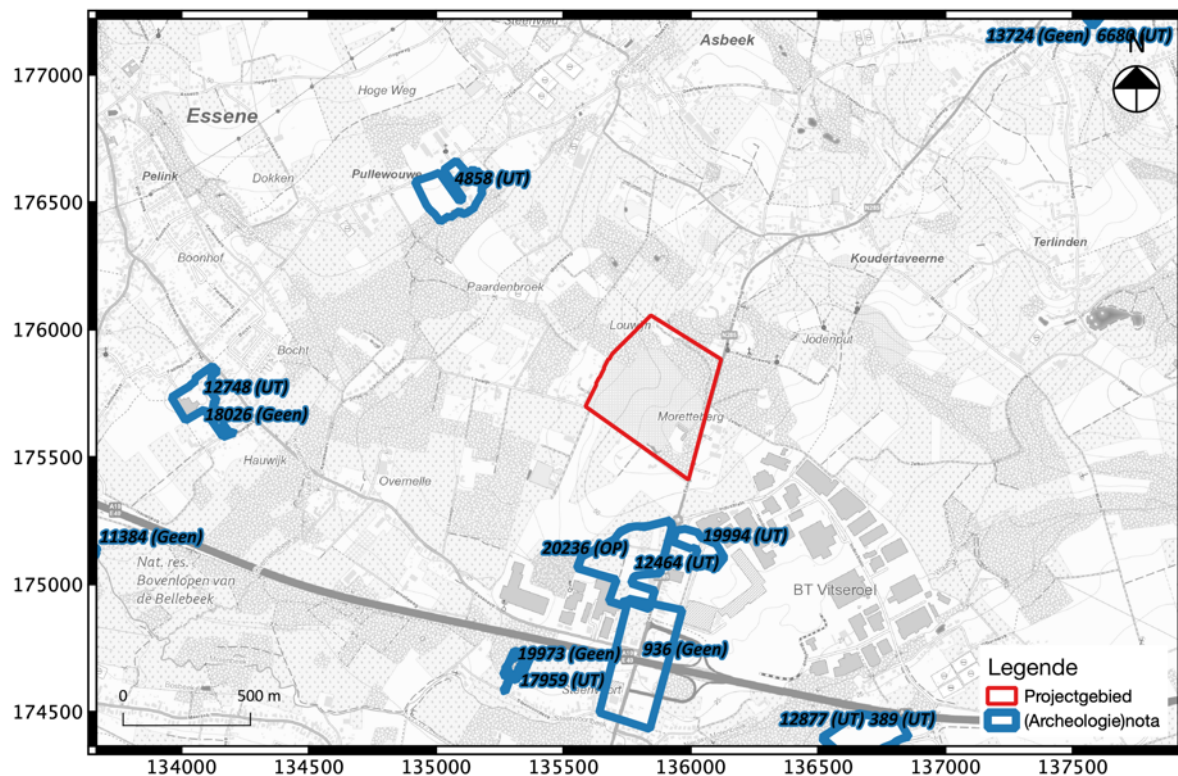

Fig. 1.61: Weergave van de locaties waar reeds archeologisch onderzoek werd uitgevoerd.

De bekrachtigde (archeologie)nota ID. 936 werd opgesteld voor een terrein aan het afritcomplex aan de E40 te Ternat, gelegen op ongeveer 800 meter ten zuiden van het projectgebied. De bureaustudie wees uit dat het terrein een zeker archeologisch potentieel bevat. Dit doordat het terrein is gelegen op iets hoger gebied, omgeven door beekvalleien. In de nabije omgeving werden tevens diverse meldingen van archeologische vondsten gedaan, gaande van de ijertijd tot en met de nieuwste tijd. Echter, de geplande werken en de gesteldheid van het bodemarchief waren niet van die aard dat verder archeologisch onderzoek een meerwaarde zou bieden inzake kennisvermeerdering. Het terrein werd omwille van deze uiteenzetting vrijgegeven.²³

De bekrachtigde (archeologie)nota ID. 12464 werd opgesteld voor de aanleg van een bedrijventerrein aan de Assesteenweg te Ternat, gelegen op ongeveer 550 meter ten zuiden van het projectgebied. De bureaustudie wees uit dat de (paleo)landschappelijke situering van dit projectgebied zeer gunstig is voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites. Voorts kon, omwille van de grote reliëfverschillen op het terrein, een verwachting worden opgesteld voor het voorkomen van geërodeerde gronden. Ter hoogte van de colluviale afzettingen, ten gevolge van deze erosie, zijn begraven relevante archeologische niveaus bijgevolg niet uit te sluiten. Voorts wees het historisch kaartmateriaal uit dat binnen de contouren relictten van historische bebouwing vanaf de late middeleeuwen kunnen voorkomen. Omwille van dit archeologisch potentieel werd een archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. In eerste instantie werd de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek (mogelijks uitgebreid met een archeologisch booronderzoek) geadviseerd. Tenslotte werd de noodzaak voor een proefsleuvenonderzoek eveneens aangehaald.²⁴

²³ Cattrysse et al. 2016.

²⁴ Van Liefferinge, 2019.

Het landschappelijk booronderzoek werd uitgevoerd in september 2021.²⁵ Hieruit konden drie pedogenetische zones worden afgebakend (Fig. 1.62). Tijdens dit onderzoek kon worden vastgesteld dat het archeologisch relevant (pleistoceen) niveau nergens werd afgedekt door een recente (holocene) afzetting. De afwezigheid van een uitgesproken horizontsequentie werd toegeschreven aan de (historische) bodemerrosie in combinatie met landbouwpraktijken. Op basis van deze resultaten werd de verwachting voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites bijgesteld naar zeer laag. De noodzaak voor een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven, voor de opsporing van (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen werd wel nog benadrukt.

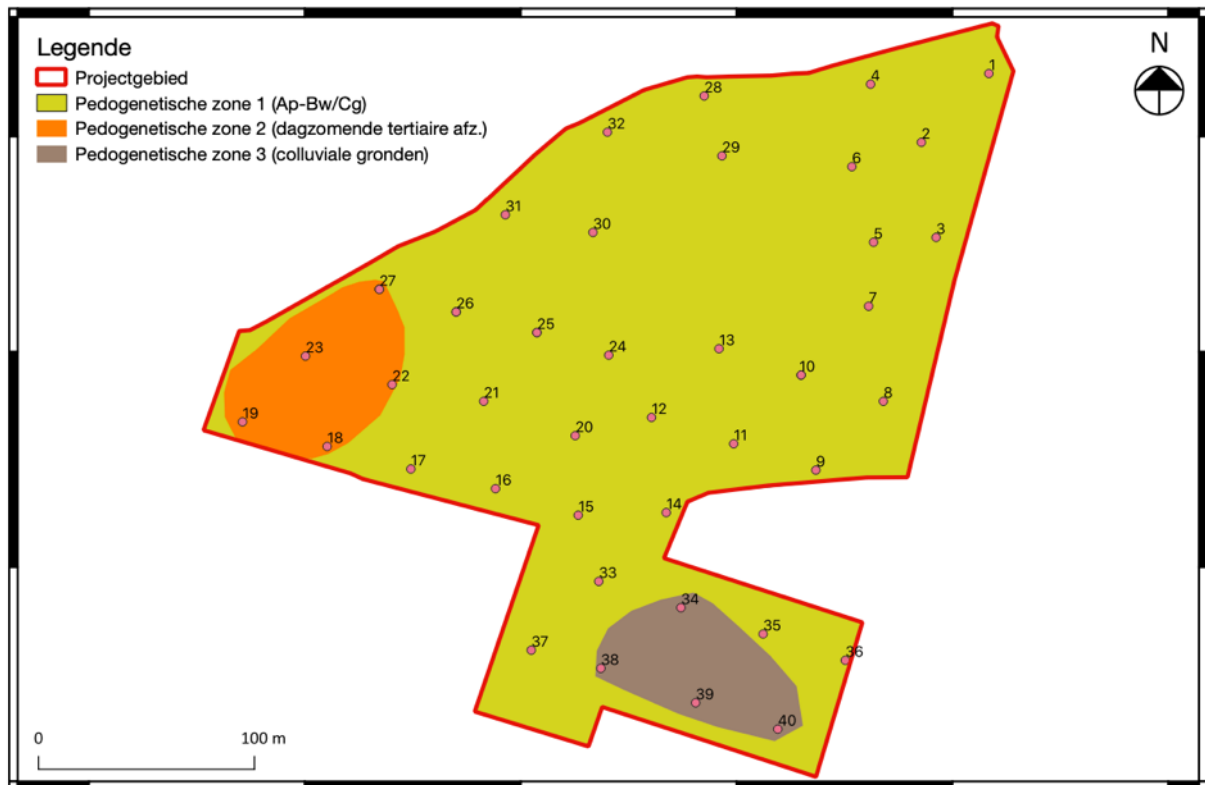

Fig. 1.62: Weergave van de pedogenetische zones met uitleg (bron: Van Liefferinge, 2021).

Het proefsleuvenonderzoek werd eveneens uitgevoerd in september 2021. De locaties van de sleuven alsook de geplaatste profielputten worden weergegeven op Fig. 1.63. Het proefsleuvenonderzoek toonde de aanwezigheid aan van vier geïsoleerde vindplaatsen met archeologische bodemsporen en artefacten (Fig. 1.64). Binnen deelgebied 1 bestond het aangetroffen sporenbestand uit clusters van kuilen, segmenten van smalle (drainage)greppels en een vondsthoudende laag. De grootste densiteit aan artefacten situeerde zich in de noordoostelijke hoek van het terrein. Hieronder bevonden zich aardewerkfragmenten, (metaal)slakken, natuursteen, bouwceramiek, een (volledig gedegradeerde) bronzen munt en een fragment van een (hand)molensteen in conglomeraat (Fig. 1.65). Binnen deelgebied 2 bestonden de sporen uit een cluster van Romeinse brandrestengraven (Fig. 1.66), kuilen, een moderne drainagegreppel en restanten van 19de-20ste-eeuwse gebouwen en landgebruik (Fig. 1.67). In deelgebied 3 werden verscheidene kuilen en acht Romeinse brandrestengraven aangetroffen. De kuilen werden geïnterpreteerd als paalsporen die mogelijks wijzen op de aanwezigheid van een gebouwplattegrond. Uit de vulling van een Romeins brandrestengraf (S42) werd een klingkern uit het finaal-paleolithicum gevonden (Fig. 1.68). In een omvangrijke kuil (S53) werden aardewerkfragmenten aangetroffen van twee verschillende recipiënten (Fig. 1.69)

²⁵ Van Liefferinge, 2021.

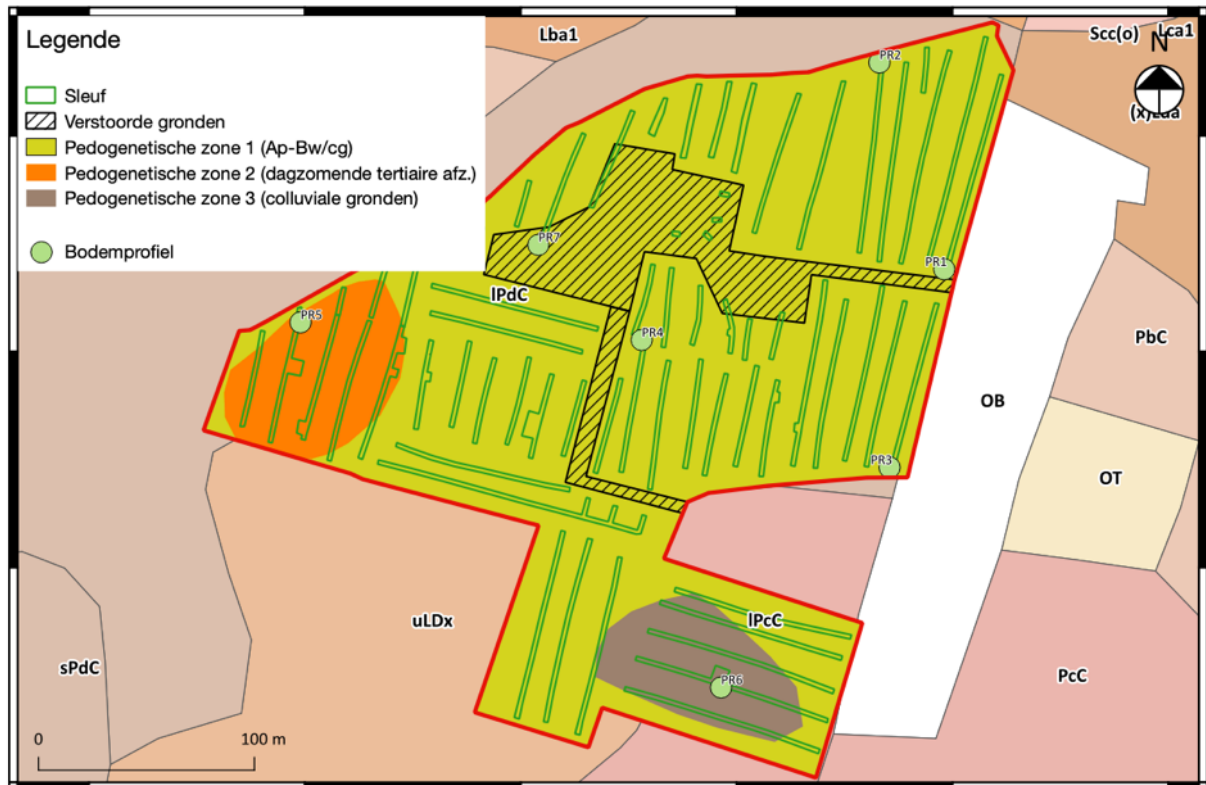

Fig. 1.63: Weergave van de locaties van de proefsleuven en profielputten (bron: Van Liefvering, 2021).

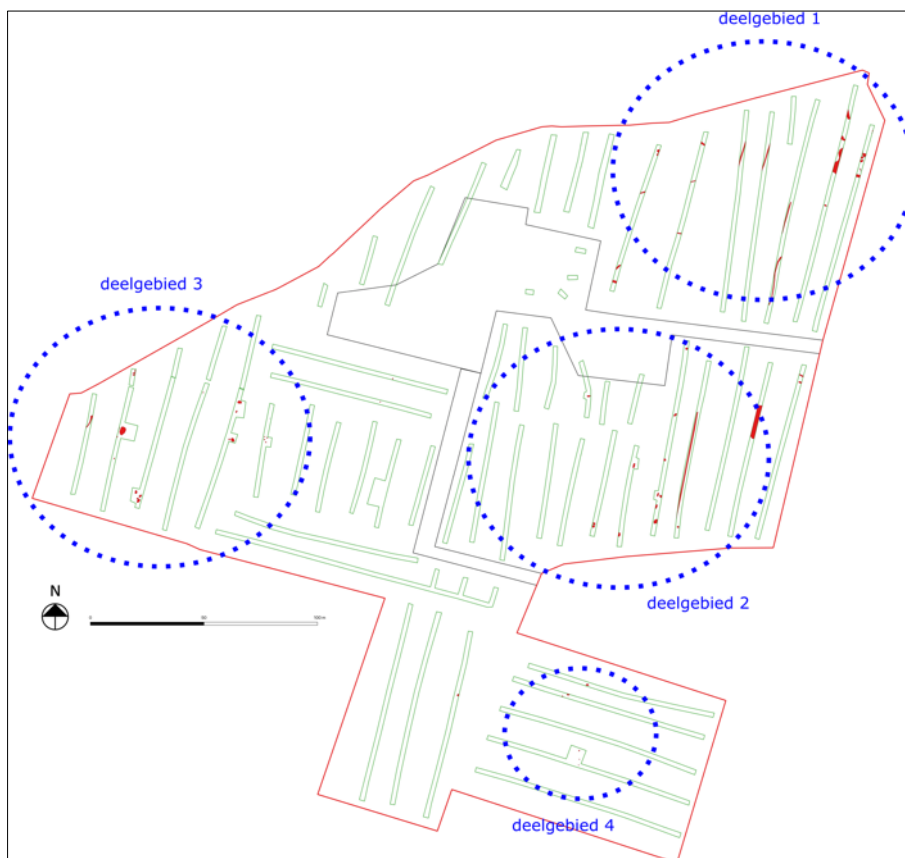

Fig. 1.64: Weergave van de afgebakende zones (bron: Van Liefvering, 2021).

Fig. 1.65: Weergave van de vondsten uit deelgebied 1 (bron: Van Liefferinge, 2021).

Fig. 1.66: Weergave van een Romeins brandrestengraf in deelgebied 2 (bron: Van Liefferinge, 2021).

Fig. 1.67: Weergave van de resten van 19de-20ste-eeuws muurwerk in deelgebied 2 (bron: Van Liefveringe, 2021).

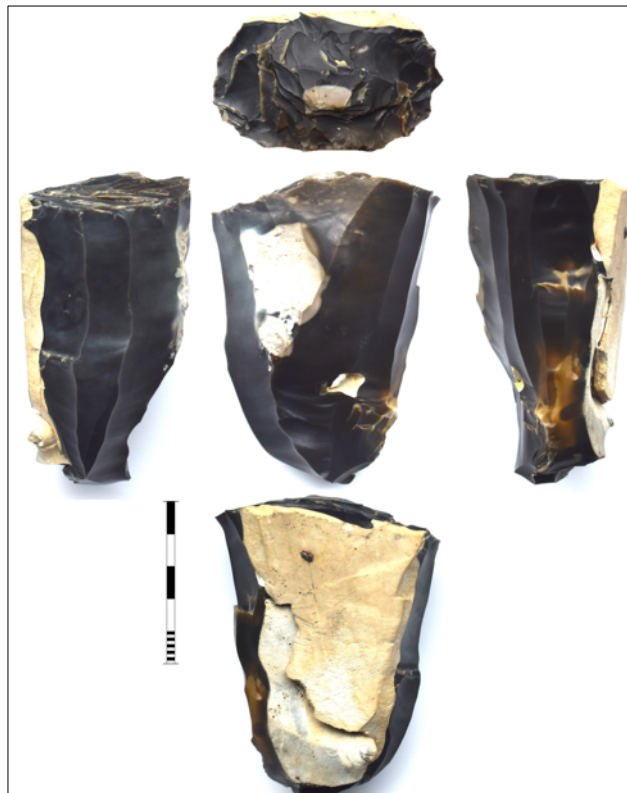

Fig. 1.68: Weergave van de finaal-paleolithische klingkern in Obourg-vuursteen uit Romeins brandrestengraf S42 (bron: Van Liefveringe, 2021).

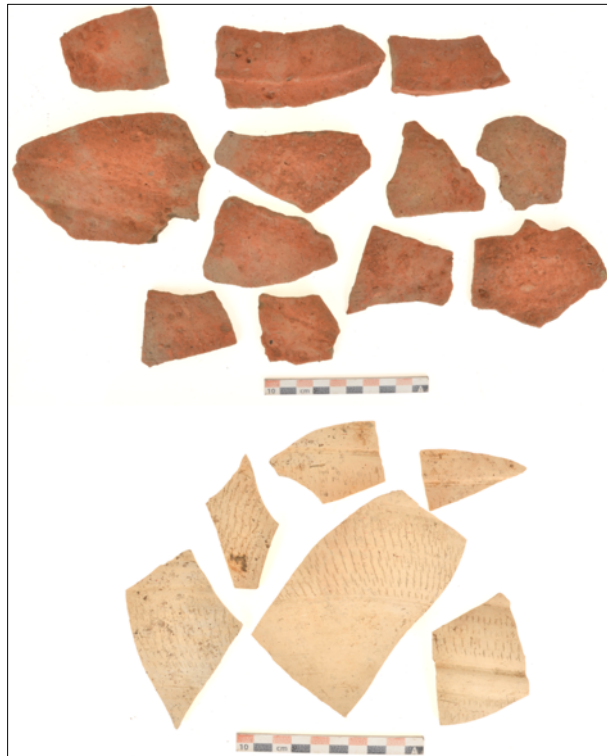

Fig. 1.69: Weergave van de fragmenten van twee aardewerkrecipiënten uit de bovenste vulling van kuil S53 (bron: Van Liefferinge, 2021).

In deelgebied 4 werden paalsporen aangetroffen die vermoedelijk wijzen op de aanwezigheid van een grotere structuren. Na het couperen van een der sporen werden enkele fragmenten handgevormd aardewerk gevonden die werden toegeschreven aan de metaaltijden of de Romeinse periode (Fig. 1.70). Tenslotte werd een rechthoekige kuil aangetroffen die een grote hoeveelheid glazen (bier-, melk- en wijnflessen bevatte (Fig. 1.71). Dit assemblage werd toegeschreven aan de eerste helft van de 20ste eeuw.

Fig. 1.70: Weergave van de coupe van paalspoor S64. (bron: Van Liefferinge, 2021).

Fig. 1.71: Weergave van kuil S69 met depositie van glazen Bier-, melk- en wijnflessen (bron: Van Liefvering, 2021).

Gezien dit terrein een hoog archeologisch potentieel bevat, werd het advies tot het archeologisch opgraven van dit onderzoeksgebied verstrekt. Deze opgraving werd uitgevoerd door Studiebureau Archeologie en werd afgerond in december 2021. Het rapport van deze opgraving is op het moment van schrijven in opmaak.

De bekrachtigde archeologienota ID. 19994 werd opgesteld voor een terrein aan de Assesteenweg te Ternat, gelegen op ongeveer 550 meter ten zuiden van het projectgebied. Op basis van de bureaustudie alleen kon de afwezigheid van een archeologische site niet worden gestaafd. Gezien de aanwezigheid van een oude Romeinse heirbaan tussen Bavay en Asse, werd het archeologisch potentieel van het terrein zeer hoog ingeschat. Gezien de cartografische studie uitwees dat in het verleden reeds diverse gebouwen aanwezig waren, is niet zeker in welke mate het bodemarchief en eventuele archeologische sporen bewaard zijn gebleven. Verder archeologisch onderzoek in de vorm van proefsleuven werd bijgevolg geadviseerd. Dit onderzoek werd tot op heden nog niet ten uitvoer gebracht.²⁶

De bekrachtigde (archeologie)nota ID. 17959 werd opgesteld voor een terrein aan de Steenvoordestraat te Ternat, gelegen op ongeveer een kilometer van het projectgebied. De bureaustudie wees uit dat het terrein een zeker archeologisch potentieel omvat voor het aantreffen van waarden uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Omwille van het potentieel werd de noodzaak tot het uitvoeren van een vervolgonderzoek aangekaart. In eerste instantie werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd. Vervolgens zou worden overgegaan naar een proefsleuvenonderzoek.²⁷ Dit onderzoek werd in september 2021. In totaal werden vier landschappelijke boringen geplaatst (Fig. 1.72). Uit dit onderzoek bleek dat enkel Tertiaire afzettingen en opgebrachte lagen aanwezig waren. Er werden geen relevante archeologische

²⁶ Vander Cruyssen, 2021.

²⁷ Reys et al. 2021.

niveaus vastgesteld. Op basis van deze bevinding werd het potentieel tot kennisvermeerdering zeer laag ingeschat waarna het proefsleuvenonderzoek niet meer noodzakelijk werd geacht. Het terrein werd vrijgegeven.²⁸

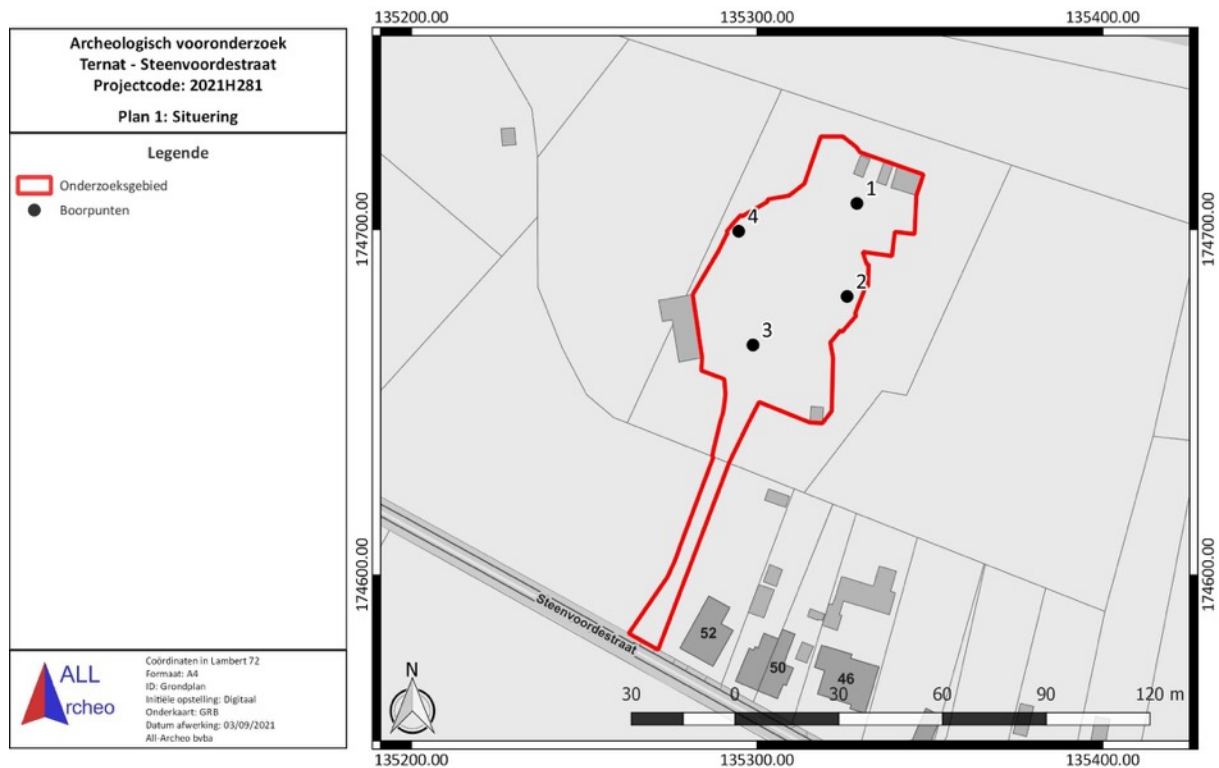

Fig. 1.72: Weergave van de locaties van de landschappelijke boringen (bron: Reyns et al. 2021).

De bekrachtigde archeologienota ID. 4858 werd opgesteld voor een terrein gelegen aan de Pullewouwe te Asse, gelegen op ongeveer een kilometer ten noordwesten van het projectgebied. Op basis van deze bureaustudie kon worden vastgesteld dat het onderzoeksgebied een zeker archeologisch potentieel bevat gezien de aanwezigheid van diverse archeologische sites in de omgeving en de gunstige landschappelijke ligging van het terrein. Verder archeologisch onderzoek werd bijgevolg noodzakelijk geacht. In eerste instantie wordt de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek geadviseerd. Dit wordt eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek. Het vervolgonderzoek werd tot op heden nog niet uitgevoerd.²⁹

²⁸ Reyns et al. 2021.

²⁹ Acke et al. 2017.

1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksterrein in theorie interessante en relevante archeologische waarden kan bevatten. Het projectgebied is gelegen aan de Edingsesteenweg te Asse, Vlaams-Brabant. Het onderzoeksgebied is gesitueerd in de archeoregio (zand)leemstreek. De dichtstbijzijnde waterloop, de Overnellebeek, bevindt zich op ca. 700 meter ten westen van het projectgebied. Op basis van het digitaal hoogtemodel kon worden vastgesteld dat het onderzoeksgebied is gelegen op de west- en zuidflank van een hoger gelegen gebied. De terreindoorsnedes wezen uit dat het terrein binnen de contouren van het projectgebied een grillig reliëf kent. De bodemkaart duidt voor het overgrote deel van het projectgebied matig droge tot matig natte zandleembodems aan. Binnen de contouren van het vergunningsgebied werd deels een vergraven bodem gekarteerd (OT-bodemserie). Ter hoogte van de bestaande constructies werd de bodem niet gekarteerd (OB-bodemserie). Het overige deel van het vergunningsgebied werd aangeduid als een kleibodem (EAX-bodemserie). Op basis van deze gegevens kan worden gesteld dat het projectgebied niet is gelegen in een gradiëntzone voor het aantreffen van *in situ* steentijdartefactensites. Het onderzoeksgebied is namelijk te ver gelegen van een natuurlijke (paleo)waterloop.

In theorie kunnen binnen de contouren van het vergunningsgebied archeologische grondsporensites voorkomen vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd. Qua topografische ligging ligt het gebied gunstig voor het voorkomen van neolitische sites. Op basis van de historische beschrijving werd verder duidelijk dat de regio in en rond Asse werd ingenomen door diverse Nervische nederzettingen. Dit wordt bevestigd door de Centraal Archeologische Inventaris (CAI), waar meldingen werden opgenomen van archeologische waarden uit deze periode. In de Romeinse periode werd Asse een belangrijke Romeinse nederzetting, meer bepaald het centrum van de noordelijke pagus 'Civitas Nervorium'. Dit omwille van de gunstige strategische ligging op een hoogte. Asse vormde sinds de Romeinse periode tevens een belangrijk verkeersknooppunt. De CAI bevestigt deze Romeinse aanwezigheid. In de nabije omgeving werden voor deze periode eveneens diverse meldingen opgenomen voor het aantreffen van Romeinse waarden. Tijdens het archeologisch onderzoek ID. 12464, gelegen op ongeveer 550 meter ten zuiden van het projectgebied, werden diverse vondsten uit de Romeinse periode gedaan. Onder deze vondsten situeerden zich keramisch materiaal, brandrestengraven en diverse sporen. Voorts bleek uit de historische uiteenzetting dat de Franken vanaf de 4de eeuw actief waren in de regio. Dit wordt echter niet bevestigd door de CAI, maar het ontbreken van waarden uit de vroege middeleeuwen kan evenwel te wijten zijn aan het gebrek aan archeologisch onderzoek in de regio. Voorts kunnen, op basis van de CAI en de historische beschrijving, specifiek nog archeologische waarden uit de volle middeleeuwen, late middeleeuwen en nieuwe tijd worden verwacht.

Op basis van de cartografische studie kan worden geconcludeerd dat het projectgebied in de 18de eeuw volledig werd ingenomen door een bos. Dit bos werd gerooid in de 19de eeuw. Het kasteel zelf dateert van 1830. Op basis van het primitief kadaster zou er omstreeks 1823 reeds een hoeve met molen aanwezig zijn geweest. Doorheen de jaren zou het kasteel met bijhorende gebouwen en het domein diverse malen van uitzicht zijn veranderd.

Het kasteel wordt op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) duidelijk aangeduid. Op de luchtfoto uit de periode 1947-1954 is de westelijke zijvleugel nog duidelijk zichtbaar. Vanaf 1971 is deze westelijke vleugel verdwenen. In de periode 2005-2007 onderging het terrein ingrijpende veranderingen. Zo werd centraal een vijver gegraven en werden verspreid diverse tuinen met wegen aangelegd.

Hoewel de regio rijk is aan archeologische vindplaatsen, wordt een eerder wisselende verwachting opgesteld voor het aantreffen van archeologische waarden binnen de zones van de geplande werken op het projectgebied (en afgestemd op de aard hiervan).

Ter hoogte van het kasteel, waar de nieuwe vleugels worden gerealiseerd, de riolering wordt vernieuwd en septische putten en regenwaterputten worden ingegraven, kunnen mogelijk sporen van oudere bewoningsfasen voorkomen. Zoals het geofysisch onderzoek uitwees, situeren zich ter hoogte van de voormalige vleugels nog kelders/structuren in de bodem. In het westen betreft het intacte gewelfde kelders; in het zuiden is het beeld minder duidelijk- er zijn structuren aanwezig en het bestaan van opgevulde kelders is niet uitgesloten. De nog bestaande kelders en gewelven in het westen worden behouden bij de nieuwbouw en zullen opnieuw toegankelijk gemaakt worden. Ter hoogte van de kelders zal er niet afgegraven worden, er komt een funderingsplaat over/bovenop de kelders en errond wordt afgegraven om een vorstrand te realiseren. Deze werkwijze wordt ook toegepast voor de zuidelijke kelders. Er wordt er dus niet geraakt aan de kelder zelf aangezien buiten de perimenter ervan wordt gegraven in functie van vorstranden. Bovendien is er reeds veel informatie voorhanden mbt deze vrij recente kelders/gebouwen. Ook de smalle verharding met kasseien ten westen van de westvleugel wordt niet als een zware ingreep gezein aangezien deze deels overlapt met de te graven vorstrand in functie van de funderingsplaat en deze zone zouwieso als 'verstoord' zal zijn bij het graven voor de relatief recente kasteelgebouwen.

In de zone van het opnieuw te vormen binnenplein is een dets rioleringsstelsel voorzien met twee regenwaterputten op het plein zelf en een septische put en infiltratieput bezuiden de nieuwe zuidvleugel. Deze werken betekenen ook potentieel een verstoring van mogelijk aanwezige archeologisch waardes (eventueel ouder dan het vrij recente kasteel).

De zone ten zuiden van de geplande nieuwbouw werd op de bodemkaart weliswaar als OT (vergraven) aangeduid, maar in deze zone vinden geen werkzaamheden plaats; de zone met de nieuwbouw zelf valt binnen de niet-gekarteerde OB-bodem.

De aard van de geplande werken in het westelijke deel zijn beperkter. De bodemingreep bij de aanleg van een nieuwe tuinmuur is niet van die aard dat deze grootschalige verstoringen zal omvatten. Wel worden in het westen twee nieuwe schuren voorzien. De aanleg hiervan betekent mogelijk wel een meer ingrijpende verstoring van het archeologisch bodemarchief tot op een diepte van 30 cm onder maaiveld voor de funderingsplaat en -80 voor de vorstranden. Tussen de meest oostelijk gelegen schuur (binnen de nieuwe tuinmuur) worden twee smalle tuinpadjes voorzien.

Ten oosten van het kasteelcomplex wordt een bestaande verharde weg nog verlengd in functie van een brandweertoegang. Dit is een eerder smalle lineaire ingreep die weinig relevante kennis gaat opbrengen bij mogelijk verder onderzoek.

Tevens worden er (eerder beperkt) bomen gerooid op het terrein. Deze ingrepen zijn te versnipperd om enige impact te hebben qua archeologie. Wel wordt aanbevolen om de wortels te laten zitten of hooit te puntfrezen om het archeologische bodemarchief te vrijwaren van ingrepen.

Het grootste aaneengesloten deel waar verder nog kenniswinst verwacht wordt, is het noordelijke deel van het vergunningsgebied. Hoewel de bodemingreep op deze locatie slechts 30 cm omvat, kan niet onweerlegbaar worden gesteld dat bij deze werken geen eventuele archeologische waarden worden vernietigd. Op de nabij gelegen site Ternat-afrittencomplex bevond het archeologisch vlak zich ook redelijk hoog, net onder de teelaarde. Nog gelet op de waarden in de nabije omgeving wordt vooral een verhoogde verwachting opgesteld voor het aantreffen van archeologische waarden uit de Romeinse periode. Resten van andere (pre)historische sporensites kunnen echter evenmin uitgesloten worden. Qua ligging ligt het gebied ook gunstig voor mogelijke neolitische sites.

1.2.5 Synthese en beantwoording van de onderzoeksvragen

Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende worden gestaafd?

Op basis van het uitgevoerd bureauonderzoek kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site niet afdoende worden gestaafd. Zo kunnen, op basis van de CAI en het reeds uitgevoerd onderzoek in de nabije omgeving, archeologische waarden vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd voorkomen, met een verhoogde verwachting voor relictten uit de Romeinse periode (en het neolithicum).

Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?

Het vergunningsgebied omvat het historische kasteel De Morette. Het kasteel met bijhorende structuren zouden dateren van 1830. Op basis van het Primitief Kadaster kan de noordelijke hoeve worden geplaatst in het jaar 1823. Voorts zijn er geen directe aanwijzingen voorhanden voor de aanwezigheid van een archeologische site.

Moeten bijkomende maatregelen worden genomen omwille van een eventueel aanwezige site?

Niet van toepassing.

Maak een plan van aanpak voor eventueel vervolgonderzoek.

Zie hoofdstuk 2: Programma van maatregelen.

Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige site?

Over het kasteel De Morette zelf is reeds veel geweten. Wel kunnen er mogelijk sporen van oudere occupatie op het terrein voorkomen. Vooral de grote oppervlakte van de geplande oppervlakte heeft een aanzienlijk potentieel voor het aantreffen van oudere sporen.

Kunnen er maatregelen worden voorgesteld voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen worden afgedwongen of gecontroleerd?

Het niet laten doorgaan van deze werken is geen optie. Om zekerheid te verkrijgen omtrent de aan- of afwezigheid van een archeologische site, dient verder archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Dit in de vorm van een proefsleuven/puttenonderzoek op delen van het vergunningsgebied.

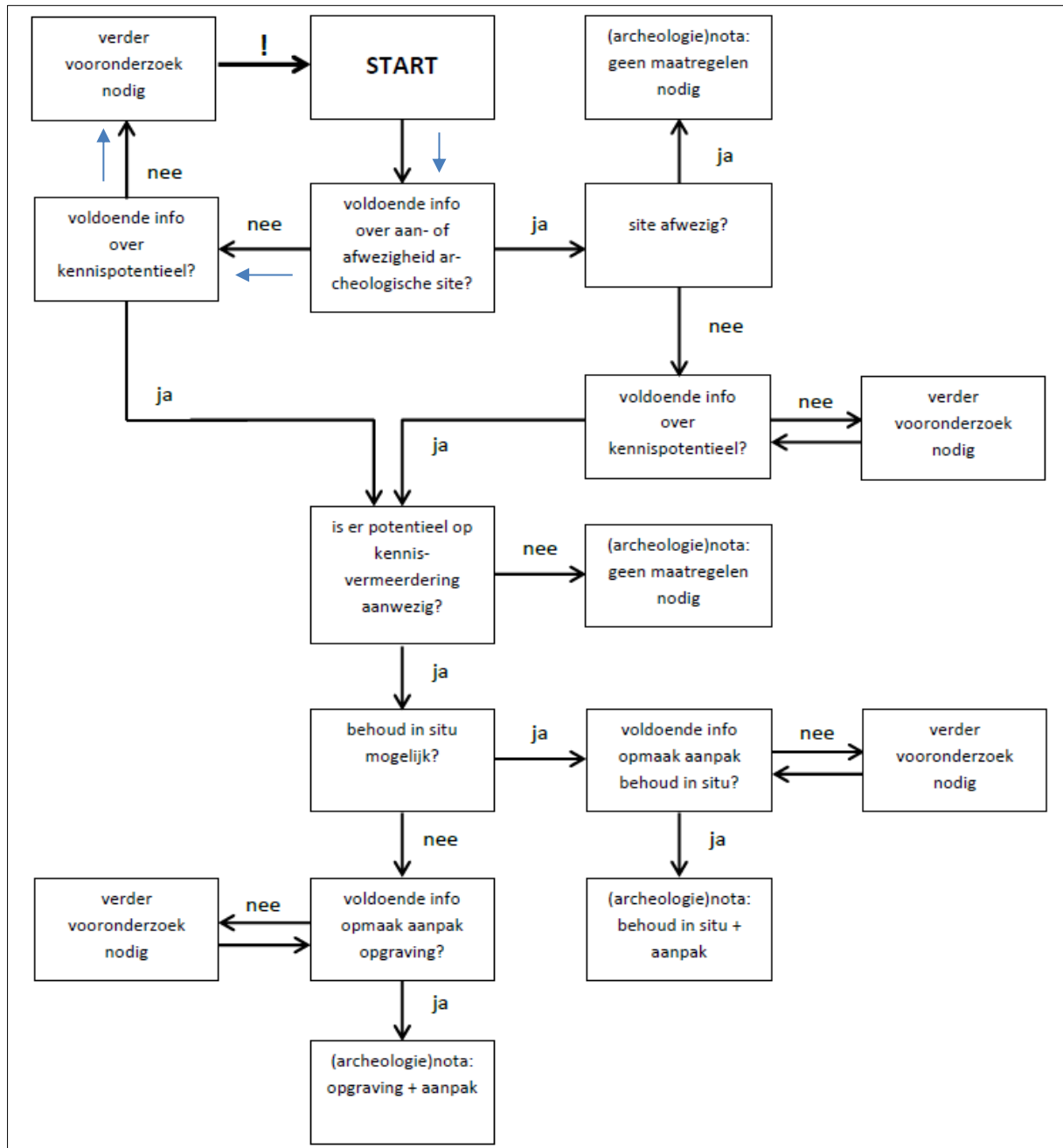

Fig. 1.56: De beslissingsboom bij afweging over de noodzaak tot verder vooronderzoek. (Bron: Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie 4.0, Fig. 3).

Bibliografie

Acke, B., Bracke, M., Vanden Borre, J., Van Quaethem, K. 2017: *Archeologienota Asse Pullewouwe – Verslag van Resultaten*. Maarten Bracke, Zelzate.

Bogemans, F. 2008: *Legende overzichtskaart quartairgeologie Vlaanderen*. Vrije Universiteit Brussel, Brussel.

Buffel, Ph., Matthijs, J. 2009: “Kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel Schaal 1:50000.” *Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams gewest*. Belgische Geologische Dienst, Brussel.

Cattrysse, A., Claeys, S. Janssens, D., Pieters, H. 2016: *Archeologienota Afrittencomplex E40 te Ternat (Prov. Vlaams-Brabant)*. ADEDE bvba, Gent.

Dengis, J.L. 2010: “Trouvailles et trésors monétaires en Belgique - Les monnaies gouloises VI.” *Moneta nr. 114*.

De Raymaeker, A., Dockx, C. 2016: *Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de fietssnelweg Asse-Brussel te Asse*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

Kennes H. 2005: “Inventaris van het bouwkundig Erfgoed. Provincie Vlaams-Brabant gemeente Asse, deelgemeenten Asse, Bekkerzeel, Kobbegem, Mollem, Relegem en Zellik,” *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen*, 121-122.

Michiels, D. 2001: *Asse van ijzertijd tot Romeinse tijd. Een analytische bespreking van de archeologische vondsten van Asse en zijn deelgemeenten (Bekkerzeel, Kobbegem, Mollem, Relegem en Zellik)*. KU Leuven, Leuven.

Reyns, N., Delannoye, C., Ferket, R. 2021: *Archeologienota Ternat – Steenvoordestraat*. All-Archeo bvba, Bornem.

Reyns, N., Bruggeman, J. 2021: *Nota Ternat – Steenvoordestraat*. All-Archeo bvba, Bornem.

Vander Cruyssen, M. 2021: *Archeologienota Ternat, Assesteenweg*. BAAC Vlaanderen bvba, Bassevelde.

Lambot S., 2019: *Rapport d’expertise d’imagerie géoradar au Domaine de la Morette situé à Asse*. Sensor Consulting, Dion-Valmont.

Van Liefferinge, 2019: *Archeologienota: een nieuw bedrijventerrein aan de Assesteenweg in Ternat*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

Van Liefferinge, 2021: *Nota: Resultaten van het archeologisch vooronderzoek aan de Assesteenweg 8 in Ternat*. Studiebureau Archeologie bvba, Tienen.

Van Ranst, E., Sys, C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1: 20 000)*. Universiteit Gent, Gent.

Websites

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/76656>